

**Euskal Herriko laborantza  
zentsuen bateratzea.**

**Azterketa estatistikoa, 2006.**

# ZENTSUEN BATERATZEA

**SUSTATZAILEA:**



Euskal Herriko ekonomia eta gizarte garapenerako behategia  
Observatorio para el desarrollo socio-económico de Euskal Herria  
Observatoire pour le développement économique et social du Pays Basque

**EGILEA:**



**OHARRA:**

Lan hau, Aztiker Soziologia Ikerguneak egin du; Gaindegia-ko Estatistika Arduraduna den Amaia Elizagarate Sagastibeltzaren zuzendaritzapean.

Lan honen ondorio nagusiak "Datuen lehen irakurketa" izeneko txostenean aurkituko dituzu.

Aipatzen diren termino teknikoen esanahia ezagutzeko jo "Glosategia" izena duen txostenera.

Herri eta eskualdeetako datuak ezagutzeko [www.datutalaia.net](http://www.datutalaia.net) datu biltokira jo.

**AURKIBIDEA**

<b>0.</b>	<b>TXOSTENAREN AURKEZPENA .....</b>	<b>3</b>
<b>1.</b>	<b>TESTUINGURUA. OINARRIZKO DATU BATZUK .....</b>	<b>5</b>
<b>2.</b>	<b>EZAUGARRI NAGUSIAK.....</b>	<b>9</b>
2.1.	Ustiategi kopurua .....	9
2.2.	Nekazaritzarako azalera erabilgarria (NAE) .....	11
2.3.	Ustiategi tamaina NAEren arabera .....	14
2.4.	Lurraren edukitze erregimena .....	17
2.5.	Makineria: traktoreak.....	19
<b>3.</b>	<b>NEKAZAL LURREN APROBETXAMENDUA .....</b>	<b>20</b>
3.1.	Landutako lurak .....	20
3.2.	Belar laboreak.....	24
3.3.	Egur laboreak: mahastiak.....	31
3.4.	Larre iraunkorretarako lurak .....	35
<b>4.</b>	<b>AZIENDAK .....</b>	<b>37</b>
4.1.	Behi-aziendak .....	37
4.2.	Ardi-aziendak.....	44
4.3.	Ahutz-aziendak.....	48
4.4.	Txerri-aziendak .....	52
4.5.	Zaldi-aziendak .....	58
4.6.	Hegaztiak .....	62
<b>5.</b>	<b>LAN FAMILIARRA ETA ALOKATUA.....</b>	<b>66</b>
5.1.	Ustiategiko nagusiak adinaren arabera .....	66
5.2.	Urteko lan unitateak: guztira .....	71
5.3.	Urteko lan unitateak: familiarra eta soldatapekoa .....	73
5.4.	Urteko lan unitateak: soldatapeko finkoa.....	76
5.5.	Ustiategi indibidualak .....	77

## 0. TXOSTENAREN AURKEZPENA

Txosten honetan laborantza zentsuen bateratzeak emandako emaitzen aurkezpena egiten dugu. Datu gehienak udalerrri mailaraino lortu baditugu ere, txosten honetan datu orokorren eta zazpi herrialdeetako datuen aurkezpena egiten dugu.

Txostenak bost atal garrantzitsu ditu: lehen atalean, oinarrizko datu batzuk aurkezten ditugu, laborantzari buruzko datu hauek Euskal herriko testuinguruan kokatzeko balioko dutenak. Batez ere, biztanleria datu orokorrak eta zentsuaren arabera lehen sektorean enplegatutako biztanleriaren datuak aurkezten ditugu.

Bigarren atalean, Euskal Herriko laborantzaren egoera orokorraz aritu gara; ustiategi kopuru orokorra, Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria, ustiategien tamaina, edukitze erregimena eta makinariari buruzko hainbat datu aurkezten ditugu.

Hirugarren atalean, berriz, nekazal lurren aprobetxamenduari buruzko datuak aurkezten ditugu; zehazki landutako lurren eta larre iraunkorretarako lurren inguruko datu batzuk eskaintzen ditugu.

Laugarren atalean, azientei buruzko datuak aurkezten ditugu: behi-azientak, ardi-azientak, ahuntz-azientak, txerri-azientak, zaldi-azientak eta hegaztiak.

Azkenik, bosgarren atalean, ustiategiko lan egoerari buruzko datu batzuk aurkezten ditugu; ustiategiko nagusien adin banaketa, Urteko Lan Unitateak eta ustiategi indibidualen kopurua.

Laborantza zentsuak batzerako lan honetan bi eragiketa berezietatik hartu dugu informazioa:

- Misistère de l' Agriculture et de la Peche: "Recensement Agricole, 2000".
- INE: Censo Agrario, 1982, 1989 eta 1999.

Informazio iturriak, berriz, hauek izan dira:

- Ministère de l' Agriculture et de la Peche: "Recensement Agricole, 2000". Le Fiche Comparative cd-rom.
- Frantziako Estatuko Ministère de l' Agriculture et de la Peche: Service Central Des Enquêtes et études Statistiques-en egindako eskaera berezia (Agreste - RA2000-RGA88-RGA79)
- Espainiako Estatuko Instituto Nacional de Estadística-ren web gunea: [www.ine.es](http://www.ine.es)
- Eta web gune horretatik jasotako Mikrodatuen fitxategiak (1982, 1989 eta 1999. urteko laborantza zentsuetako emaitzekin)

Bestalde, oinarrizko informazioa aurkezteko datuak [www.datutalaita.net](http://www.datutalaita.net) web gunetik eta "Euskal Herria datuen talaiatik, 2006" liburutik jaso ditugu.

Honaino, laborantza zentsuen lehen emaitzen aurkezpena. Lan honek beste maila betatarako azterketetarako bidea irekitzen digu; lehenik eta behin, emaitza hauen ondorio nagusien eratoritzea egitea ezinbestekoa da, eta ondoren beste maila batetako azterketak eta datuen ustiaketa egiteko aukera ere izango dugu (adibidez, Euskal Herriko laborantza eredu ezberdinetako zonaldeen azterketa berezitua, etab.).

## 1. TESTUINGURUA. OINARRIZKO DATU BATZUK

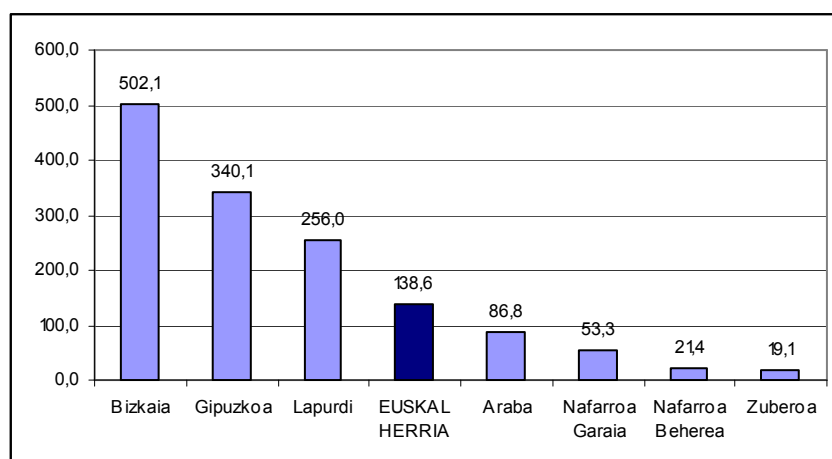
- Euskal Herrian ia hiru miloi biztanle, 20.950 Km<sup>2</sup>tan eta 685 udalerritan
- Beraz, 139 pertsona Km<sup>2</sup> bakoitzeko
- **Bizkaia** da herrialde populatuena eta biztanle dentsitate handiena duena; 502 biztanle kilometro koadroko. **Zuberoa** da, berriz, biztanle gutxien biltzen dituen herrialdea eta dentsitaterik txikiena duena; 19 biztanle kilometro koadroko.
- Biztanle dentsitateari dagokionez tartean, Euskal Herriko batez bestekotik gora, Bizkaiaz gain, **Gipuzkoa** (340 biztanle km<sup>2</sup>ko) eta **Lapurdi** (256 biztanle km<sup>2</sup>ko) ditugu.
- Batez bestekotik behera, gainontzekoak, **Araba** (89), **Nafarroa Garaia** (21) eta **Zuberoa** (19).
- Ondoren ikusiko dugun bezala, dentsitaterik txikiena duten herrialde horietan du lehen sektoreak edo nekazaritzak indar gehiago.

### 1. Biztanleria, azalera eta dentsitatea, herrialdeka. Euskal Herria, 2005

	Azalera	Biztanleria	Dentsitatea
Araba	3.316,9	287.928	86,8
Bizkaia	2.236,7	1.123.002	502,1
Gipuzkoa	1.980,3	673.563	340,1
Lapurdi	855,7	219.029	256,0
Nafarroa Beherea	1.325,2	28.377	21,4
Nafarroa Garaia	10.421,0	555.829	53,3
Zuberoa	814,5	15.535	19,1
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>20.950,3</b>	<b>2.903.263</b>	<b>138,6</b>

Iturria: Udalbiltza "Euskal Herria datuen talaiatik, 2006"

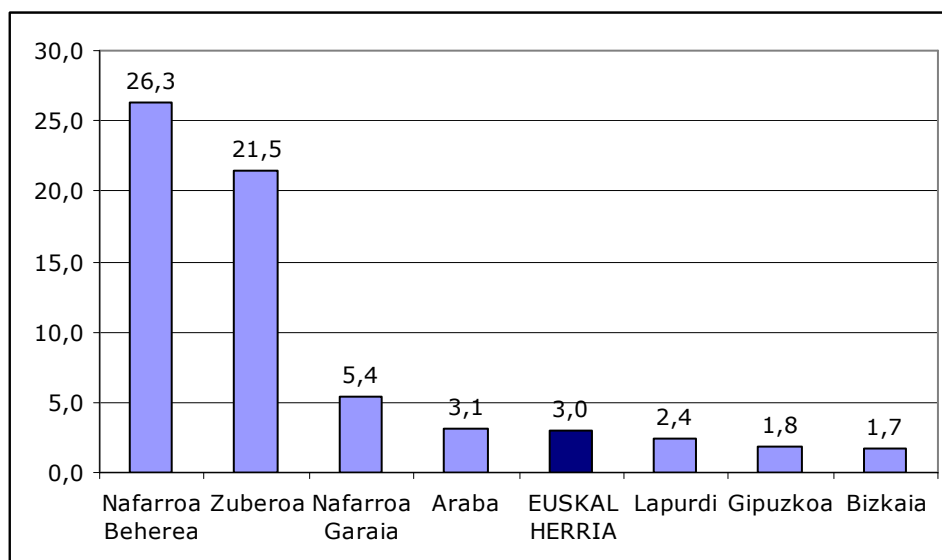
### 2. Dentsitatea, herrialdeka. Euskal Herria, 2005



Iturria: Udalbiltza "Euskal Herria datuen talaiatik, 2006"

- **Euskal Herrian**, 2001. urteko datuen arabera, 36.326 lagun zeuden laborantzan enplegatuen; biztanleria okupatuaren %3,0 besterik ez.
- Herrialdeetik herrialdera, ordea, aldea nabarmena da. Gainontzeko herrialdeekin alderatuta, lehen sektoreak askoz pisu handiagoa du **Nafarroa Beherean** eta **Zuberoan**; enplegatuen %26,3 eta 21,5, hurrenez hurren.
- Beste aldean, kostaldeko hiru herrialdeetan du pisu gutxien lehen sektoreak enplegatuei dagokienez; **Bizkaian** (enplegatuen %1,7), **Gipuzkoan** (%1,8) eta **Lapurdin** (%2,4), alegia.
- Azkenik, tartean, **Arabak** eta **Nafarroa Garaiak** hiru horiek baino portzentaje handiagoak dauzkate, baina Zuberoa eta Nafarroa Behereko maila iritsi gabe. Horrela, Arabako biztanleria enplegatuen %3,1 ari da lanean lehen sektorean eta Nafarroa Garaiko biztanleriaren %5,4.

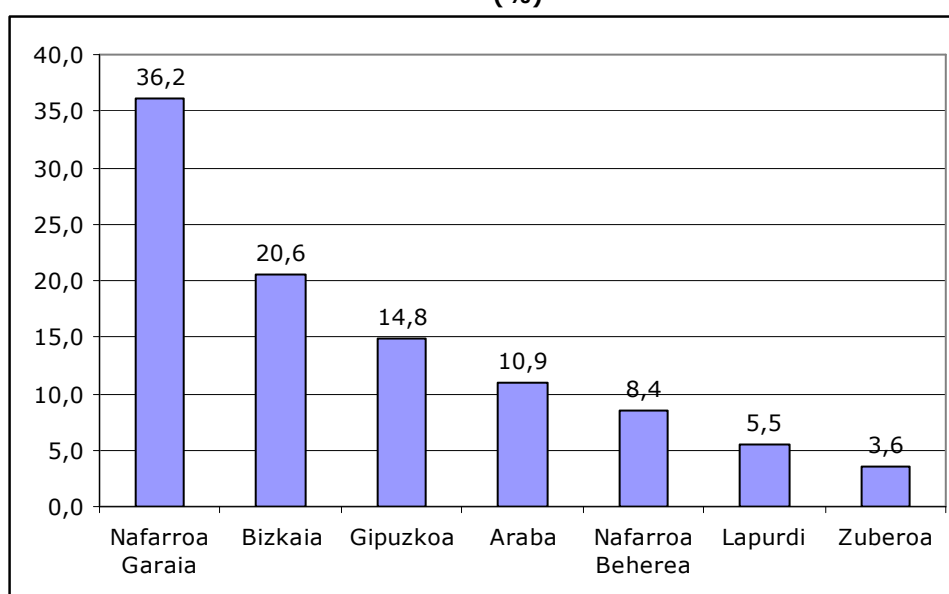
### 3. Nekazaritzako sektorean enplegatutakoak okupatu guztiekiko, herrialdeka. Euskal Herria, 2001 (%)



Iturria: [www.datutalaia.net](http://www.datutalaia.net) (2006/06/20)

- Aurreko datu horiek lehen sektoreak herrialde bakoitzaren barruan duen pisua adierazten digute, baina garrantzitsua da ere datuen beste aldea begiratzea.
- Euskal Herrian lehen sektorean enplegatua dagoen biztanleria erreparatzen badugu, eta enplegatu hauek herrialde bakoitzean nola banatzen diren aztertzen badugu, nekazaritzan enplegatutako biztanle gehienak Nafarroa Garaian bizi direla ikusten dugu; Euskal Herrian lehen sektorean ari direnen %36,2 herrialde horretakoak dira.
- Atzetik datoz gainontzekoak, hurrenkera honetan: Bizkaia (%20,6), Gipuzkoa (%14,8), Araba (%10,9), Nafarroa Beherea (%8,4), Lapurdi (%5,5) eta Zuberoa (%3,6).

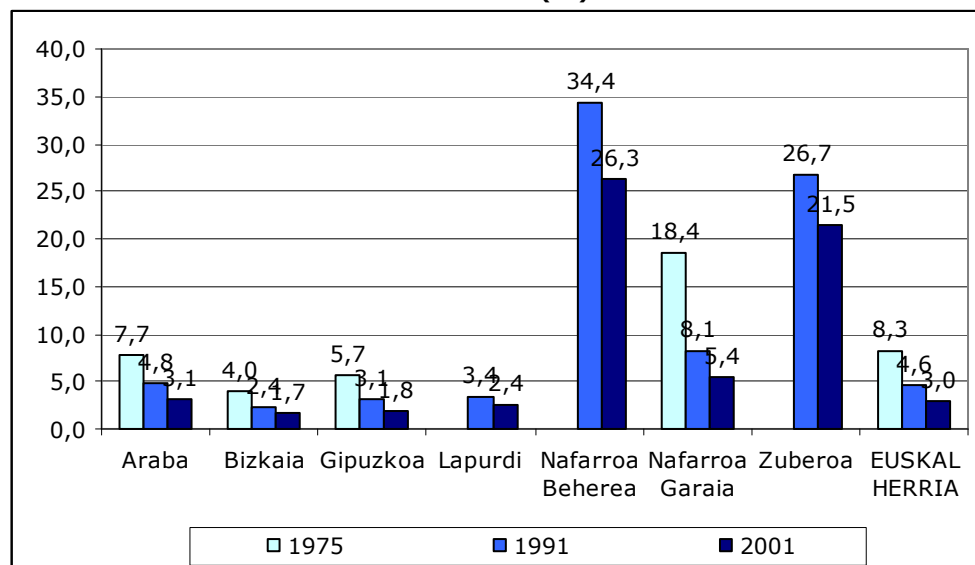
#### 4. Nekazaritzako sektorean enplegatutakoen banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 2001 (%)



Iturria: [www.datutalaia.net](http://www.datutalaia.net) (2006/06/20)

- Azken urteetako joera erreparatuta, ikusten dugu lehen sektoreak gero eta pisu erlatibo apalagoa duela okupatuen artean.
- 1975. urtean Euskal Herriko biztanle okupatuen %8,3 zegoen lehen sektorean enplegatua. Esan dugun bezala, 2001. urtean portzentaje hori %3,0ra jaitsi da.
- Jaitsiera hori herrialde guztietan eman da gainera

##### 5. Nekazaritzako sektorean enplegatutako biztanleria, herrialdeka. Euskal Herria, 1975-2001 (%)



Iturria: [www.datutalaia.net](http://www.datutalaia.net) (2006/06/20)

## 2. EZAUGARRI NAGUSIAK

### 2.1. Ustiategi kopurua

- o 1999. urtean **71.699 nekazal ustiategi** genituen Euskal Herrian.
- o Horietatik, gehienak **Nafarroa Garaian** (25.406), ustiategi guztien %35,4, eta **Bizkaian** (20.376), ustiategi guztien %28,4.
- o Ustiategi gutxien, berriz, **Zuberoan** (1.070), ustiategi guztien %1,5, **Lapurdin** (2.404), guztien %3,4, eta **Nafarroa Beherean** (2.514), ustiategien %3,5, ditugu.
- o Azkenik, tartean daude, **Gipuzkoa** (12.405), ustiategien %17,3arekin, eta **Araba** (7.521), ustiategien %10,5arekin.

#### METODOLOGIA OHARRA:

**Ustiategiak** aztertzeko garaian, bai atal honetan eta baita gainontzekoetan ere, kontuan izan behar dugu ustiategien definizioa ez dela guztiz baliokidea Frantziako Estatuko eta Espainiako Estatuko zentsuetan, hona bata eta bestea:

INSEE: "Elle se définit comme une unité économique répondant simultanément aux trois conditions suivantes : 1. elle produit des produits agricoles; 2. elle atteint ou dépasse une certaine dimension (1 hectare de SAU, sinon, 20 ares de cultures spécialisées, sinon, présence d'une activité suffisante de production agricole estimée en effectifs d'animaux, en surface de production ou en volume de production); 3. elle est soumise à une gestion courante indépendante"

INE: "Es la unidad técnico-económica de la que se obtienen productos agrarios bajo la responsabilidad de un titular. Dicha unidad técnico-económica se caracteriza por la utilización de los mismos medios de producción: mano de obra, maquinaria, etc."

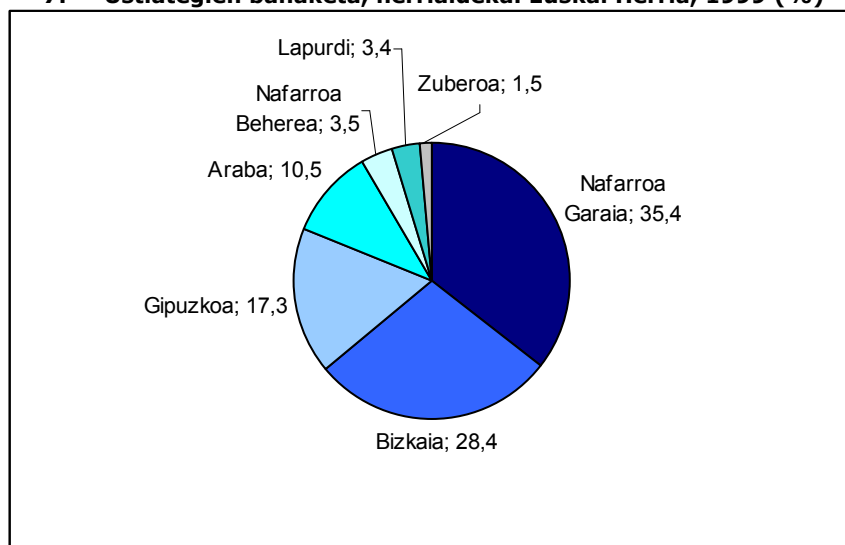
Beraz, Ipar Euskal Herrian dimentsio jakin bat izan behar dute eta Hego Euskal Herrian berriz ez.

### 6. Ustiategi kopurua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	kop.	%
Araba	7.521	10,5
Bizkaia	20.379	28,4
Gipuzkoa	12.405	17,3
Lapurdi	2.404	3,4
Nafarroa Beherea	2.514	3,5
Nafarroa Garaia	25.406	35,4
Zuberoa	1.070	1,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.699</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 7. Ustiategien banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



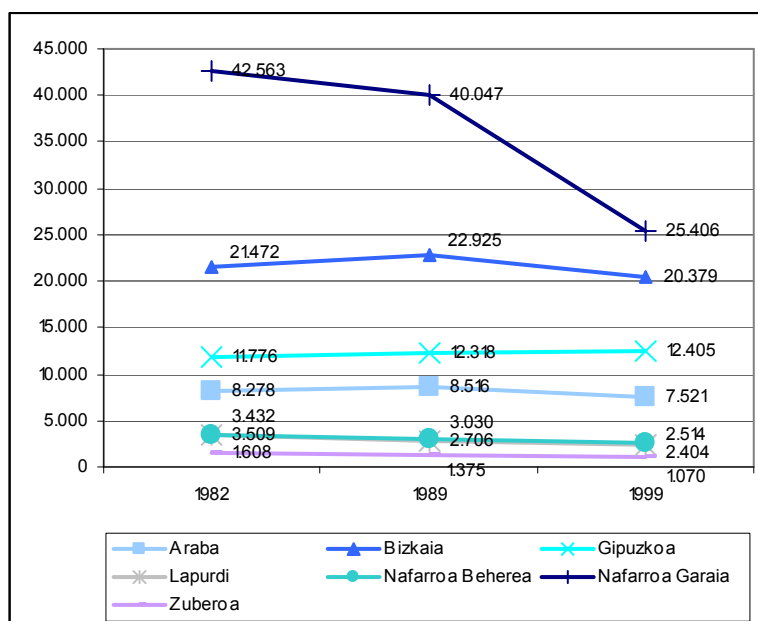
- **Euskal Herrian**, ustiategi kopuruak %22,6 egin du behera 1982. urtetik 1999. urtera; 92.638 izatetik, 71.699 izatera, alegia.
- Herrialde guztietan gertatu da ustiategien desagertze hau, **Gipuzkoan salbu**, non ustiategi kopuruak %5,3 egin du gora; 11.776 izatetik 12.405 izatera, hain zuzen.
- Gainontzeko herrialdeetatik, **Nafarroa Garaiko** ustiategi kopuruak izan du beheraka handiena; 17 urte horietan 17.000 ustiategi baina gehiago desagertu dira herrialde honetan.
- **Zuberoan, Lapurdin eta Nafarroa Beherean** ere, ustiategi kopuruek beherakada nabarmena izan dute. Zuberoan ustiategien %33,5 desagertu da, Lapurdin %31,5 eta Nafarroa Beherean %26,7.
- Azkenik, **Araban eta Bizkaian** ere ustiategi kopuruak behera egin du, baina neurri askoz apalagoan. Araban ustiategien %9,1 desagertu da (757 ustiategi) eta Bizkaian %5,1 (1.093 ustiategi).

### 8. Ustiategi kopurua, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 (%)
Araba	8.278	8.516	7.521	-9,1
Bizkaia	21.472	22.925	20.379	-5,1
Gipuzkoa	11.776	12.318	12.405	5,3
Lapurdi	3.509	2.706	2.404	-31,5
Nafarroa Beherea	3.432	3.030	2.514	-26,7
Nafarroa Garaia	42.563	40.047	25.406	-40,3
Zuberoa	1.608	1.375	1.070	-33,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>92.638</b>	<b>90.917</b>	<b>71.699</b>	<b>-22,6</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

### 9. Ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (Kopuruak)



## 2.2. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria (NAE)

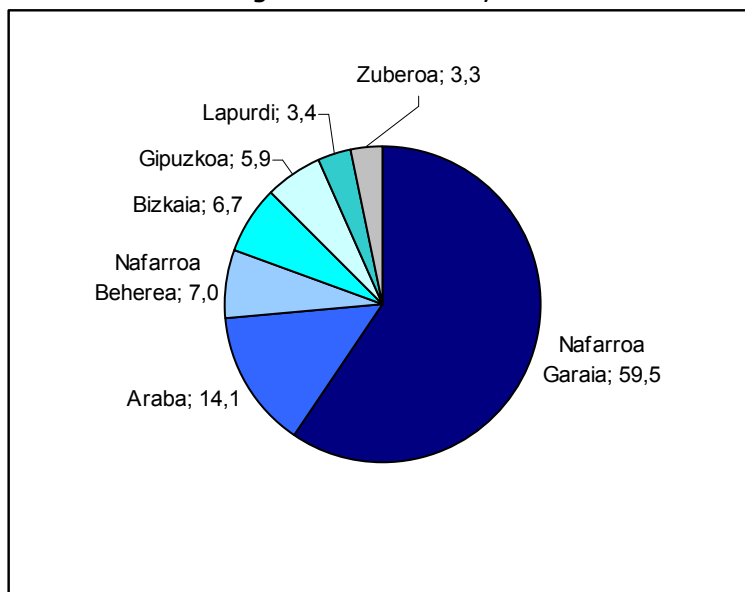
- **Euskal Herrian 1.010.876 ha.** ditugu Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria direnak.
- Horietatik gehienak, berriz ere, **Nafarroa Garaian** ditugu; azalera erabilgarriaren %59,5 herrialde honetan biltzen da.
- Ondoren, **Araba nabarmentzen** da, azalera askoz txikiagoarekin bada ere. Herrialde honetan, 142.785 ha. ditugu NAE direnak; Euskal Herriko azaleraren %14,1.
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarri txikiena, berriz, **Zuberoan eta Lapurdin** dugu; Euskal Herriko azaleraren %3,3 eta %3,4, hurrenez hurren.
- Tartean ditugu beste herrialdeak: **Nafarroa Beherea** (Euskal Herriko NAEaren %7,0), **Bizkaia** (%6,7) eta **Gipuzkoa** (5,9).

### 10. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Hektarea	%
Araba	142.785	14,1
Bizkaia	68.160	6,7
Gipuzkoa	59.799	5,9
Lapurdi	33.997	3,4
Nafarroa Beherea	71.255	7,0
Nafarroa Garaia	601.449	59,5
Zuberoa	33.431	3,3
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.010.876</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 11. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



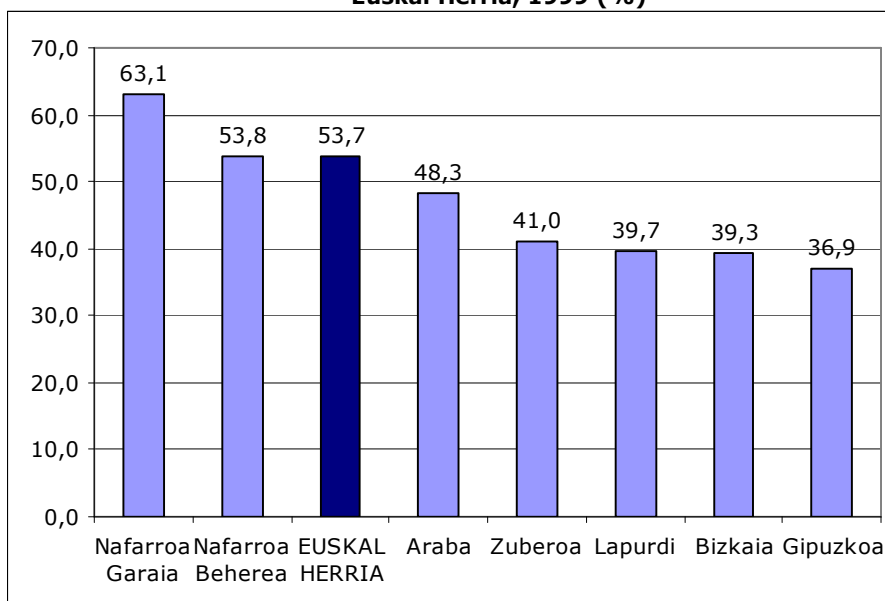
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren herrialdekako banaketa honek, ordea, badu ere beste irakurketa bat. Azken batean, herrialde bakoitzaren azalera ez da berdina, eta beraz, tamaina batek eta besteak ez dute garrantzia bera. Ikus dezagun.
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriak azalera guztiarekiko duen pisua aztertu dugu. **Euskal Herriko** udalerrien azalera guztia kontuan hartzen badugu, udalerrietako azalera guztiaren erdia baino apur bat gehiago Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria da (%53,7).
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriak pisu handiena, berriz ere, **Nafarroa Garaian** du. Herrialde honetan, udalerrietako azalera guztiaren %63,1 NAE da. Ondoren, Euskal Herriko batez bestekotik apur bat gora, **Nafarroa Beherean** du NAEak pisu gehien, azalera guztiaren %53,8 da NAE.
- Ondoren, **Araba nabarmentzen** da; herrialde honetan udalerrietako azalera guztiaren %48,3 da NAE.
- Portzentajerik txikiena, berriz, **Gipuzkoak** du. Herrialde honetan, azalera guztiaren %36,9a besterik ez da NAE. Eta **Bizkaian eta Lapurdin** ere portzentajeak antzekoak dira; %39,3 eta %39,7, hurrenez hurren. Azkenik, **Zuberoako** azaleraren %41,0 da NAE.

## 12. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriak duen pisua azalera guztiarekiko<sup>1</sup>, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Kodea	Azalera guztira ha.	NAE ha.	NAE %
Araba	295.892	142.785	48,3
Bizkaia	173.656	68.160	39,3
Gipuzkoa	162.072	59.799	36,9
Lapurdi	85.568	33.997	39,7
Nafarroa Beherea	132.520	71.255	53,8
Nafarroa Garaia	952.506	601.449	63,1
Zuberoa	81.453	33.431	41,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.883.667</b>	<b>1.010.876</b>	<b>53,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

## 13. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriak azalera guztiarekiko duen pisua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



<sup>1</sup> Herrialdeetako azalera guztia udalerrietako hektareen batuketarekin kalkulatu dugu. Partzuergoak etab. kanpo geratzen dira, beraz. Ondorioz, kopuru honek ez du bat egiten lehen atalean aurkeztu dugunarekin.

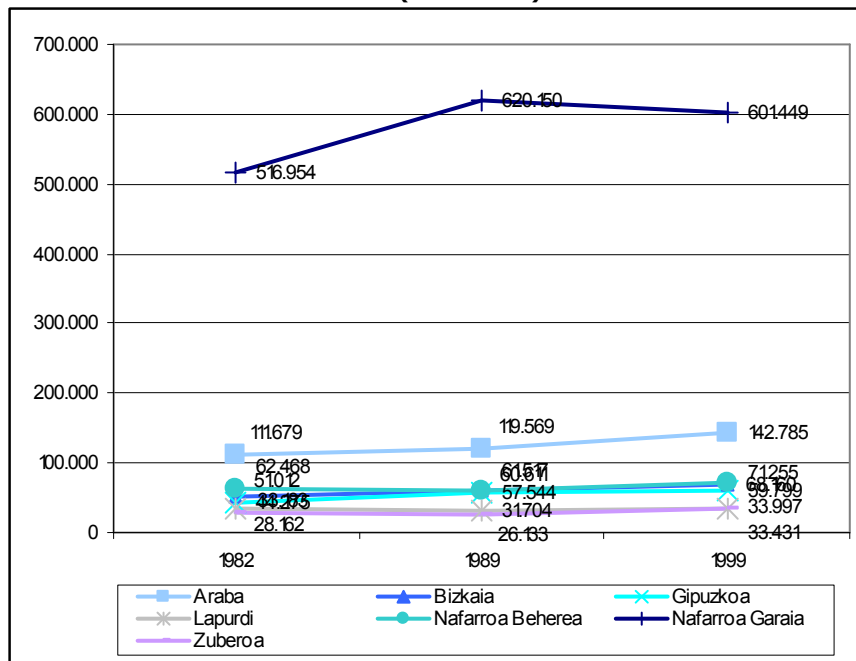
- **Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriak** %19,2 egin du gora aztertutako 17 urteetan; 1982. urtean 847.733 hektareakoa zen eta 1999. urtean 1.010.876 hektareakoa.
- NAEaren handitze hori gainera herrialde guztietan eman da. Azalera hori gehien handitu duen herrialdea **Gipuzkoa** izan da (%35,1 handitu da); baina, **Bizkaia** (%33,6) eta **Arabak** (%27,9) era dezente handitu dute bere NAEa.
- NAEa gutxien handitu duen herrialdea, berriz, **Lapurdi** izan da (%2,5 besterik ez).
- Tartean, gainontzeko hiru herrialdeak: **Zuberoa** (%18,7 handitu da NAEa bertan), **Nafarroa Garaia** (%16,3) eta **Nafarroa Beherea** (%14,1).
- Azkenik, aipagarria da, hiru herrialdek, Lapurdik, Zuberoak eta Nafarroa Behereak 1979tik 1988ra NAEa galdu egin zutela eta urte horretatik 2000ra handitu egin dutela; gora behera txiki bat eman delarik. Beste salbuespen bat; Nafarroa Garaiak 1982tik 1989ra NAEa handitu bazuen ere, urte horretatik 1999ra NAEa galdu egin du (%3,0, hain zuzen).<sup>2</sup>

#### 14. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1989 (%)
Araba	111.679	119.569	142.785	27,9
Bizkaia	51.012	60.611	68.160	33,6
Gipuzkoa	44.275	57.544	59.799	35,1
Lapurdi	33.183	31.704	33.997	2,5
Nafarroa Beherea	62.468	61.517	71.255	14,1
Nafarroa Garaia	516.954	620.150	601.449	16,3
Zuberoa	28.162	26.133	33.431	18,7
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>847.733</b>	<b>977.228</b>	<b>1.010.876</b>	<b>19,2</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

#### 15. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak)



<sup>2</sup> Komenigarria litzateke *Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria (NAE)* kontzeptuaren bilakaera aztertzea. Adituek adierazi zigutenez nekazaritzako lurrak galdu egin omen dira eta datu hauek ez dute horrelakorik islatzen; ziurrenik, NAE kontzeptuaren eduki aldaketei zor zaio hori. Ikus glosategiko txostena ([www.gaindegia.org/eu/glosategia](http://www.gaindegia.org/eu/glosategia))

### 2.3. Ustiategi tamaina NAEren arabera

- **Euskal Herriko** ustiategi batez besteko tamaina 14,1 hektareakoa da (Nekazaritzarako Erabilgarria den Azalera kontuan hartuta).
- Herrialdeka, ustiategi handienak Zuberoan (batez beste 31,0 ha.), **Nafarroa Beherean** (28,0 ha.) eta **Nafarroa Garaian** (23,7 ha.) ditugu.
- Txikiak, berriz, **Bizkaian** (batez beste 3,3 ha.) eta **Gipuzkoan** (4,8 ha.).
- Tartean ditugu, **Araba** (batez beste 19,0 ha.) eta **Lapurdi** (14,0 ha.)
- Ustiategi tamainen azterketan sakontzeko, 30ha. edo gehiago dituzten ustiategiak zenbatu ditugu. **Euskal Herrian**, tamaina horretako 7.700 ustiategi daude (ustiategi guztien %10,7).
- Proportzioan **Zuberoa eta Nafarroa Beherea** dira 30 ha. edo gehiagoko ustiategi gehien dituzten herrialdeak. Bi herrialde hauetan ustiategi ia erdiak tamaina honetakoak dira (%47,2 eta %40,8 hurrenez hurren).
- Tamaina honetako ustiategi gutxien proportzioan **Bizkaia eta Gipuzkoak** dituzte, herrialde hauetan ustiategi %1,1 eta %1,5 hurrenez hurren dira tamaina horretakoak.
- Azkenik, tartean, **Araba, Nafarroa Garaia eta Lapurdi**; herrialde hauetan ustiategi %15 eta %18ren bueltan dituzte 30 ha. edo gehiago.

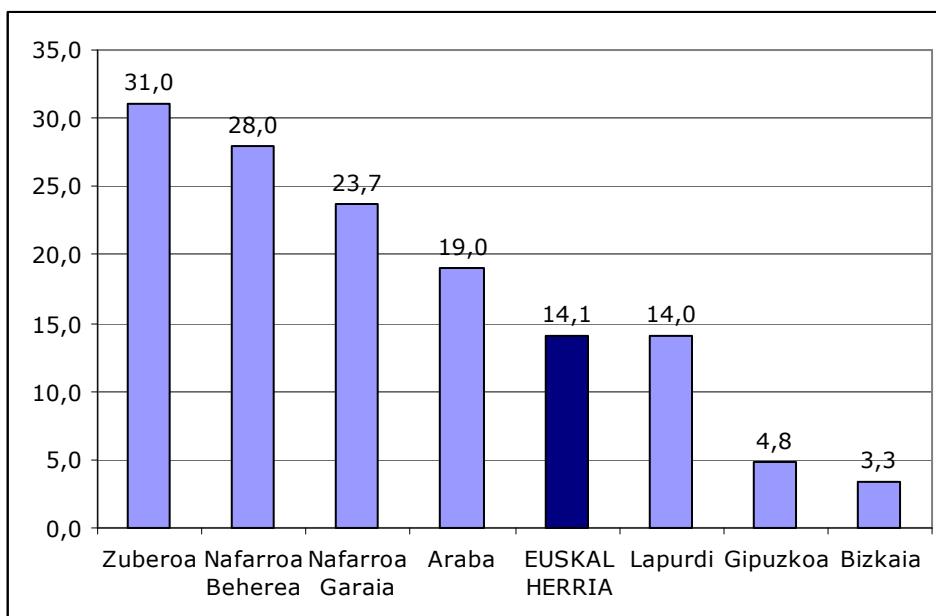
#### 16. Ustiategiak tamainaren arabera, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Ustiategiak	Ustiategietan batez besteko NAE	30 ha edo gehiagoko ustiategiak	
			Kopurua	Ustiategiaren %
Araba	7.521	19,0	1.378	18,3
Bizkaia	20.379	3,3	219	1,1
Gipuzkoa	12.405	4,8	181	1,5
Lapurdi	2.404	14,0	368	15,3
Nafarroa Beherea	2.514	28,0	1.026	40,8
Nafarroa Garaia	25.406	23,7	4.023	15,8
Zuberoa	1.070	31,0	505	47,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.699</b>	<b>14,1</b>	<b>7.700</b>	<b>10,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 17. Ustiategietan batez besteko NAE, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



- **Ustiategi bakoitzeko batez besteko NAEa** handitu egin da Euskal Herrian 1982tik 1999ra, asko handitu ere. 1982an 9,2 hektareakoa zen eta 1999. urtean 14,1 hektareakoa. Hots, %54,1 handitu da ustiategi bakoitzeko batez besteko azalera.
- Herrialde guztietan gertatu da hazkunde hori. Batzuetan gehiago eta besteetan gutxiago bada ere. Horrela, alde nabarmenarekin, ustiategiak, batez ere, Nafarroa Garaian handitu dira; 1982ko 18 ha.tatik, 1999ko 31 ha.tara, %94,9ko hazkundera. **Zuberoan** ere asko handitu dira ustiategiak, 18,0 hektareatik 31,0 hektareara, %72,2ko hazkundera.
- Gutxien, berriz, **Gipuzkoan** handitu dira ustiategiak; 1982an batez besteko 3,8 hektareatako azaleratik, 1999an 4,8 hektareatako azalera, %28,2ko hazkundera.
- Gainontzekoetan hazkundera nabarmena izan da ere, ez aurreko bien mailakoa, baina Gipuzkoakoa baina dezente handiagoa: **Nafarroa Beherean** eta **Lapurdin** %55,6ko hazkundera, eta **Araban** eta **Bizkaian** ia %41eko hazkundera.

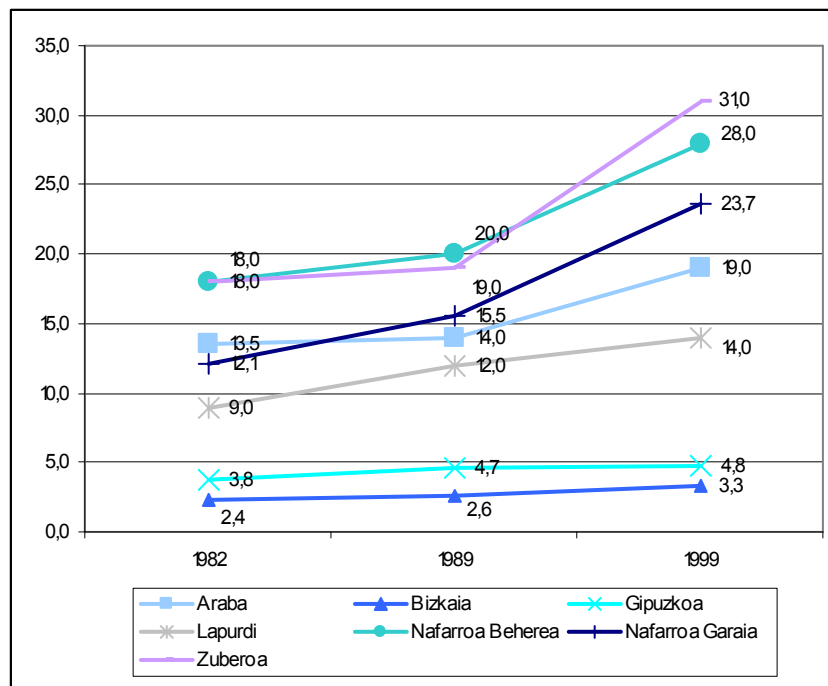
### 18. Ustiategietan batez besteko NAE, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 (%)
Araba	13,5	14,0	19,0	40,7
Bizkaia	2,4	2,6	3,3	40,8
Gipuzkoa	3,8	4,7	4,8	28,2
Lapurdi	9,0	12,0	14,0	55,6
Nafarroa Beherea	18,0	20,0	28,0	55,6
Nafarroa Garaia	12,1	15,5	23,7	94,9
Zuberoa	18,0	19,0	31,0	72,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>9,2</b>	<b>10,8</b>	<b>14,1</b>	<b>54,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

### 19. Ustiategietan batez besteko NAE, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999



- Ustiategien tamainaren handitzearen beste adierazle bat, **30 hektarea edo gehiago dituzten ustiategien** bilakaeraren azterketa da. Euskal Herrian, 1982. urtetik 1999. urtera %36,6 handitu dira ustiategi hauek; 5.637 izatetik 7.700 izatera pasatuaz.
- Datu hau are esanguratsuagoa da, esan dugun bezala ustiategien kopuru orokorra jaitsi egin delako; gogoratu, %22,6ko beherakada izan du ustiategi kopuru orokorrak.
- 30 hektarea baino gehiagoko ustiategien kopuruaren hazkundea gainera, herrialde guztietan eman da, modu nabarmenean gainera. Tamaina honetako ustiategiak hirukoiztu egin dira **Bizkaian eta Gipuzkoan**, eta ia hirukoiztu egin dira **Zuberoan**.
- **Lapurdin**, berriz, bikoiztu egin dira 30 hektarea edo gehiagoko ustiategiak, eta ia bikoiztu **Nafarroa Beherean**.
- Azkenik, tamaina honetako ustiategiak gutxien **Nafarroa Garaian eta Araban** handitu dira; Nafarroa Garaian 30 hektarea edo gehiagoko ustiategiak %13,6 gehiago dira, eta Araban %26,8 gehiago.

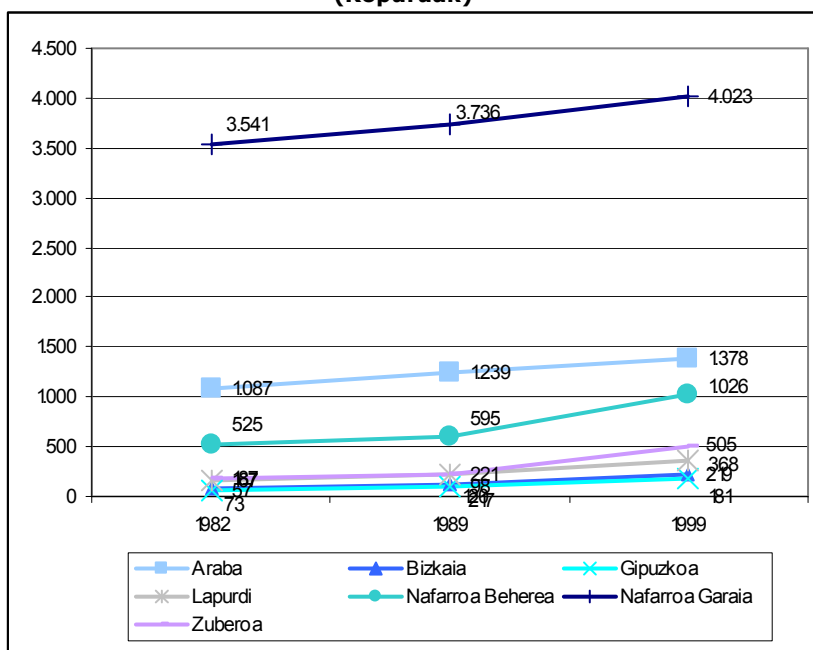
## 20. 30 ha edo gehiagoko ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 (%)
Araba	1.087	1.239	1.378	26,8
Bizkaia	73	120	219	200,0
Gipuzkoa	57	98	181	217,5
Lapurdi	167	221	368	120,4
Nafarroa Beherea	525	595	1.026	95,4
Nafarroa Garaia	3.541	3.736	4.023	13,6
Zuberoa	187	217	505	170,1
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>5.637</b>	<b>6.226</b>	<b>7.700</b>	<b>36,6</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

## 21. 30 ha edo gehiagoko ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (Kopuruak)



## 2.4. Lurraren edukitze erregimena

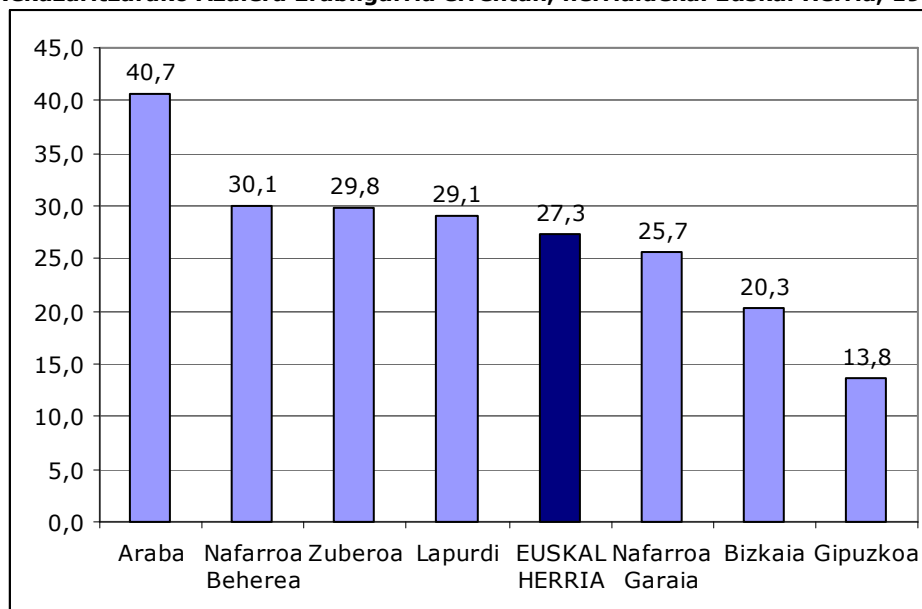
- **Euskal Herrian** Nekazaritzarako Erabilgarria den azaleraren %27,3 errentan dago; hots, 276.252 hektarea.
- Proportzioan errentan azalera gehien duen herrialdea **Araba** da; herrialde horretan azaleraren %40,7 errentan dago.
- Beste aldea **Gipuzkoa** dugu. Herrialde honetan dago proportzioan azalera gutxien errentan; herrialde honetako NAEaren %13,8 besterik ez.
- Tartean, Euskal Herriko batez bestekotik gora, antzeko portzentajeekin **Nafarroa Beherea, Zuberoa eta Lapurdi** (%30aren bueltan); eta, batez bestekotik behera, **Nafarroa Garaia** (NAEaren %25,7 errentan) eta **Bizkaia** (%20,3).

### 22. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria errentan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (hektareatan)

Herrialdea	NAE	Azalera errentan	% errentan
Araba	142.785	58.148	40,7
Bizkaia	68.160	13.835	20,3
Gipuzkoa	59.799	8.231	13,8
Lapurdi	33.997	9.904	29,1
Nafarroa Beherea	71.255	21.442	30,1
Nafarroa Garaia	601.449	154.728	25,7
Zuberoa	33.431	9.964	29,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.010.876</b>	<b>276.252</b>	<b>27,3</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 23. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria errentan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



- o **Euskal Herrian** errentan dagoen Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren protzentajeak gora egin du 1982-1999 urte bitartean; %20,1etik %27,3ra pasada, %35,6ko hazkundera beraz.
- o Dena den, bilakaera hau ez da berdina izan herrialde guztietan. **Nafarroa Garaian**, errentan dagoen NAE proportzioa %83,9 handitu den bitartean, **Bizkaian**, **Gipuzkoan** eta **Arabian** gutxitu egin da; %31,3, %25,9 eta %6,5, hurrenez hurren.
- o **Zuberoan** (%53,4) eta **Nafarroa Beherean** (%32,5) ere errentan dagoen azalera proportzioa dezente handitu da, eta **Lapurdin** (%3,2), berriz, apur bat besterik ez.

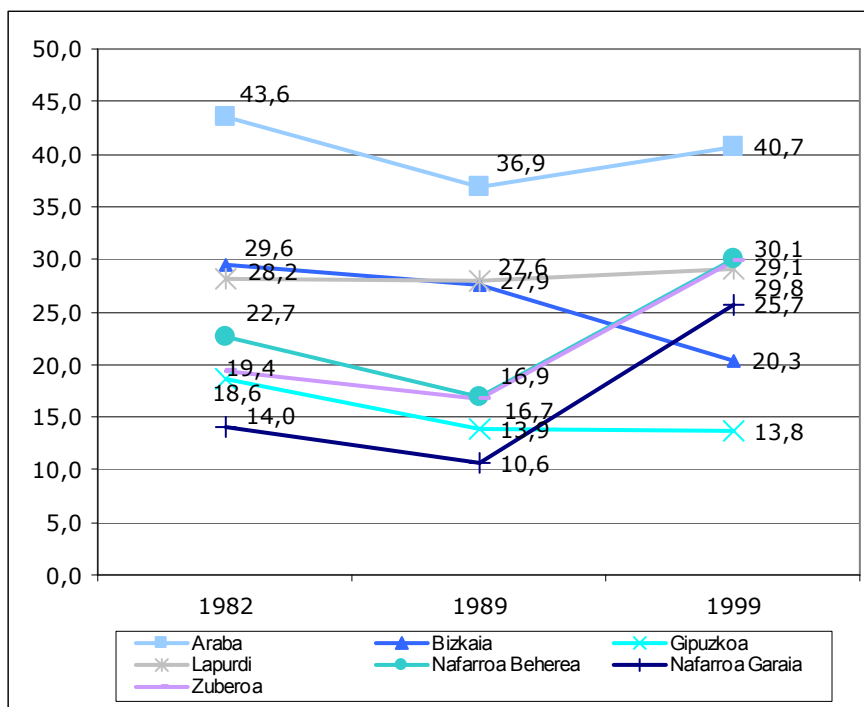
#### 24. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria errentan, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (%)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	43,6	36,9	40,7	-6,5
Bizkaia	29,6	27,6	20,3	-31,3
Gipuzkoa	18,6	13,9	13,8	-25,9
Lapurdi	28,2	27,9	29,1	3,2
Nafarroa Beherea	22,7	16,9	30,1	32,5
Nafarroa Garaia	14,0	10,6	25,7	83,9
Zuberoa	19,4	16,7	29,8	53,4
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>20,1</b>	<b>16,0</b>	<b>27,3</b>	<b>35,6</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informazioak 1982ko eta 1989ko datuetan,

#### 25. Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria errentan, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (%)



## 2.5. Makineria: traktoreak

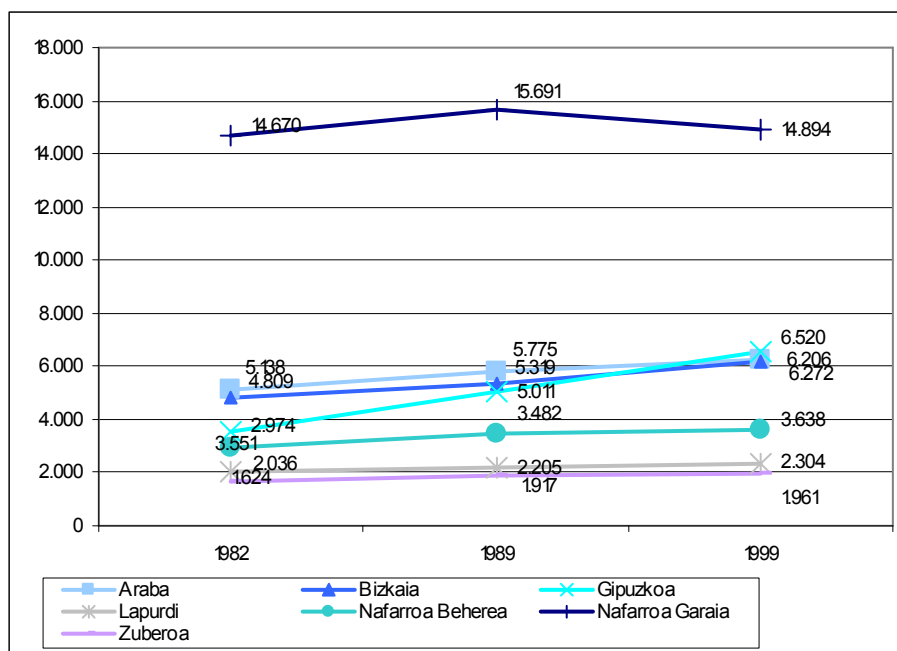
- **Euskal Herriko** ustiatzietan, 1999. urtean, 41.375 traktore zenbatu ditugu, jabetzan edo jabekidetasunean.
- Aztertutako epealdian gora egin du erabilitako makina kopuruak, 1982. urteko 34.802 traktoretatik, 1999. urteko 41.795 traktoretara, %20,1eko igoera beraz.
- **Herrialde guztietan** egin du gora gainera. Gutxiago **Nafarroa Garaian** (%1,5eko igoera) eta gehiago **Gipuzkoan** (%83,6ko igoera)

### 26. Ustiatzietan dagoen traktore kopurua, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (jabetzan eta jabekidetasunean)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 (%)
Araba	5.138	5.775	6.272	22,1
Bizkaia	4.809	5.319	6.206	29,0
Gipuzkoa	3.551	5.011	6.520	83,6
Lapurdi	2.036	2.205	2.304	13,2
Nafarroa Beherea	2.974	3.482	3.638	22,3
Nafarroa Garaia	14.670	15.691	14.894	1,5
Zuberoa	1.624	1.917	1.961	20,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>34.802</b>	<b>39.400</b>	<b>41.795</b>	<b>20,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

### 27. Ustiatzietan dagoen traktore kopurua, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (Kopuruak jabetzan eta jabekidetasunean)



### 3. NEKAZAL LURREN APROBETXAMENDUA

#### 3.1. Landutako lurrak

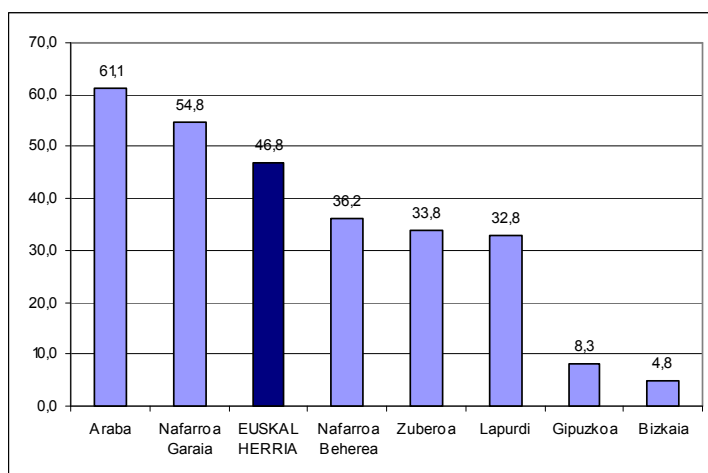
- **Euskal Herrian** landutako lurrak 473.211 hektarea biltzen dituzte, Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren ia erdia (%46,8).
- Landutako lurren azalera handiena **Nafarroa Garaiak** biltzen du, 329.502 hektarea. Ondoren, **Araba** da landutako lurren azalera handiena duena, 87.267 hektarea.
- Landutako lurrek azalera gutxien **Gipuzkoan** eta **Bizkaian** dute, 4.961 hektarea eta 3.264 hektarea, hurrenez hurren.
- Tartean, gainontzeko hirurak: **Nafarroa Beherea** (25.773 hektarea), **Zuberoa** (11.295) eta **Lapurdi** (11.149).
- Hurrenkera hau aldatu egiten da, landutako lurrak Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren baitan hartzen duten azalera portzentajearen arabera neurtzen baditugu. **Arabak** du portzentajerik altuena; herrialde honetan, Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren %61,1 landutako lurrak dira. Ondoren, **Nafarroa Garaian** NAEren %54,8 landutako lurrak dira.
- Berriz ere, portzentaje baxuena **Bizkaiak** eta **Gipuzkoak** dute. Herrialde hauetan, NAEren %4,8 eta %8,3 dira landutako lurrak, gainontzekoa landugabeko lurrak dira beraz.
- Tartean, antzeko portzentajeekin, **Nafarroa Beherea** (NAEaren %36,2 dira landutako lurrak), **Zuberoa** (%33,8) eta **Lapurdi** (%32,8).

#### 28. NAE eta landutako lurrak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	NAE ha.	Lur landuak ha.	Landutako lurren %
Araba	142.785	87.267	61,1
Bizkaia	68.160	3.264	4,8
Gipuzkoa	59.799	4.961	8,3
Lapurdi	33.997	11.149	32,8
Nafarroa Beherea	71.255	25.773	36,2
Nafarroa Garaia	601.449	329.502	54,8
Zuberoa	33.431	11.295	33,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.010.876</b>	<b>473.211</b>	<b>46,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 29. NAEan landutako lurrek duten pisua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



- Aipatutako landutako 462.884 hektarea hauek, 54.277 ustiategietan banatzen dira. Batez beste, beraz, 8,5 landutako hektarea ustiategi bakoitzeko.
- Landutako lurak dituzten ustiategi gehienak Nafarroa Garaian aurkitzen ditugu, 21.266 ustiategi landutako lurrekin. Ondoren, landutako lurak dituzten ustiategi kopuruen hurrenkeran, **Bizkaia**, 14.784 ustiategirekin, eta **Gipuzkoa**, 9.107 ustiategirekin, ditugu.
- Ustiategi gutxien, berriz, **Zuberoan** (810), **Lapurdi** (1.122) eta **Nafarroa Beherean** (1.657) aurkitu ditugu.
- Tartean, **Araba** dugu, landutako lurak dituzten 5.531 ustiategirekin.
- Gogoratu dezagun ordea, landutako lurren hektarea kopurua ez dela hurrenkera horretan banatzen herrialdeen arabera. Ondorioz, alde handiak topatzen ditugu ustiategi bakoitzean landutako lurren batez besteko hektareatan. Horrela, landutako lurak dituzten ustiategien artean, antzeko batez besteko tamaina dute **Nafarroa Beherean** (15,6 ha.), **Nafarroa Garaian** (15,5 ha.), **Zuberoan** (13,9 ha.) eta **Arabian** (13,9 ha.).
- Aldiz, dezente txikiagoak dira **Bizkaiko** (0,2 landutako ha. ustiategi bakoitzeko) eta **Gipuzkoako** (0,5 ha.) ustiategiak.
- Tartean, baina aurrekoetatik gertuago, **Lapurdi** dugu (9,9 landutako ha. ustiategiko).

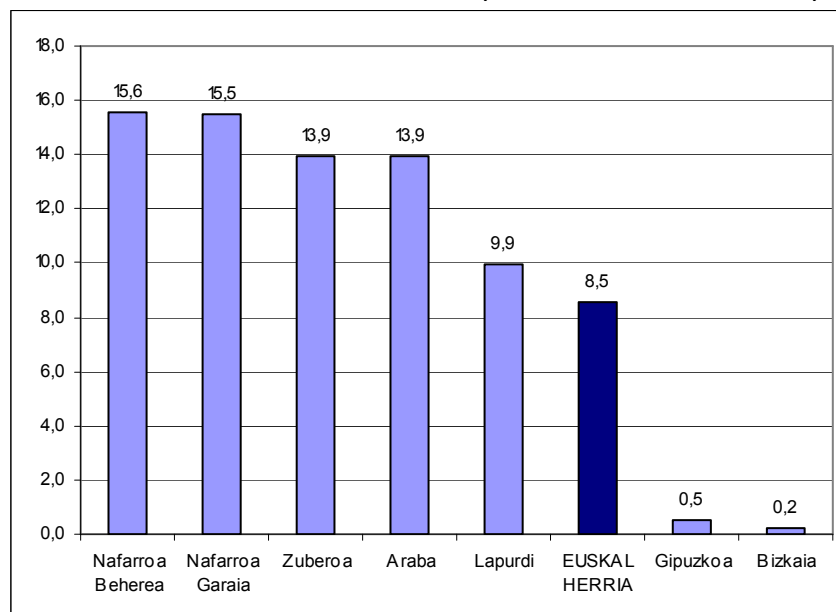
### 30. Lur landuak dituzten ustiategiak eta lur landuen batez besteko hektarea kopurua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Lur landuak (Ustiategiak)	Lur landuak (hektareak)	Batez beste lur landuak ustiategiko (ha)
Araba	5.531	77.000	13,9
Bizkaia	14.784	3.204	0,2
Gipuzkoa	9.107	4.961	0,5
Lapurdi	1.122	11.149	9,9
Nafarroa Beherea	1.657	25.773	15,6
Nafarroa Garaia	21.266	329.502	15,5
Zuberoa	810	11.295	13,9
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>54.277</b>	<b>462.884</b>	<b>8,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 31. Lur landuen batez besteko hektareak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



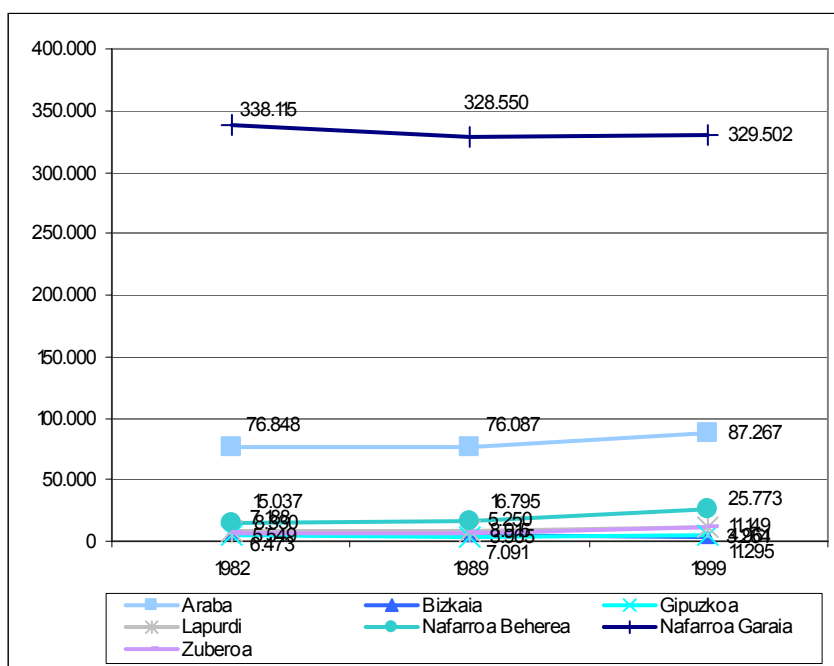
- Aztertutako epealdian, handitu egin da **Euskal Herrian** landutako lurrek betetzen duten azalera; %3,4 handitu da, 1982an 457.540 hektarea izatetik, 1999. urtean 473.211 hektarea izatera.
- Bilakaera hau, ordea, ez da berdina izan herrialde guztietan. Badira landutako lurren azalera txikiagotu duten herrialdeak, eta, noski, badira handitu dutenak era.
- Azalera txikiagotu dutenen artean, **Bizkaia** nabarmentzen da. Herrialde honek, landutako lurren azaleraren %54,6 galdu du. Era berean, **Gipuzkoak** ere, landutako lurrak galdu ditu, landutako lurren azaleraren %10,6, hain zuzen. Neurri apalagoan, **Nafarroa Garaiak** 17 urte hauetan landutako lurren azaleraren %2,5a galdu du.
- Landutako lurren hektarea kopurua handitu dituztenen artean, berriz, **Zuberoa** eta **Nafarroa Beherea** nabarmentzen dira. Lehen herrialde honetan, %74,5 hazi da landutako lurren hektarea kopurua. Nafarroa Behereko hektarea kopurua, berriz, %71,4ean hazi da.
- Neurri apalagoan, baina nabarmen ere, hazi da **Lapurdikoa** landutako lurren hektarea kopurua, %33,8ko hazkundera izan dute. Azkenik, **Arabako** landutako lurren azalera %13,6ean hazi da.

### 32. Landutako lurrak bilakaera, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982 ha	1989 ha	1999 ha	1982-1999 %
Araba	76.848	76.087	87.267	13,6
Bizkaia	7.188	5.250	3.264	-54,6
Gipuzkoa	5.549	3.965	4.961	-10,6
Lapurdi	8.330	8.915	11.149	33,8
Nafarroa Beherea	15.037	16.795	25.773	71,4
Nafarroa Garaia	338.115	328.550	329.502	-2,5
Zuberoa	6.473	7.091	11.295	74,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>457.540</b>	<b>446.653</b>	<b>473.211</b>	<b>3,4</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

### 33. Landutako lurrak bilakaera, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak)



- Aztertutako epealdian landutako lurren azalera handitu egin bada ere, Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria neurri handiagoan hazi da. Beraz, landutako lurren NAEarekiko portzentajea txikitu egin da.
- Horrela, 1982an landutako lurrek Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren %54,7 suposatzen bazuten, 1999. urtean portzentaje hori %46,8ra jaitsi da.
- Portzentaje hori **Araban, Bizkaian, Gipuzkoan eta Nafarroa Garaian txikitu** egin da. **Lapurdin, Nafarroa Beherean eta Zuberoan**, berriz, handitu egin da.
- Bereziki nabarmena da, **Bizkaia eta Gipuzkoako** jaitsiera. Bizkaian, 1982an landutako lurrak Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren %14,2 suposatzen zuten (jadanik nahikoa portzentaje txikia); 1999. urtean berriz, landutako lurrek suposatzen duten portzentaje hori %4,8ra jaitsi da. Era berean, Gipuzkoan, 1982an landutako lurrek NAEaren %12,5 suposatzen bazuten, 1999. urtean %8,3a suposatzen dute.

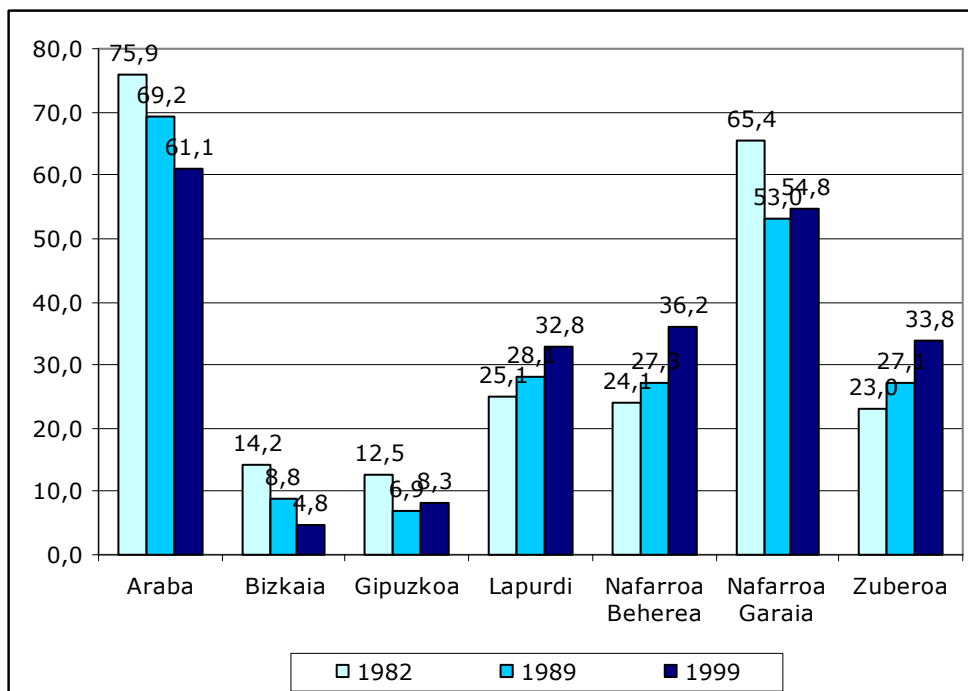
#### 34. Landutako lurren NAEarekiko portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982		1989		1999	
	ha	NAEarekiko %	ha	NAEarekiko %	ha	NAEarekiko %
Araba	76.848	75,9	76.087	69,2	87.267	61,1
Bizkaia	7.188	14,2	5.250	8,8	3.264	4,8
Gipuzkoa	5.549	12,5	3.965	6,9	4.961	8,3
Lapurdi	8.330	25,1	8.915	28,1	11.149	32,8
Nafarroa Beherea	15.037	24,1	16.795	27,3	25.773	36,2
Nafarroa Garaia	338.115	65,4	328.550	53,0	329.502	54,8
Zuberoa	6.473	23,0	7.091	27,1	11.295	33,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>457.540</b>	<b>54,7</b>	<b>446.653</b>	<b>46,2</b>	<b>473.211</b>	<b>46,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informazioak 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 35. Lur landuak NAEarekiko portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (%)



### 3.2. Belar laboreak

- Ez ditugu belar labore guztien datuak esku artean, baina ditugun artean ematen den banaketa aztertuko dugu atal honetan.
- Landutako lurrek betetzen duten 473.211 hektarea horietatik, 272.310 zerealek betetzen dituzte (landutako lurren %57,5). Zerealek azalera gehien **Nafarroa Garaian** eta **Araban** betetzen dituzte. Herrialde hauetan landutako lurren %60 baino gehiago zerealak betetakoak dira.
- Zerealek presentzia gutxien **Gipuzkoan** eta **Bizkaian** dute; bertan landutako lurren %5,3 baino ez dituzte betetzen.
- Tartean, **Lapurdin, Nafarroa Beherean** eta **Zuberoan** zerealek landutako lurren %26-29 betetzen dituzte.
- Artoak eta bazka-artoak, Euskal Herriko landutako lurren %7,9 osatzen dute, eta garrantzia berezia dute **Lapurdin, Nafarroa Beherean eta Zuberoan**. Landutako lurren erdia baino gehiago suposatzen dute Lapurdi, %41 Nafarroa Beherean eta %35 Zuberoan. Gainontzeko herrialdeetan, garrantzia askoz txikiagoa dute belar labore hauek.
- Azkenik, azpimarratu behar dugu, **Bizkaian**, batez ere, baina **Gipuzkoan** ere, barazkiak eta patatak betetzen duten azalera duen pisua landutako lurren artean; %17,6 eta 9,3 hurrenez hurren.

#### 36. Belar labore esanguratsuak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

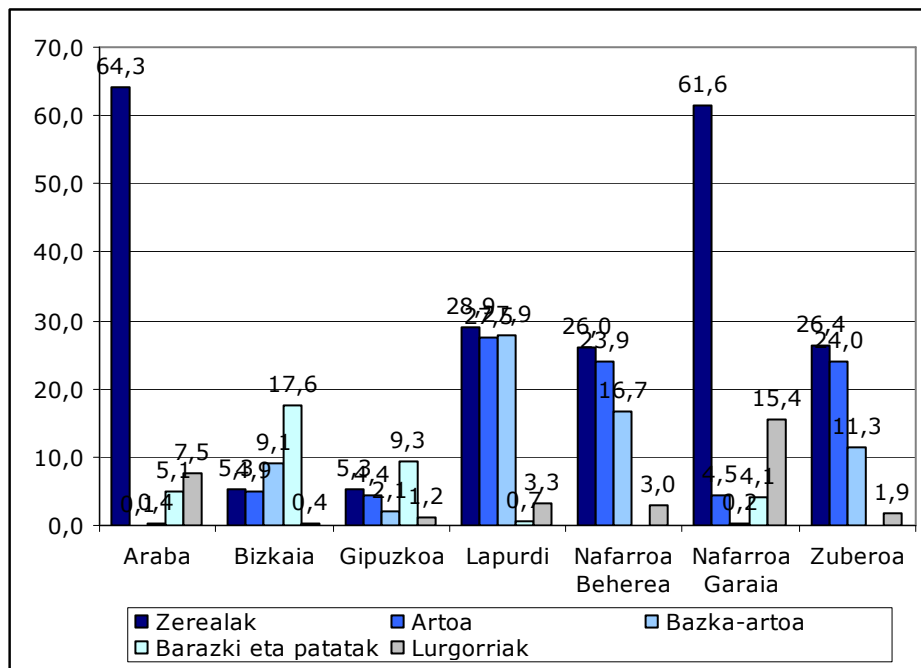
Herrialdea	Lur landuak ha.	Zerealak ha.	Artoa ha.	Bazka-artoak ha.	Barazki eta patatak ha.	Lugorriak ha.	Beste laboreak <sup>3</sup> ha
Araba	87.267	56.092	101	363	4.437	6.574	19.700
Bizkaia	3.264	173	159	299	575	12	2.047
Gipuzkoa	4.961	263	218	102	462	60	3.856
Lapurdi	11.149	3.222	3.069	3.108	78	371	1.301
Nafarroa Beherea	25.773	6.707	6.162	4.297		770	
Nafarroa Garaia	329.502	202.872	14.799	695	13.555	50.688	46.892
Zuberoa	11.295	2.981	2.710	1.275		211	
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>473.211</b>	<b>272.310</b>	<b>27.218</b>	<b>10.138</b>	<b>19.233</b>	<b>58.686</b>	<b>85.625</b>
	%	%	%	%	%	%	%
Araba	100,0	64,3	0,1	0,4	5,1	7,5	22,6
Bizkaia	100,0	5,3	4,9	9,1	17,6	0,4	62,7
Gipuzkoa	100,0	5,3	4,4	2,1	9,3	1,2	77,7
Lapurdi	100,0	28,9	27,5	27,9	0,7	3,3	11,7
Nafarroa Beherea	100,0	26,0	23,9	16,7		3,0	
Nafarroa Garaia	100,0	61,6	4,5	0,2	4,1	15,4	14,2
Zuberoa	100,0	26,4	24,0	11,3		1,9	
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>100,0</b>	<b>57,5</b>	<b>5,8</b>	<b>2,1</b>	<b>4,1</b>	<b>12,4</b>	<b>18,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

<sup>3</sup> Beste laboreetan sartzen dira hemen aipatzen ez diren gainontzeko bazka laboreak eta egur laboreak.

**37. Belar laboreak landutako lurretan duten pisua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

- o Euskal Herriko 19.589 ustiategietan zerealak landatzen dituzte, ustiategien %27,5.
- o 10.468 ustiategietan, berriz, artoa landatzen dute, ustiategien %14,7.
- o Bazka-artoa 3.213 ustiategiten lantzen da, ustiategien %4,5ean.
- o Azkenik, lurgorriak 7.721 ustiategiten dituzte, ustiategien %10,8

**38. Bazka labore esanguratsua landuak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (ustiategi kopurua)**

Herrialdea	Ustia-tegiak Kop.	Zerealak Kop.	Artoa Kop.	Bazka-artoa Kop.	Lu-gorriak Kop.	Ustia-tegiak %	Zerealak %	Artoa %	Bazka-artoa %	Lugo-rriak %
Araba	7.218	2.115	99	148	1.309	100,0	29,3	1,4	2,1	18,1
Bizkaia	20.333	2.442	2.398	655	37	100,0	12,0	11,8	3,2	0,2
Gipuzkoa	12.405	2.451	2.419	213	30	100,0	19,8	19,5	1,7	0,2
Lapurdi	2.404	777	761	514	103	100,0	32,3	31,7	21,4	4,3
Nafarroa Beherea	2.514	974	926	1.103	214	100,0	38,7	36,8	43,9	8,5
Nafarroa Garaia	25.406	10.167	3.213	112	5.961	100,0	40,0	12,6	0,4	23,5
Zuberoa	1.070	663	652	468	67	100,0	62,0	60,9	43,7	6,3
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>19.589</b>	<b>10.468</b>	<b>3.213</b>	<b>7.721</b>	<b>100,0</b>	<b>27,5</b>	<b>14,7</b>	<b>4,5</b>	<b>10,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik.

- Landutako lurak dituzten ustiattegietan batez besteko 6,5 hektarea dituzten landuak. Gehiago, Nafarroa Garaian (batez beste, 13,0 hektarea), Araban (10,7), Zuberoan (10,6) eta Nafarroa Beherean (10,3). Eta gutxiago, Bizkaian (batez beste, 0,2 hektarea) eta Gipuzkoan (0,4). Tartean, Lapurdi dugu (batez beste, 4,6 hektarea landatuak dituzte landatutako lurak dituzten ustiattegietan).
- Zerealak dituzten ustiattegietan, batez beste 13,5 hektarea landatuak dituzte. Gehiago, Araban (22,8) eta Nafarroa Garaian (20,0). Gutxiago, Bizkaian eta Gipuzkoan (0,1 zereal hektarea). Eta, tartean, Nafarroa Behera (6,9), Zuberoa (4,5) eta Lapurdi (4,1).
- Artoa landatua duten ustiattegietan, batez beste 2,6 hektarea landatuak dituzte. Gehiago, Nafarroa Beherean (6,7), Nafarroa Garaian (4,6), Zuberoan (4,2) eta Lapurdin (4,0). Gutxiago, Bizkaia eta Gipuzkoan (0,1). Eta tartean, Araba (1,0).
- Bazka-artoa landatua duten ustiattegietan, batez beste 3,2 hektarea landatuak dituzte. Gehiago, Nafarroa Garaian (6,2) eta Lapurdin (6,0). Gutxiago, Bizkaian eta Gipuzkoan (0,4 eta 0,5, hurrenez hurren). Eta tartean, Nafarroa Behera (3,9), Zuberoa (2,7) eta Araba (2,7).
- Azkenik, lurgorriak dituzten ustiattegietan, batez beste 7,5 hektarea dituzte. Gehiago Nafarroa Garaia (8,5). Gutxiago Bizkaian (0,3). Eta, tartean gainontzekoak.

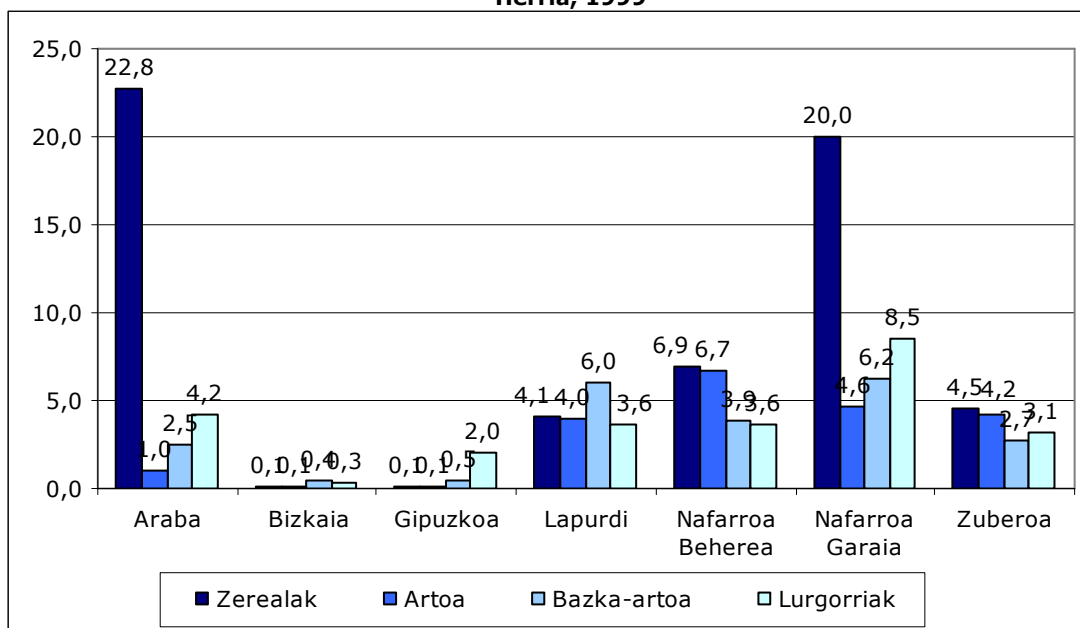
### 39. Ustiategiten bazka labore esanguratsuen batez besteko hektareak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Landutako lurak	Zerealak	Artoa	Bazka-artoa	Lurgorriak
Araba	10,7	22,8	1,0	2,5	4,2
Bizkaia	0,2	0,1	0,1	0,4	0,3
Gipuzkoa	0,4	0,1	0,1	0,5	2,0
Lapurdi	4,6	4,1	4,0	6,0	3,6
Nafarroa Beherea	10,3	6,9	6,7	3,9	3,6
Nafarroa Garaia	13,0	20,0	4,6	6,2	8,5
Zuberoa	10,6	4,5	4,2	2,7	3,1
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>6,5</b>	<b>13,5</b>	<b>2,6</b>	<b>3,2</b>	<b>7,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik.

### 40. Ustiategiten bazka labore esanguratsuen batez besteko hektareak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



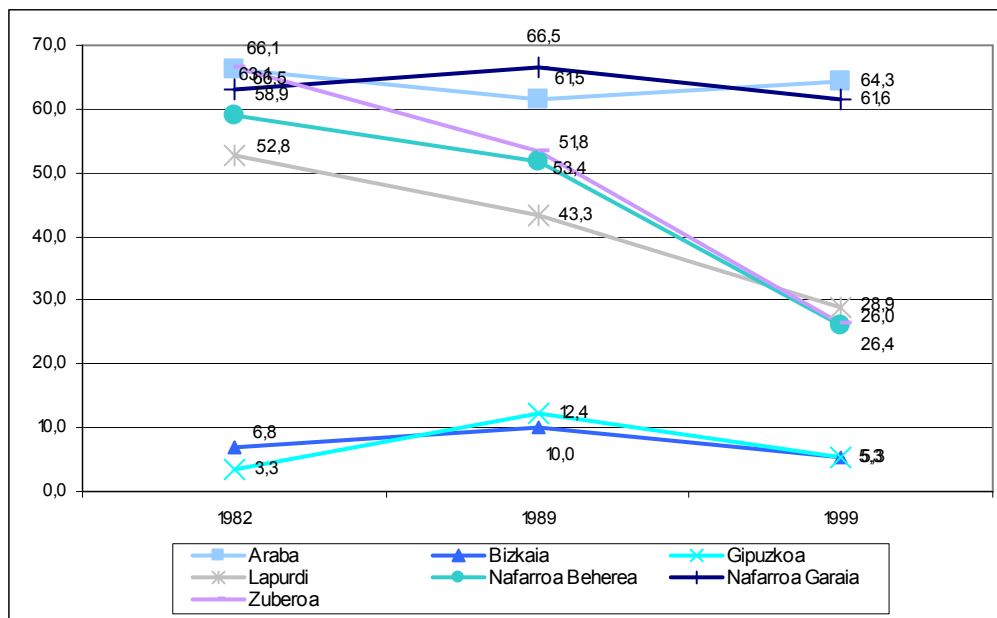
- Zerealak landuak dituzten hektarea kopuruak behera egin du 1982 urtetik 1999ra; %3,6 txikitu da. Gipuzkoak eta Arabak zerealak landutako dituzten hektarea kopurua handitu dute (%43,3 eta %10,4 hazi dira, hurrenez hurren). Zerealetan azalera gehien galdu duena, berriz, Bizkaia izan da, azalaren %64,9a galdu du.
- Landutako lurretan zerealak suposatzen duten portzentajeak ere behera egin du apur bat. 1982an landutako lurren %61,7 betetzen zuten bitartean, 1999an %57,5 betetzen dute. Gipuzkoa da herrialde bakarra, zerealen pisuak gora egin duena, %3,3 suposatzetik, %5,3 suposatzerara. Dena den, kontuan hartu behar da, herrialde honetan 1989an landutako lurren %12,4 suposatzen zutela zerealak, eta hortik %5,3ra jaitsi dela 1999. urterako. Beste aldean, Zuberoa dugu; herrialde honetan zerealak landutako lurren %66,5 suposatzetik, %26,4 suposatzerara pasa dira.

#### 41. Zerealak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gaineko portzentajeak)

Herrialdea	Kopurua			1982-1999 %	Landutako lurren gaineko %		
	1982	1989	1999		1982	1989	1999
Araba	50.819	46.757	56.092	10,4	66,1	61,5	64,3
Bizkaia	492	526	173	-64,9	6,8	10,0	5,3
Gipuzkoa	183	491	263	43,3	3,3	12,4	5,3
Lapurdi	4.401	3.862	3.222	-26,8	52,8	43,3	28,9
Nafarroa Beherea	8.862	8.703	6.707	-24,3	58,9	51,8	26,0
Nafarroa Garaia	213.298	218.456	202.872	-4,9	63,1	66,5	61,6
Zuberoa	4.306	3.785	2.981	-30,8	66,5	53,4	26,4
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>282.362</b>	<b>282.579</b>	<b>272.310</b>	<b>-3,6</b>	<b>61,7</b>	<b>63,3</b>	<b>57,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 42. Zerealak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (landutako lurren gaineko portzentajeak)



- o Artoa landutua duten hektarea kopuruak ere behera egin du 1982 urtetik 1999ra; %9,9 txikitu da. Gipuzkoak eta Nafarroa Garaiak bakarrik handitu dute artoaren hektarea kopurua (%29,8 eta %1,1 hurrenez hurren). Artoak azalera gehien, berriz, Bizkaian galdu du (%64,4), eta Araban ere dezente galdu du (%47,9).
- o Landutako lurretan artoak suposatzen duen portzentajeak ere behera egin du apur bat. 1982an landutako lurren %6,6 betetzen zuen bitartean, 1999an %5,8 betetzen du. Gainera, 1982tik 1989ra landutako lurretan artoak betetzen zuen portzentajea igo egin zen, %7,6raino, beraz, jaitsiera handiagoa izan da. Berriz ere, Gipuzkoa eta Nafarroa Garaia dira landutako lurren artean, artoaren pisua areagotu duten herrialde bakarrak; %3,0tik %4,4ra Gipuzkoan, eta %4,3tik %4,5era Nafarroa Garaian. Zuberoa, Araba, Lapurdi eta Nafarroa Beherean, berriz, landutako lurren artean artoak pisu dezente galdu du.

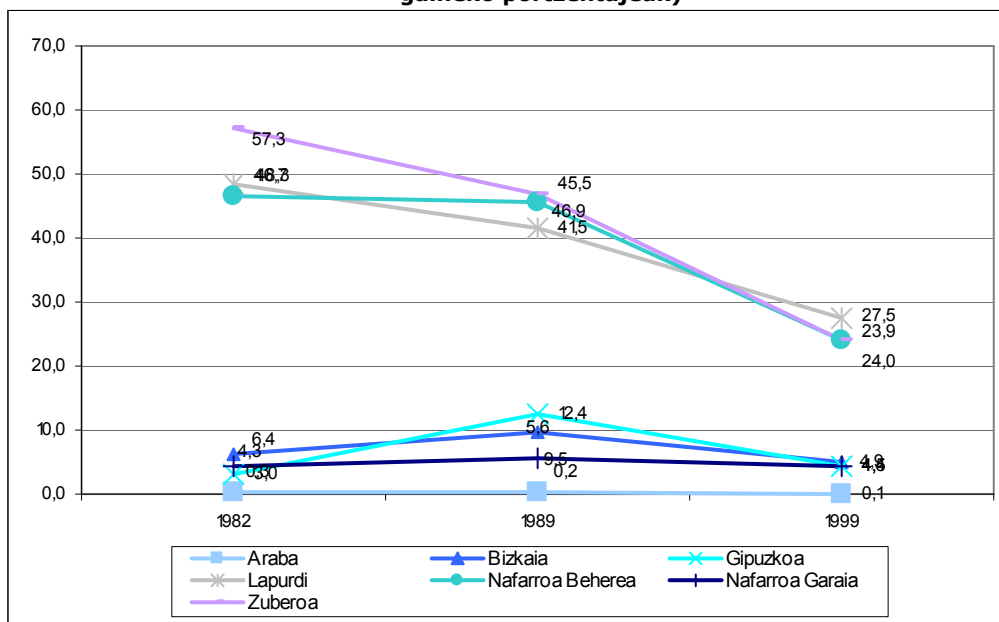
#### 43. Artoa (haziak eta aleak), herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gainera portzentajeak)

Herrialdea	Kopurua			1982-1999 %	Landutako lurren gainera %		
	1982	1989	1999		1982	1989	1999
Araba	194	122	101	-47,9	0,3	0,2	0,1
Bizkaia	460	501	159	-65,4	6,4	9,5	4,9
Gipuzkoa	168	491	218	29,8	3,0	12,4	4,4
Lapurdi	4.024	3.697	3.069	-23,7	48,3	41,5	27,5
Nafarroa Beherea	7.021	7.643	6.162	-12,2	46,7	45,5	23,9
Nafarroa Garaia	14.631	18.254	14.799	1,1	4,3	5,6	4,5
Zuberoa	3.710	3.326	2.710	-27,0	57,3	46,9	24,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>30.208</b>	<b>34.034</b>	<b>27.218</b>	<b>-9,9</b>	<b>6,6</b>	<b>7,6</b>	<b>5,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 44. Artoa (haziak eta aleak), herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (landutako lurren gainera portzentajeak)



- o Barazkiak eta patatak biltzen duten hektarea kopuruak ere beherea egin du nabarmen; %39,4 txikitu da. Herrialde guztietan egin du behera gainera. Batez ere, Bizkaian, Lapurdi eta Gipuzkoan.
- o Landutako lurretan barazkiak eta patatak suposatzen duten portzentajeak ere behera egin du. 1982an landutako lurren %6,9 betetzen zuten bitartean, 1999an %4,1 betetzen dute. Portzentajeak herrialde guztietan dezente jaitsi badira ere, Lapurdi (1979ko %3,2tik 2000ko 0,7ra) eta Gipuzkoa (%25,3tik %9,3ra) nabarmenduko genituzke.

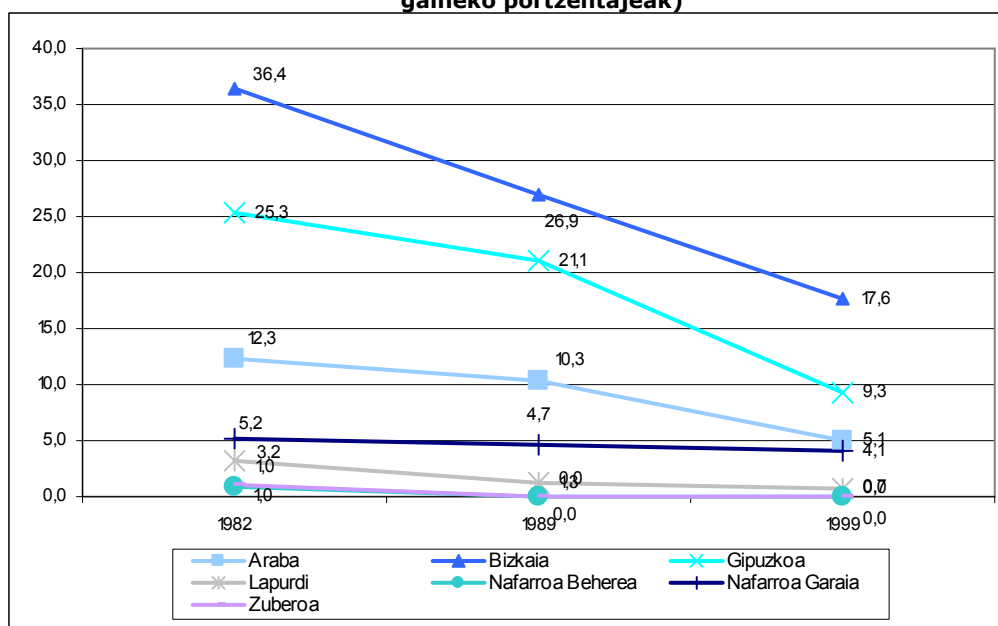
#### 45. Barazkiak eta patatak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gaineko portzentajeak)

Herrialdea	Kopurua			1982-1999 %	Landutako lurren gaineko %		
	1982	1989	1999		1982	1989	1999
Araba	9.491	7.860	4.437	-53,2	12,3	10,3	5,1
Bizkaia	2.614	1.415	575	-78,0	36,4	26,9	17,6
Gipuzkoa	1.405	838	462	-67,1	25,3	21,1	9,3
Lapurdi	267	112	78	-70,8	3,2	1,3	0,7
Nafarroa Beherea	145	8			1,0	0,0	
Nafarroa Garaia	17.740	15.298	13.555	-23,6	5,2	4,7	4,1
Zuberoa	66	1			1,0	0,0	
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>31.728</b>	<b>25.531</b>	<b>19.233</b>	<b>-39,4</b>	<b>6,9</b>	<b>5,7</b>	<b>4,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Hutsik dauden datuak ez ditugu eskuragarri, jaso ez direlako edo sekretu estatistikoak babestuak daudelako. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 46. Barazkiak eta patatak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (landutako lurren gaineko portzentajeak)



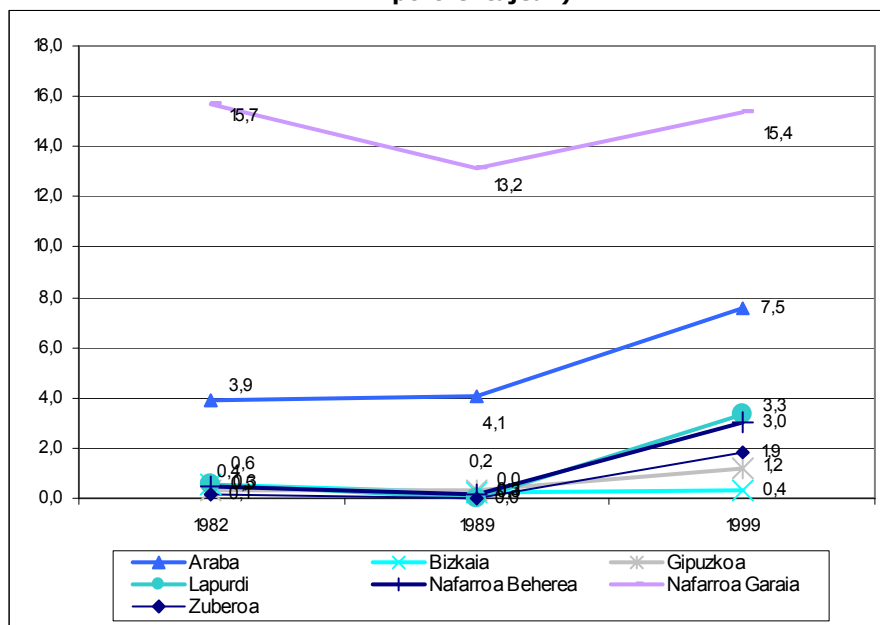
- Azkenik, lugorriak azalera apur bat irabazi dute 1982 urtetik 1999ra; %4,3 hazi da lugorriek betetzen duten azalera.
- Batez ere, Nafarroa Garaia, Zuberoa eta Lapurdi irabazi dute azalera. Bizkaian eta Nafarroa Garaian, berriz, azalera galdu egin dute.

#### 47. Lugorriak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gaineko portzentajeak)

Herrialdea	Kopurua			1982-1999 %	Landutako lurren gaineko %		
	1982	1989	1999		1982	1989	1999
Araba	3.012	3.084	6.574	118,3	3,9	4,1	7,5
Bizkaia	39	13	12	-70,0	0,5	0,3	0,4
Gipuzkoa	16	13	60	269,8	0,3	0,3	1,2
Lapurdi	48		371	672,9	0,6	0,0	3,3
Nafarroa Beherea	66	27	770	1.066,7	0,4	0,2	3,0
Nafarroa Garaia	53.067	43.262	50.688	-4,5	15,7	13,2	15,4
Zuberoa	8		211	2.537,5	0,1	0,0	1,9
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>56.255</b>	<b>46.672</b>	<b>58.686</b>	<b>4,3</b>	<b>12,3</b>	<b>10,4</b>	<b>12,4</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Hutsik dauden datuak ez ditugu eskuragarri, jaso ez direlako edo sekretu estatistikoak babestuak daudelako  
 Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 48. Lugorriak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (landutako lurren gaineko portzentajeak)



### 3.3. Egur laboreak: mahastiak

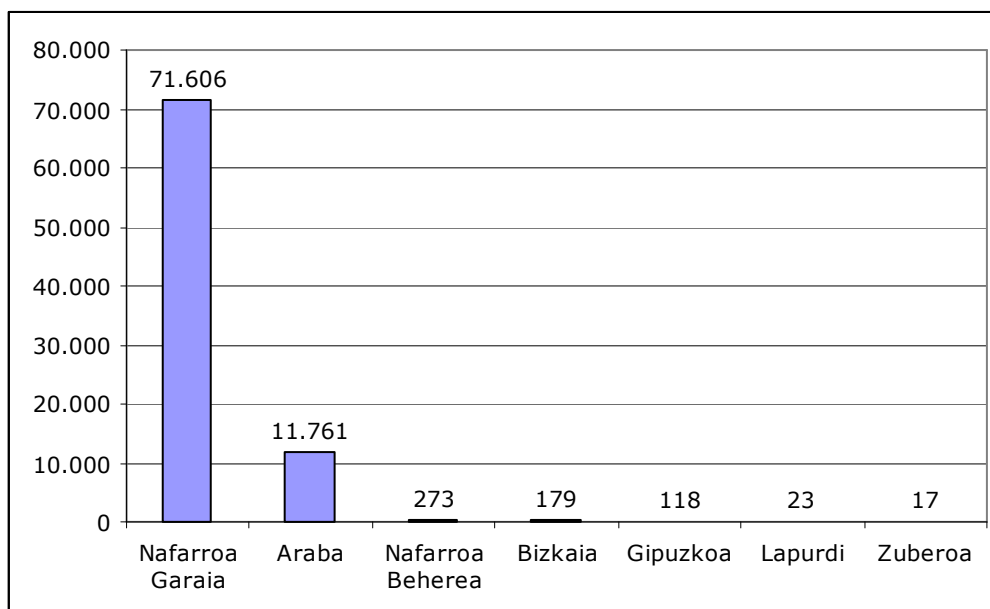
- **Euskal Herrian** mahastiek 83.977 hektarea betetzen dituzte, landutako lurren %17,7.
- Mahasti gehien dituzten herrialdeak, **Nafarroa Garaia**, 71.606 hektarea (landutako lurren %21,7) eta **Araba**, 11.761 hektarea (landutako lurren %13,5) dira.
- Bi herrialde hauen parean, gainontzekoetan mahastien presentzia hutsaren hurrena da. Dena den, nabarmendu behar dugu, **Bizkaian** landutako lurren %5,5a betetzen dutela mahastiek eta **Gipuzkoan** %2,4.

#### 49. Mahastiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Lur landuak ha.	Mahastiak ha.	Landutako lurren gaineko %
Araba	87.267	11.761	13,5
Bizkaia	3.264	179	5,5
Gipuzkoa	4.961	118	2,4
Lapurdi	11.149	23	0,2
Nafarroa Beherea	25.773	273	1,1
Nafarroa Garaia	329.502	71.606	21,7
Zuberoa	11.295	17	0,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>473.211</b>	<b>83.977</b>	<b>17,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 50. Mahastiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (hektareak)



- Mahastiak dituzten 9.674 ustiategi ditugu **Euskal Herrian**, hots, ustiategi guztien %13,5etan mahastiak dituzte.
- Mahastiak dituzten ustiategi gehienak, bai kopuru absolutuetan eta baita portzentajearen ere, **Nafarroa Garaian** eta **Araban** ditugu; herrialde hauetan ustiategien laurdenetan ia mahastiak dituzte.
- Ondoren, **Nafarroa Beherea** eta **Zuberoa** nabarmentzen dira. Nafarroa Beherean ustiategien %14,3tan mahastiak dituzte, eta Zuberoako ustiategien %6,6tan.
- Proportzioan, mahastiak dituzten ustiategiak pisu gutxien **Gipuzkoan** dute; herrialde honetan ustiategien %0,5etan bakarrik ditugu mahastiak.
- Tartean, **Bizkaia** eta **Lapurdi**; herrialde hauetan ustiategien %4,7 eta %3,9tan lantzen dituzten mahastiak.

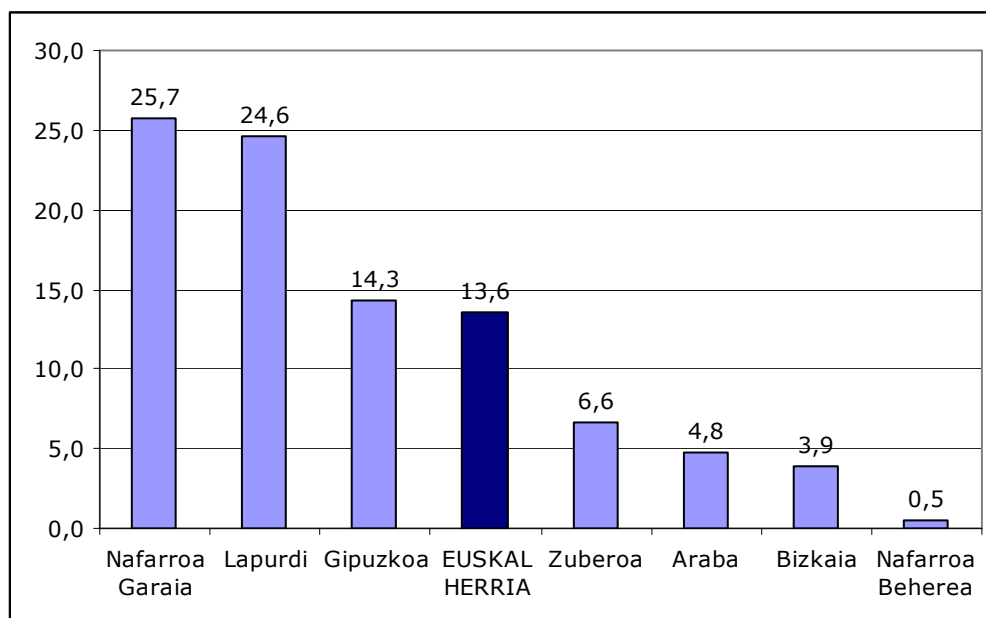
### 51. Mahastiak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Ustiategiak	Mahastiak	Ustiategien gaineko %
Araba	7.521	1.854	24,7
Bizkaia	20.379	966	4,7
Gipuzkoa	12.405	68	0,5
Lapurdi	2.404	94	3,9
Nafarroa Beherea	2.514	359	14,3
Nafarroa Garaia	25.406	6.262	24,6
Zuberoa	1.070	71	6,6
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.699</b>	<b>9.674</b>	<b>13,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 52. Mahastiak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



- **Euskal Herrian** mahastiak dituzten 9.674 ustiategi daude; hautako bakoitzean, batez beste, 8,6 mahasti hektarea landatuak daude.
- Noski, batez besteko hau **Nafarroa Garaiko** batez bestekoak handitua da. Herrialde honetan 6.262 ustiategi ditugu mahastiak lantzen dituztenak, eta hauetako bakoitzak batez beste, 11,4 hektareatan hazten dituzte mahastiak. **Arabak** ere, ustiategi kopurua eta batez besteko hektarea kopurua gainontzeko herriladeak baino handiagoak ditu. 1.854 ustiategi, eta hauetako bakoitzak batez beste, 5,8 hektareatan landatuak dituzte mahastiak.
- Gainontzeko herrialdeetan, mahastiak lantzen dituzten ustiategiak egon badaude ere, batez besteko azalera ez da hektarea batetara ere iristen, **Gipuzkoan** salbu. Herrialde honetan, mahastiak landatzen dituzten 68 ustiategietan, batez beste 1,7 hektarea landatzen dituzte.

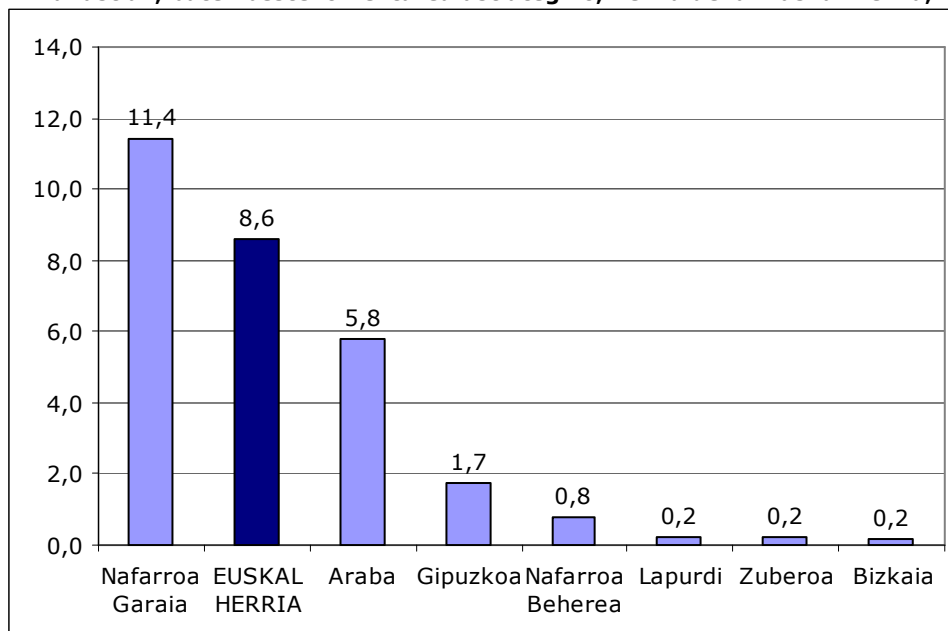
### 53. Mahastiak, batez besteko hektarea ustiategiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Hektareak	Ustiategiak	Batez besteko hektarea ustiategiko
Araba	10.741	1.854	5,8
Bizkaia	179	966	0,2
Gipuzkoa	118	68	1,7
Lapurdi	23	94	0,2
Nafarroa Beherea	273	359	0,8
Nafarroa Garaia	71.606	6.262	11,4
Zuberoa	17	71	0,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>82.957</b>	<b>9.674</b>	<b>8,6</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 54. Mahastiak, batez besteko hektarea ustiategiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



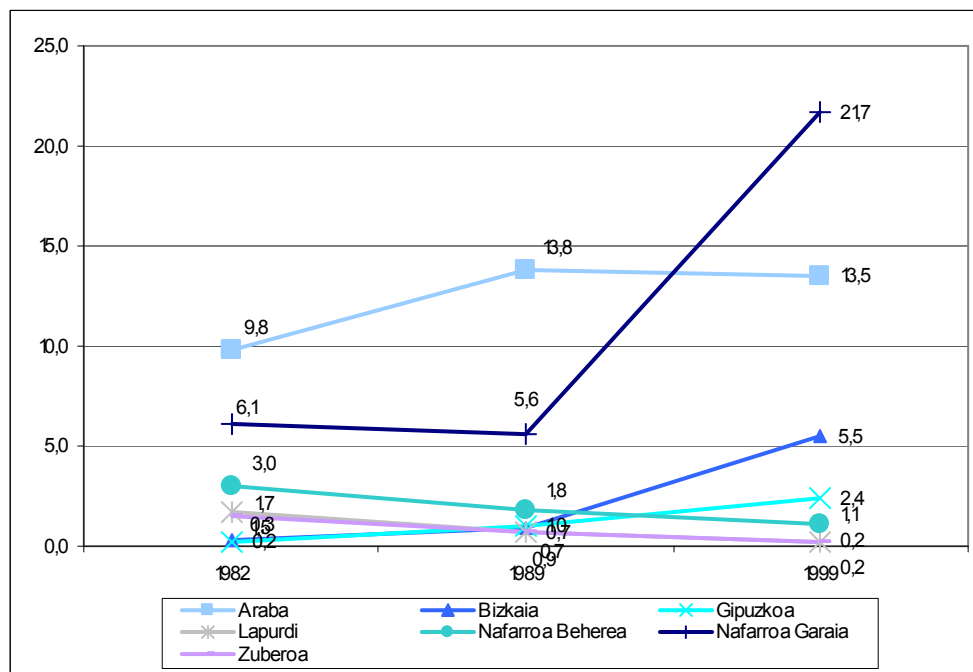
- Mahastiak hartzen dituzten hektarea kopuruak nabarmen egin du gora 1982. urtetik 1999. urtera; 28.949 hektarea okupatetik 83.977ra pasa dira, ia hirukoiztu egin delarik.
- Hazkundera, ordea, ez da herrialde guztietan eman. **Lapurdin, Zuberoan eta Nafarroa Beherean gutxitu** egin da mahastiek betetzen duten hektarea kopurua. Aldiz, izugarri handitu da **Gipuzkoan, Bizkaian, Nafarroa Garaian**, eta apur bat gutxiago baina handitu ere bai, **Araban**.
- Era berean, landatutako lurren artean mahastiek duten pisua handitu egin da Araban, Gipuzkoan, Bizkaian eta Nafarroa Garaian. Aldiz, txikiagotu egin da Lapurdin, Nafarroa Beherean eta Zuberoan.

#### 55. Mahastiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gaineko portzentajeak)

Herrialdea	Kopurua			1982-1999 %	Landutako lurren gaineko %		
	1982	1989	1999		1982	1989	1999
Araba	7.569	10.476	11.761	55,4	9,8	13,8	13,5
Bizkaia	23	46	179	681,7	0,3	0,9	5,5
Gipuzkoa	11	39	118	944,2	0,2	1,0	2,4
Lapurdi	144	64	23	-84,0	1,7	0,7	0,2
Nafarroa Beherea	454	306	273	-39,9	3,0	1,8	1,1
Nafarroa Garaia	20.653	18.246	71.606	246,7	6,1	5,6	21,7
Zuberoa	95	50	17	-82,1	1,5	0,7	0,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>28.949</b>	<b>29.226</b>	<b>83.977</b>	<b>190,1</b>	<b>6,3</b>	<b>6,5</b>	<b>17,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informazioak 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 56. Mahastiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (hektareak eta landutako lurren gaineko portzentajeak)



### 3.4. Larre iraunkorretarako lurrak

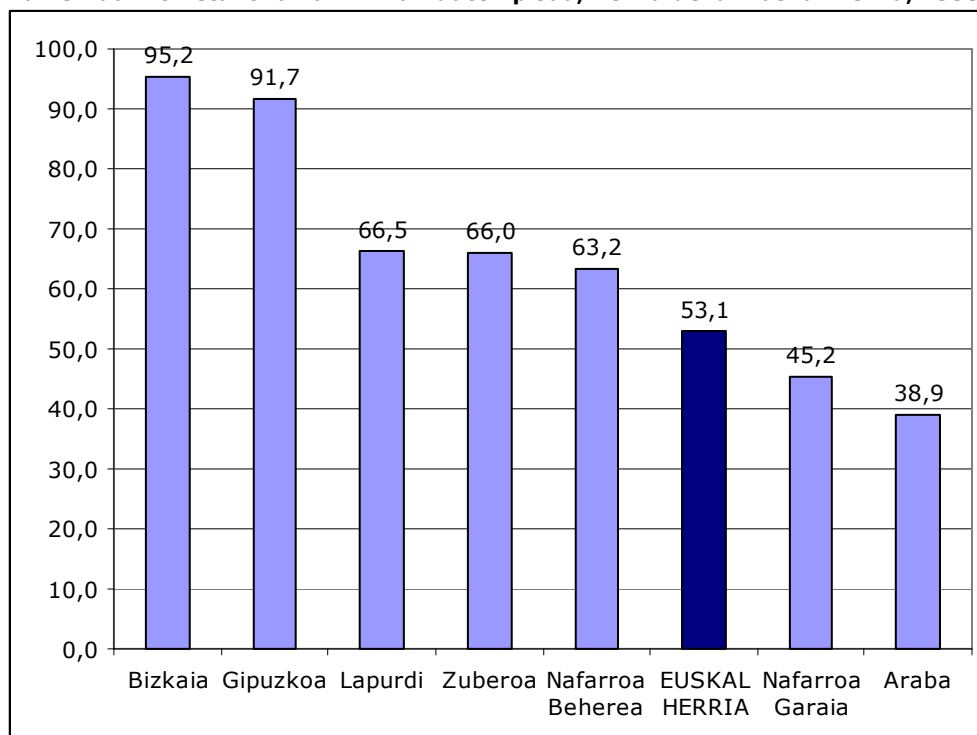
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarria landutako lurrek eta larre iraunkorretarako lurrek osatzen dute.
- **Euskal Herriko NAEaren erdia baino gehiago** larre iraunkorretarako lurrek osatzen dute, 536.888 hektarea.
- **Bizkaiak** eta **Gipuzkoak** daukate larre iraunkorretarako lurren proportzio altuena. Bi herrialde hauetan Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren hamar hektareatik bederatzai baino gehiago larre iraunkorretarako erabiltzen dituzte; %95,2 eta %91,7, hurrenez hurren.
- Larre iraunkorretarako lurren proportzio txikiena berriz **Arabian** eta **Nafarroa Garaian** daukate. Bi herrialde hauetan soilik hartzen dute NAEaren erdia baino gehiago landutako lurrek; larre iraunkorretarako lurrek, hurrenez hurren, NAEaren %38,9 eta %45,2 hartzen dituzte herrialde hauetan.
- Tartean dira beste hiru herrialdeak; **Lapurdiko** NAEaren %66,5 larre iraunkorretarako lurrak dira, **Zuberoakoen** %66,0 eta **Nafarroa Beherekoen** %63,2.

#### 57. Larre iraunkorretako lurrak eta NAEan duten pisua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	NAE ha.	Larre iraunkorrak ha.	NAEkiko %
Araba	142.785	55.518	38,9
Bizkaia	68.160	64.896	95,2
Gipuzkoa	59.799	54.838	91,7
Lapurdi	33.997	22.604	66,5
Nafarroa Beherea	71.255	45.015	63,2
Nafarroa Garaia	601.449	271.947	45,2
Zuberoa	33.431	22.070	66,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.010.876</b>	<b>536.888</b>	<b>53,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 58. Larre iraunkorretako lurrak NAEan duten pisua, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (%)



- Gora egin du larre iraunkorretarako erabiltzen den azalera aztertutako epealdian. 1982. urtetik 1999. urtera 377.814 hektarea izatetik 536.888 hektarea izatera pasa da, hots, %42,1eko hazkundera izan du.
- Lurraren erabilpen mota honek hazkunderik handiena Araban izan du, biderkatu baino gehiago egin da. **Bizkaian, Gipuzkoan eta Nafarroa Garaian** ere larre iraunkorretarako erabilitako lurren hektarea kopuruak gora egin du, %50aren inguruko hazkunderarekin.
- **Zuberoan** larreen azalera gora egin du baina oso gutxi, %2,6ko hazkundera; eta **Nafarroa Beherean** eta **Lapurdi**n behera egin du.
- Nekazaritzarako Azalera Erabilgarrian larre iraunkorretarako lurrek suposatzen duten portzentajeak ere gora egin du aztertutako 17 urte horietan. Larre iraunkorretarako lurrak %42,1 izatetik, %53,1 izatera igaro dira.
- Larreek NAEan betetzen duten lekuak **Bizkaian, Gipuzkoan, Nafarroa Garaian** eta **Arabian** egin dute gora, batez ere, azken bi herrialde horietan. Araban, adibidez, %24,1 izatetik %38,9 izatera pasa dira.
- **Gainontzeko hiru herrialdeetan**, berriz, behera egin du larreen portzentajeak; adibidez, **Nafarroa Beherean**, 1979. uretan Nekazaritzarako Azalera Erabilgarriaren %74,8 izatetik 2000. urtean %63,2 izatera.

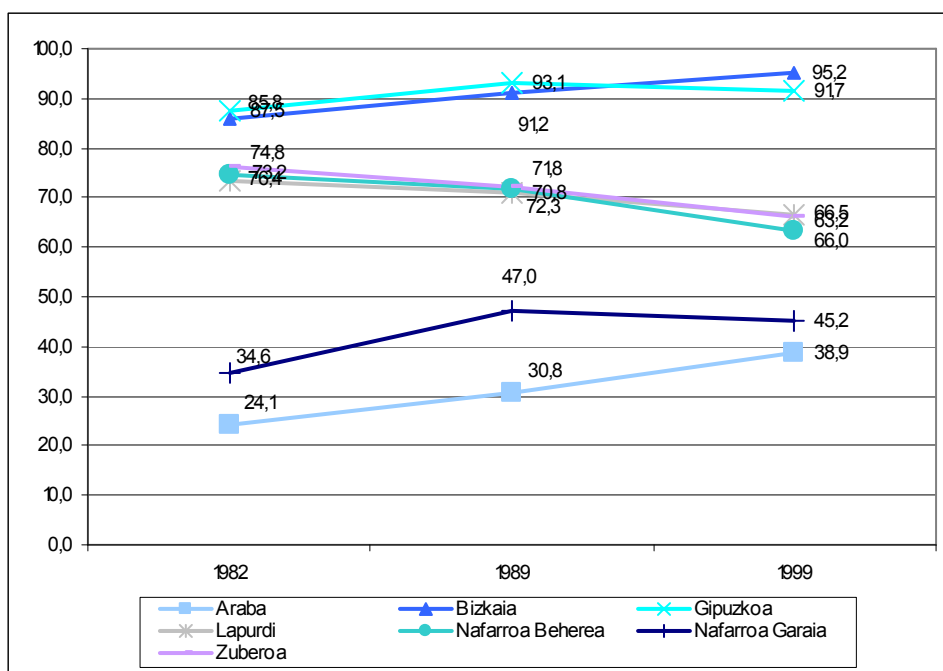
#### 59. Larre iraunkorretarako lurrak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	Hektareak			1982-1999	NAEkiko %		
	1982	1989	1999	%	1982	1989	1999
Araba	24.411	33.825	55.518	127,4	24,1	30,8	38,9
Bizkaia	43.337	54.714	64.896	49,7	85,8	91,2	95,2
Gipuzkoa	38.727	53.579	54.838	41,6	87,5	93,1	91,7
Lapurdi	24.287	22.440	22.604	-6,9	73,2	70,8	66,5
Nafarroa Beherea	46.711	44.152	45.015	-3,6	74,8	71,8	63,2
Nafarroa Garaia	178.839	291.600	271.947	52,1	34,6	47,0	45,2
Zuberoa	21.502	18.896	22.070	2,6	76,4	72,3	66,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>377.814</b>	<b>519.206</b>	<b>536.888</b>	<b>42,1</b>	<b>45,1</b>	<b>53,7</b>	<b>53,1</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 60. Larre iraunkorretarako lurrak NAEan osatzen duten %, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999



## 4. AZIENDAK

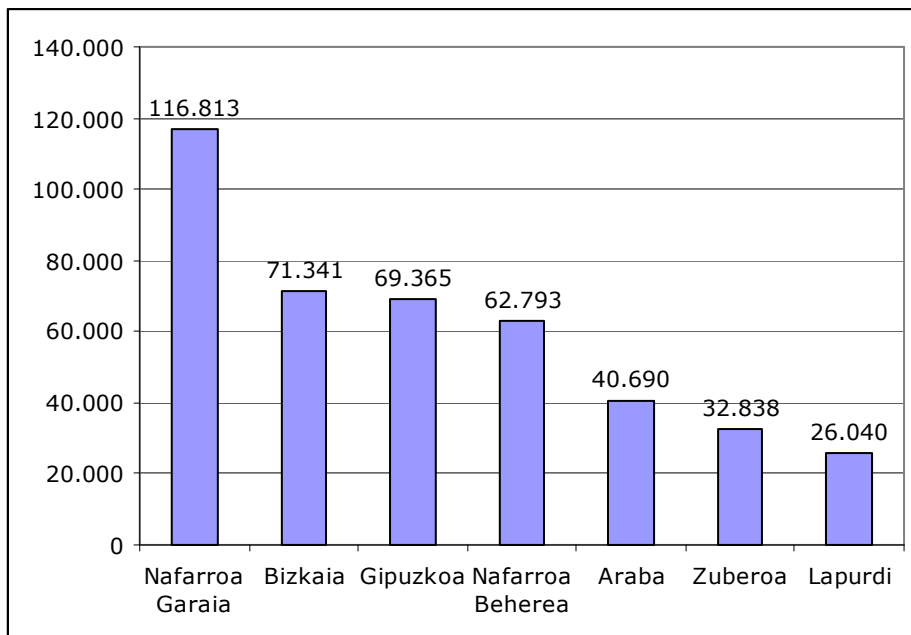
### 4.1. Behi-aziendak

- **Euskal Herrian** 419.880 behi-azienda zentsatuak daude. Horietatik erdia baino gehiago (%53,2) behiak dira. Behietatik herena baino gehiago (%36,3) esnetarako behiak dira.
- Behi-azienda gehienak **Nafarroa Garaian** ditugu (116.813 behi-azienda, guztien %27,8), baina **Bizkaian** (71.341 buru, guztien %17,0), **Gipuzkoan** (69.365 buru, guztien %16,5) eta **Nafarroa Beherean** (62.793 buru, guztien %15,0) ere kopuruak nahikoa altuak dira.
- Behien proportzioa antzeko moduan banatzen da.

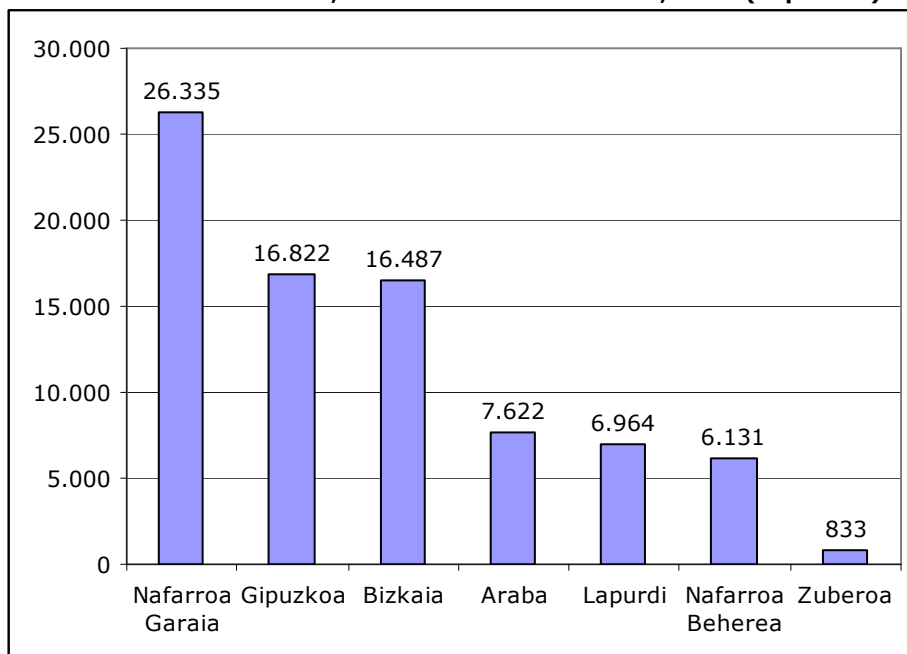
61. Behi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Behi-aziendak kop.	Behiak kop.	Esnetarako behiak kop.	Beste-behiak kop.
Araba	40.690	23.303	7.622	15.681
Bizkaia	71.341	40.824	16.487	24.337
Gipuzkoa	69.365	36.791	16.822	19.969
Lapurdi	26.040	15.310	6.964	8.346
Nafarroa Beherea	62.793	34.414	6.131	28.283
Nafarroa Garaia	116.813	56.000	26.335	29.665
Zuberoa	32.838	16.790	833	15.957
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>419.880</b>	<b>223.432</b>	<b>81.194</b>	<b>142.238</b>
	% horiz.	% horiz.	% horiz. behiekiko	% horiz. behiekiko
Araba	100,0	57,3	32,7	67,3
Bizkaia	100,0	57,2	40,4	59,6
Gipuzkoa	100,0	53,0	45,7	54,3
Lapurdi	100,0	58,8	45,5	54,5
Nafarroa Beherea	100,0	54,8	17,8	82,2
Nafarroa Garaia	100,0	47,9	47,0	53,0
Zuberoa	100,0	51,1	5,0	95,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>100,0</b>	<b>53,2</b>	<b>36,3</b>	<b>63,7</b>
	% bert.	% bert.	% bert.	% bert.
Araba	9,7	10,4	9,4	11,0
Bizkaia	17,0	18,3	20,3	17,1
Gipuzkoa	16,5	16,5	20,7	14,0
Lapurdi	6,2	6,9	8,6	5,9
Nafarroa Beherea	15,0	15,4	7,6	19,9
Nafarroa Garaia	27,8	25,1	32,4	20,9
Zuberoa	7,8	7,5	1,0	11,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

**62. Behi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (kopuruak)**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

**63. Esnetarako behiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (kopuruak)**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

- **Euskal Herrian** 17.112 ustiategiten dituzte behi-aziendak, ustiategien %24,0ean. Behiak berriz, 15.844 ustiategietan dituzte, ustiategien %22,2.
- Proportzioan **Zuberoako** eta **Nafarroa Behereko** ustiategi gehiagotan aurkituko ditugu behi-aziendak; ustiategien %81,6etan eta 73,8tan, hurrenez hurren.
- Beste aldean, usiategi gutxiagotan aurkituko ditugu behi-aziendak **Nafarroa Garaian** (ustiategien %10,6tan) eta **Arabian** (ustiategien %14,9tan).
- Tartean gainontzekoak; **Lapurdiko** ustiategien %41,0tan, **Gipuzkoako** ustiategien %34,6tan eta **Bizkaikoen** %26,2tan.

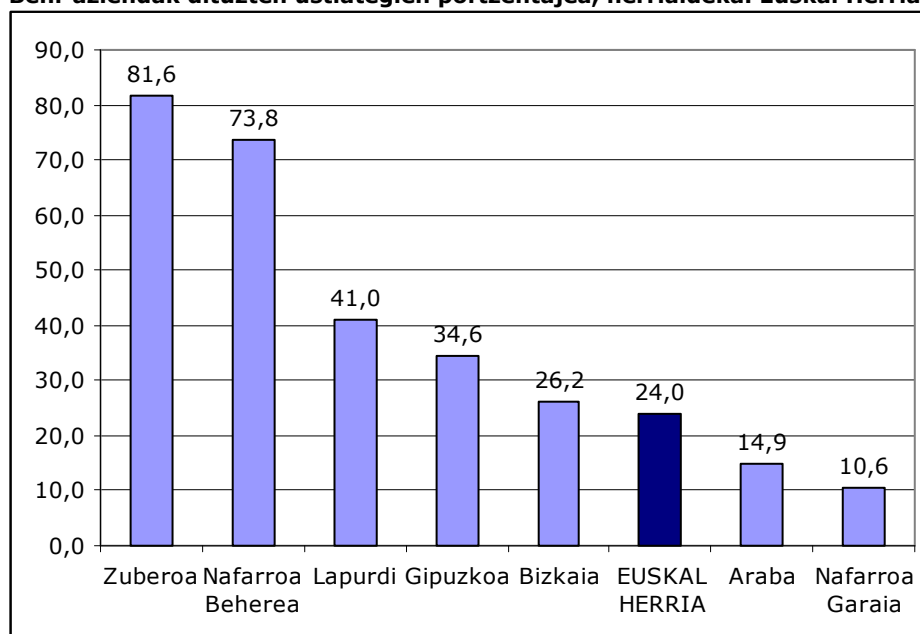
#### 64. Behi-aziendak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Guztira		Behi-aziendak		Behiak	
	Ustiategiak	Behi-aziendak	Ustiategiak	%	Ustiategiak	%
Araba	7.218	1.077	14,9		971	13,5
Bizkaia	20.333	5.323	26,2		4.698	23,1
Gipuzkoa	12.405	4.296	34,6		4.030	32,5
Lapurdi	2.404	985	41,0		972	40,4
Nafarroa Beherea	2.514	1.855	73,8		1.844	73,3
Nafarroa Garaia	25.406	2.703	10,6		2.465	9,7
Zuberoa	1.070	873	81,6		864	80,7
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>17.112</b>	<b>24,0</b>		<b>15.844</b>	<b>22,2</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

#### 65. Behi-aziendak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



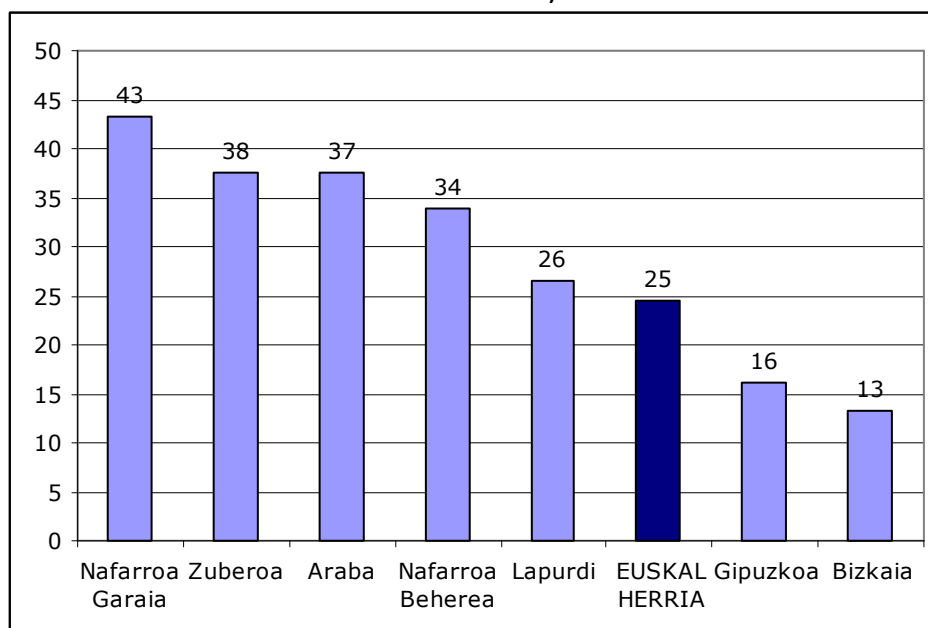
- Batez beste, 25 behi-azienda eta 14 behi daude Euskal Herriko behiak-aziendak dituzten ustiategi bakoitzean.
- Ustiategi handienak Nafarroa Garaian (batez beste, 43 behi-azienda ustiategiko), **Zuberoan** (38), **Araban** (37) eta **Nafarroa Beherean**(34) ditugu.
- Txikiak, berriz, **Bizkaian** (13 behi-azienda ustiategiko) eta **Gipuzkoan** (16).
- Tartean, Lapurdi dugu (26 behi-azienda ustiategiko)

#### 66. Behi-azien den batez besteko buru-kopurua ustiategiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Behi-aziendak		Behiak	
	Kop.	Batez beste ustiategiko	Kop.	Batez beste ustiategiko
Araba	1.077	37	971	24
Bizkaia	5.323	13	4.698	9
Gipuzkoa	4.296	16	4.030	9
Lapurdi	985	26	972	16
Nafarroa Beherea	1.855	34	1.844	19
Nafarroa Garaia	2.703	43	2.465	23
Zuberoa	873	38	864	19
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>17.112</b>	<b>25</b>	<b>15.844</b>	<b>14</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

#### 67. Batez besteko behi-azienda kopurua, behi-aziendak dituzten ustiategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



- o 1982. urtetik 1999. urtera, **Euskal Herrian handitu** egin da behi-azienda kopurua; 337.375 izatetik, 369.543 izatera pasa dira, %24,5eko hazkundera.
- o **Araban** eta **Nafarroa Garaian** **handitu** da gehien behi-azienden kopurua; %54,0 eta %58,3ko hazkundera, hurrenez hurren.
- o **Lapurdin** eta **Bizkaian** berriz, **gutxitu** egin da behi-azienden kopurua; %13,2 eta %3,5 jaitsi da hurrenez hurren.
- o Tartean, **Zuberoan** eta **Nafarroa Beherean** ere asko **handitu** da behi-azienda kopurua (%45,8 eta %34,6, hurrenez hurren), eta **Gipuzkoan** apur bat (%8,2).

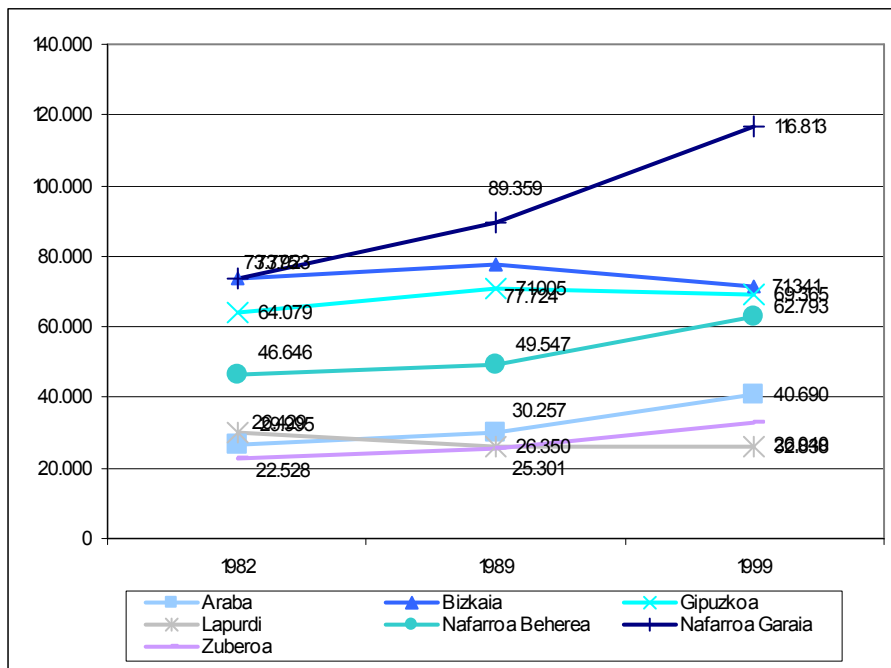
#### 68. Behi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	26.429	30.257	40.690	54,0
Bizkaia	73.923	77.724	71.341	-3,5
Gipuzkoa	64.079	71.005	69.365	8,2
Lapurdi	29.995	26.350	26.040	-13,2
Nafarroa Beherea	46.646	49.547	62.793	34,6
Nafarroa Garaia	73.775	89.359	116.813	58,3
Zuberoa	22.528	25.301	32.838	45,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>337.375</b>	<b>369.543</b>	<b>419.880</b>	<b>24,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 69. Behi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



- 1982. urtetik 1999. urtera, **Euskal Herrian** behi kopurua ere handitu egin da; 191.775 izatetik, 223.432 izatera pasa dira, %16,5eko hazkundera.
- **Araban** eta **Nafarroa Garaian** handitu da gehien behi kopurua; %44,2 eta %41,8ko hazkundera, hurrenez hurren.
- **Lapurdin**, berriz, gutxitu egin da behi kopurua; %19,1 jaitsi da. Eta **Bizkaian**, mantendu egin da.
- Tartean, **Zuberoan** eta **Nafarroa Beherean** ere dezente handitu da behi kopurua (%24,6 eta %16,6 hurrenez hurren), eta **Gipuzkoan** apur bat (%9,7).

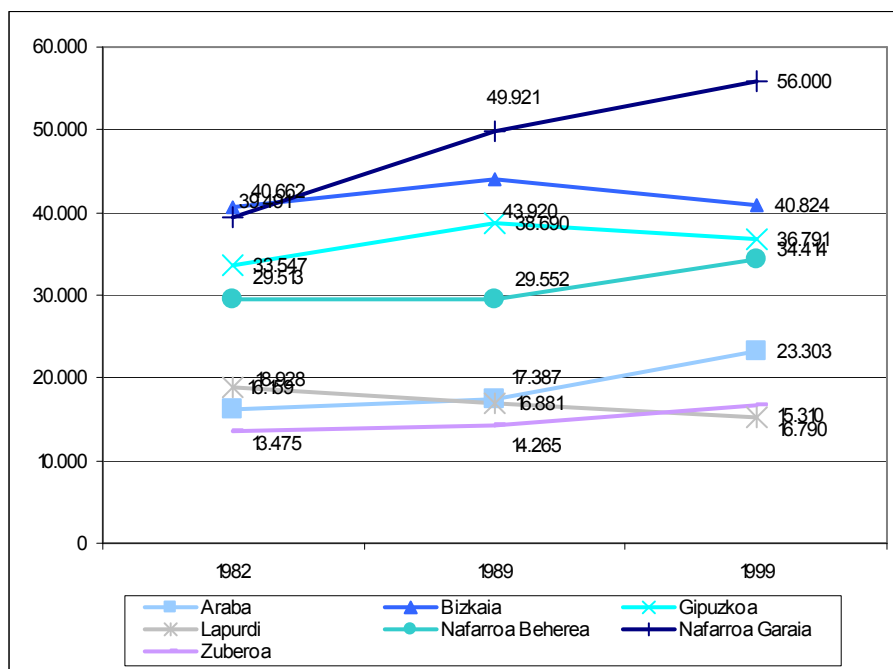
#### 70. Behiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	16.159	17.387	23.303	44,2
Bizkaia	40.662	43.920	40.824	0,4
Gipuzkoa	33.547	38.690	36.791	9,7
Lapurdi	18.928	16.881	15.310	-19,1
Nafarroa Beherea	29.513	29.552	34.414	16,6
Nafarroa Garaia	39.491	49.921	56.000	41,8
Zuberoa	13.475	14.265	16.790	24,6
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>191.775</b>	<b>210.616</b>	<b>223.432</b>	<b>16,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderririk eta Villaverde Turtziozko informaziozko 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 71. Behiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



- Esnetarako behien kopurua, berriz, jaitsi egin da. Abere-buru kopurua %32,7 jaitsi da, 1982. urtetik 1999. urtera; 120.663 izatetik, 81.194 izatera pasa dira. Jaitziera hori, batez ere, 1989-1999 urte bitartean gertatu da.
- **Herrialde guztietan** egin du behera esnetarako behien kopurua, **Nafarroa Garaian** salbu, non %10,3 handitu den.

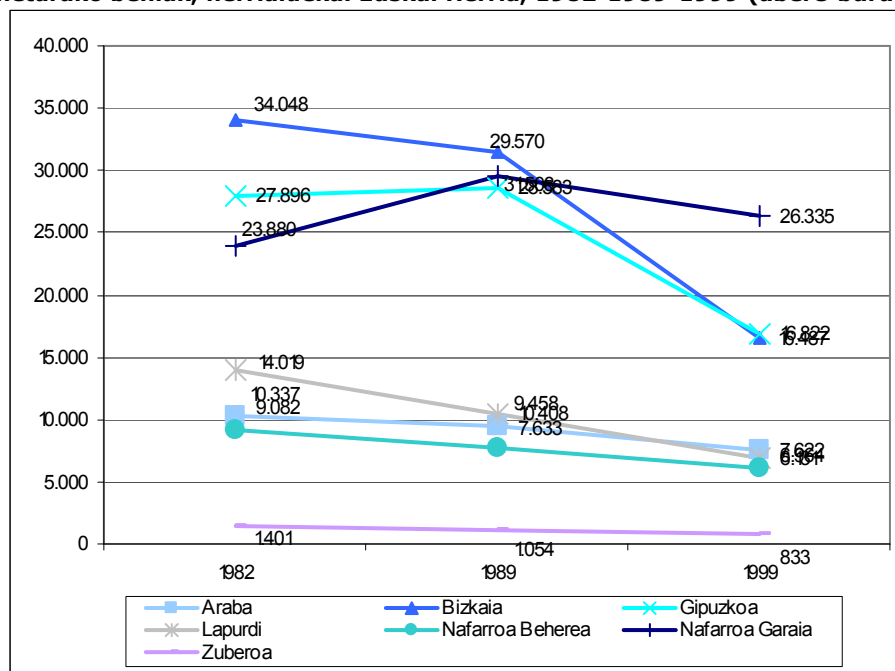
## 72. Esnetarako behiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	10.337	9.458	7.622	-26,3
Bizkaia	34.048	31.508	16.487	-51,6
Gipuzkoa	27.896	28.583	16.822	-39,7
Lapurdi	14.019	10.408	6.964	-50,3
Nafarroa Beherea	9.082	7.633	6.131	-32,5
Nafarroa Garaia	23.880	29.570	26.335	10,3
Zuberoa	1.401	1.054	833	-40,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>120.663</b>	<b>118.214</b>	<b>81.194</b>	<b>-32,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziozko 1982ko eta 1989ko datuetan

## 73. Esnetarako behiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



## 4.2. Ardi-aziendak

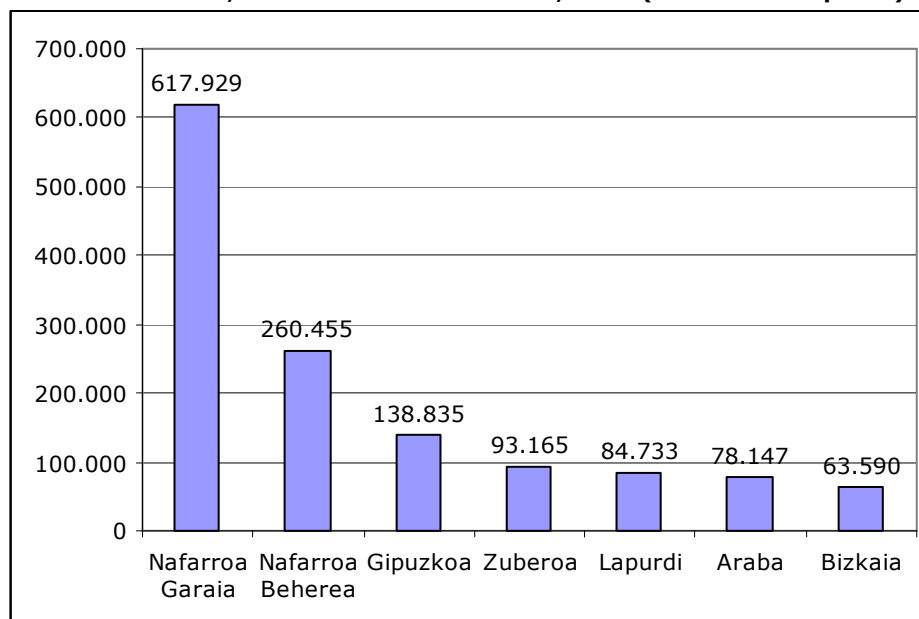
- Ardi-azienden artean, ardi-amen datuak soilik eskuratu ditugu.
- **Euskal Herrian**, 1.336.854 ardi-ama ditugu.
- Gehienak, berriz ere, **Nafarroa Garaian**, 617.929; ardi-ama guztien %46,2. **Nafarroa Beherean** eta **Gipuzkoan** ere kopuruak handiak dira; %19,5 eta %10,4, hurrenez hurren.

### 74. Ardi-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Kopurua	%
Araba	78.147	5,8
Bizkaia	63.590	4,8
Gipuzkoa	138.835	10,4
Lapurdi	84.733	6,3
Nafarroa Beherea	260.455	19,5
Nafarroa Garaia	617.929	46,2
Zuberoa	93.165	7,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>1.336.854</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 75. Ardi-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (abere-buru kopurua)



- **Ardi-amak** 10.507 ustiategietan aurkituko ditugu, Euskal Herriko ustiategien %14,7tan. Batez beste, 127 ardi-ama daude ardi-amak dituzten ustiategi bakoitzean.
- **Nafarroa Behereko** eta **Zuberoako** ustiategien erdietan baino gehiagotan aurkituko ditugu ardi-amak; %57,6 eta %59,7tan, hurrenez hurren. **Gipuzkoa** eta **Lapurdiko** ustiategi askotan ere aurkituko ditugu ardi-amak; %20,4tan Gipuzkoan eta %32,5etan Lapurdin.
- Ardi-ama buru kopuruari dagokionez, ustiategi handienak **Nafarroa Garaian** topatuko ditugu. Bertan, 248 ardi-ama ditugu ustiategi bakoitzeko. **Nafarroa Beherean, Zuberoan, Araban** eta **Lapurdin** ere ehun burutik gora aurkituko ditugu ustiategi bakoitzean. Txikiagoak dira **Bizkaia** eta **Gipuzkoako** ustiategiak; Bizkaian batez beste 32 ardi-ama buru daude ustiategi bakoitzean, eta Gipuzkoan 55.

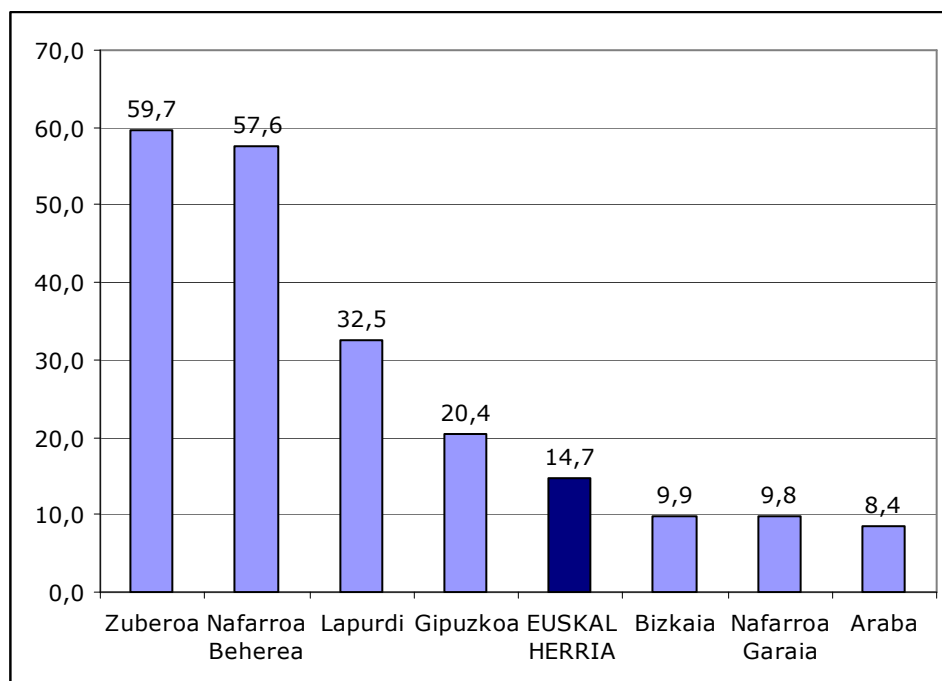
#### 76. Ardi-amak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

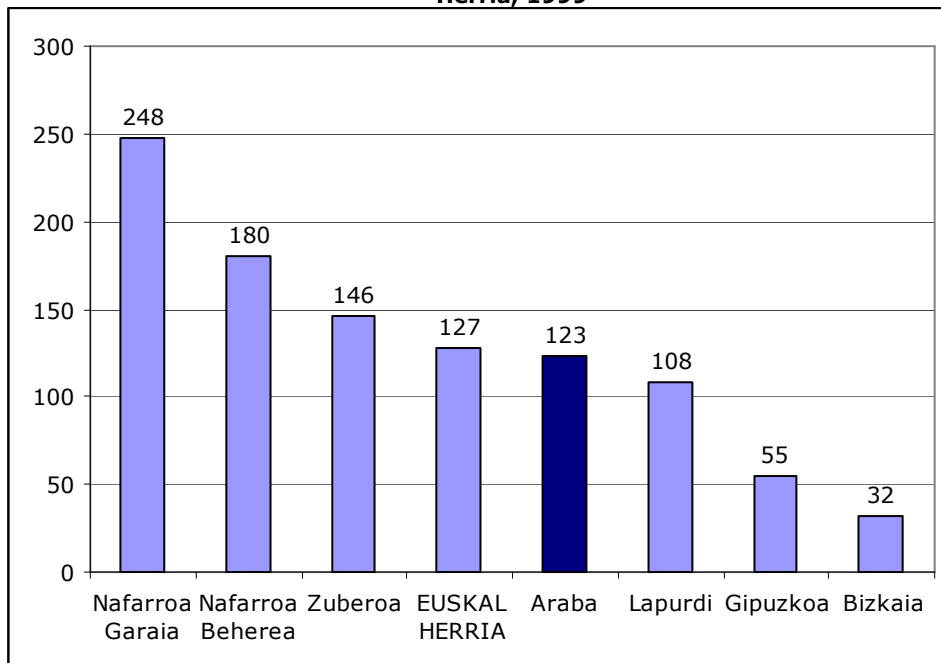
Herrialdea	Guztira		Ardi-amak	
	Ustiategiak*	Ustiategiak	Ustiategi %	Batez besteko abere kopurua ustiategiko
Araba	7.218	607	8,4	123
Bizkaia	20.333	2.004	9,9	32
Gipuzkoa	12.405	2.535	20,4	55
Lapurdi	2.404	781	32,5	108
Nafarroa Beherea	2.514	1.448	57,6	180
Nafarroa Garaia	25.406	2.493	9,8	248
Zuberoa	1.070	639	59,7	146
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>10.507</b>	<b>14,7</b>	<b>127</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

#### 77. Ardi-amak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**78. Batez besteko ardi-ama kopurua, ardi-amak dituzten ustiategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

- Aztertutako epealdian, 1982tik 1999ra, gora egin du ardi-ama kopuruak; 872.456 izatetik, 1.336.854 izatera pasa dira, %53,2ko hazkundera.
- Hazkundera herrialde guztietan eman da; gehiago Bizkaian eta Gipuzkoan, eta gutxiago Araban eta Zuberoan.

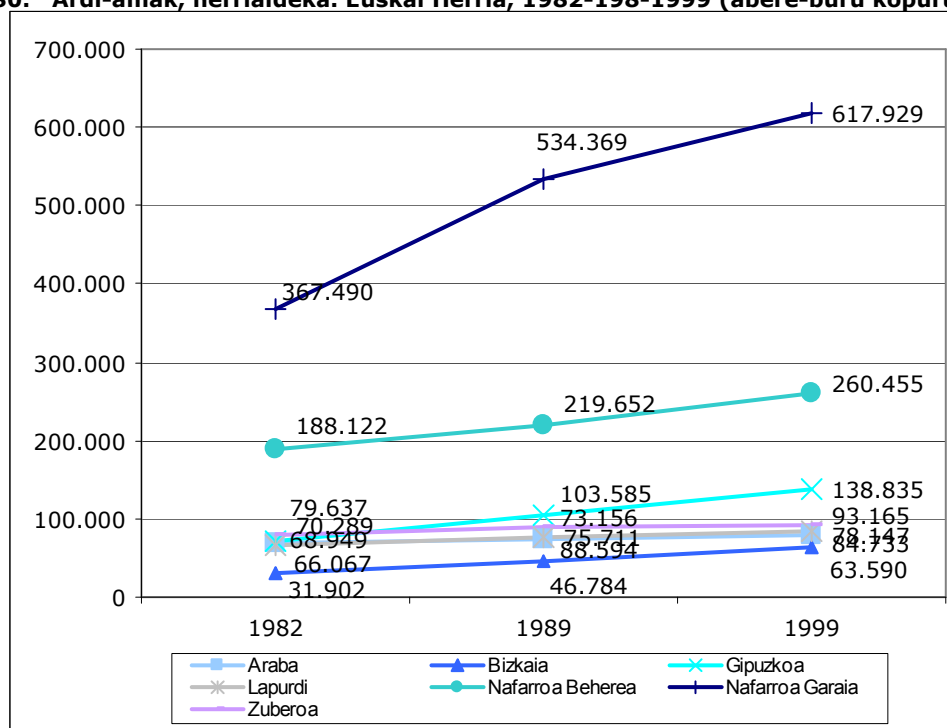
### 79. Ardi-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-198-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	68.949	73.156	78.147	13,3
Bizkaia	31.902	46.784	63.590	99,3
Gipuzkoa	70.289	103.585	138.835	97,5
Lapurdi	66.067	75.711	84.733	28,3
Nafarroa Beherea	188.122	219.652	260.455	38,5
Nafarroa Garaia	367.490	534.369	617.929	68,1
Zuberoa	79.637	88.594	93.165	17,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>872.456</b>	<b>1.141.851</b>	<b>1.336.854</b>	<b>53,2</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

### 80. Ardi-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-198-1999 (abere-buru kopurua)



### 4.3. Ahuntz-aziendak

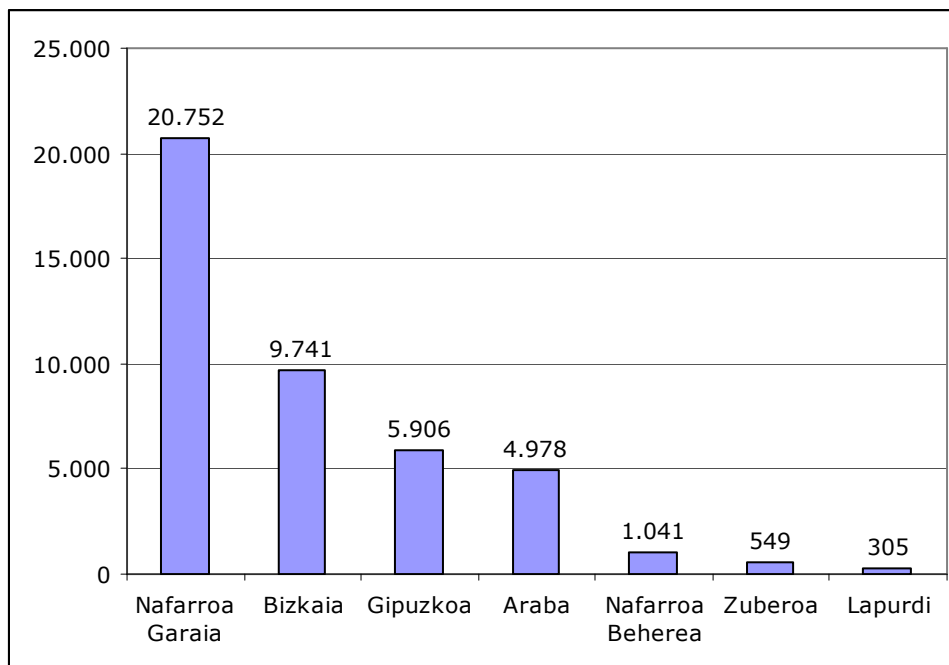
- o 1999. urtean, 43.272 ahuntz-azienda zeuden errolaturik **Euskal Herrian**.
- o Gehienak, berriz ere, **Nafarroa Garaian**, 20.752, ahuntz-azien den ia erdia (%48,0).
- o **Araban**, **Bizkaian** eta **Gipuzkoan** ere kopuruak nahikoa altuak dira; Bizkaian 9.741, Gipuzkoan 5.906 eta Araban 4.978.
- o **Gainontzeko** herrialdeetan gutxiago dira.

#### 81. Ahuntz-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Kopurua	%
Araba	4.978	11,5
Bizkaia	9.741	22,5
Gipuzkoa	5.906	13,6
Lapurdi	305	0,7
Nafarroa Beherea	1.041	2,4
Nafarroa Garaia	20.752	48,0
Zuberoa	549	1,3
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>43.272</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 82. Ahuntz-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (abere-buru kopurua)



- 2.626 dira ahuntz-aziendak dituzten ustiategiak, **Euskal Herriko** ustiategien %3,7. Ustiategi horietako bakoitzean batez beste 16 ahuntz dituzte.
- **Bizkaian** eta **Gipuzkoan** daude, kopuru absolutuetan eta proportzioan ere, ahuntzak dituzten ustiategi gehienak. Herrialde hauetan ustiategien %5,5etan ahuntzak dituzte. Gainontzeko herrialdeetan, ahuntz-aziendak ustiategien %2 eta %3 artean dituzte.
- Halere, **Bizkaian** eta **Gipuzkoan** aurkitzen ditugu ere ahuntz gutxiago ustiategi bakoitzeko; batez beste 9 ahuntz-azienda ustiategiko. **Lapurdin** ere ahuntz gutxi aurkituko ditugu ustiategi bakoitzean, batez beste 6 ahuntz-azienda baitira ahuntz-aziendak dituzten ustiategi bakoitzeko.
- Ustiategiko ahuntz-azienda kopuru handiena, berriz ere, **Nafarroa Garaian** topatzen dugu; 42 ahuntz-azienda ahuntz-aziendak dituzten ustiategi bakoitzeko.

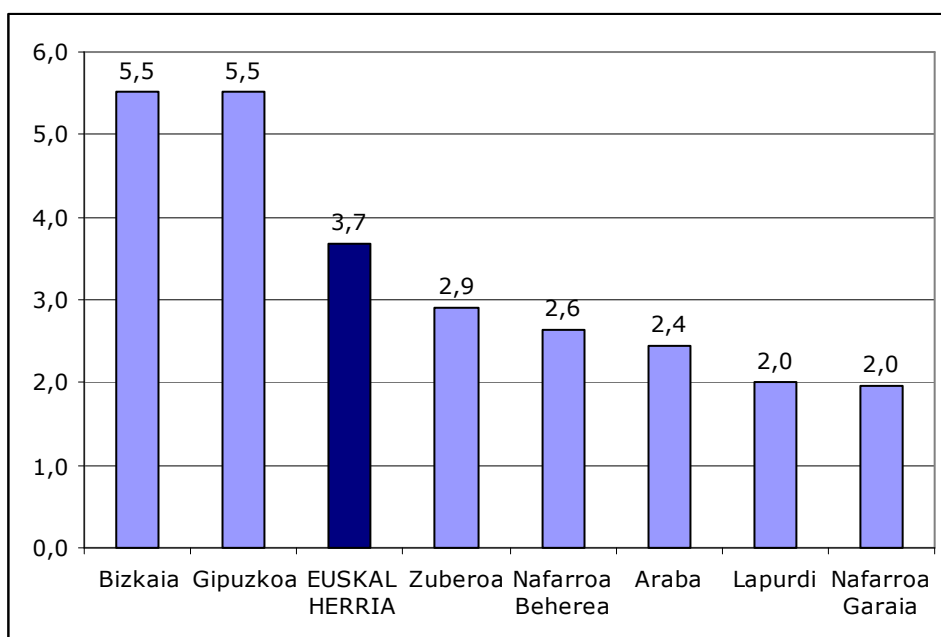
### 83. Ahuntz-aziendak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Guztira Ustiategiak*	Ahuntz-aziendak		
		Ustiategiak	Ustiategi %	Batez besteko abere kopurua ustiategiko
Araba	7.218	176	2,4	27
Bizkaia	20.333	1.123	5,5	9
Gipuzkoa	12.405	685	5,5	9
Lapurdi	2.404	48	2,0	6
Nafarroa Beherea	2.514	66	2,6	16
Nafarroa Garaia	25.406	497	2,0	42
Zuberoa	1.070	31	2,9	18
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>2.626</b>	<b>3,7</b>	<b>16</b>

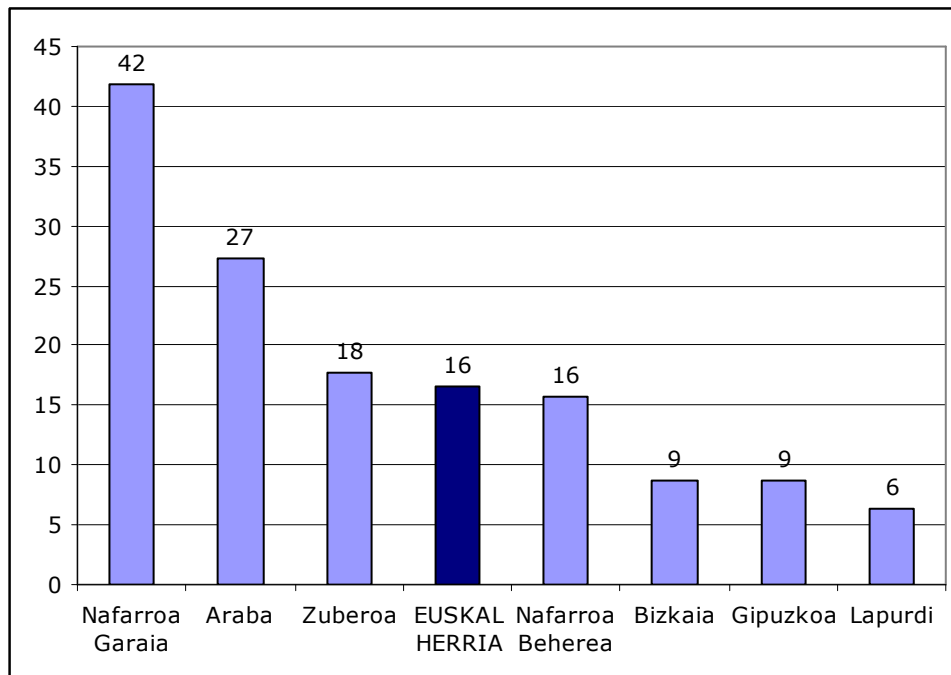
Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 84. Ahuntz-aziendak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**85. Batez besteko ahuntz-azienda kopurua, ahuntz-aziendak dituzten ustiategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

- 1982 urtetik 1999 urtera gora egin du ahuntz-azienda kopuruak Euskal Herrian; 33.080 izatetik, 43.272 izatera pasa dira, %30,8ko hazkundera.
- Hazkundera ez da ordea herrialde guztietan gertatu. **Lapurdi, Nafarroa Beherean, Zuberoan** eta **Araban** behera egin du ahuntz-azienda kopuruak. **Bizkaian, Gipuzkoan** eta, batez ere, **Nafarroa Garaian**, berriz, gora egin du dezente.
- 1989 urteko datuei erreparatuta, ordea, bi datu nabarmendu nahiko genituzke. Alde batetik, Bizkaian ahuntz-azienda kopuruak 1982 urtearekin alderatuta gora egin badu ere, 1982-1989 urte tartean dezente gehiago hazi zela, baina 1989tik 1999ra behera egin duela. Bestetik, Araban, azken epealdian ahuntz-azienda kopuruak behera nabarmen egin badu ere, 1982. urtetik 1989. urtera dezente handitu zela.

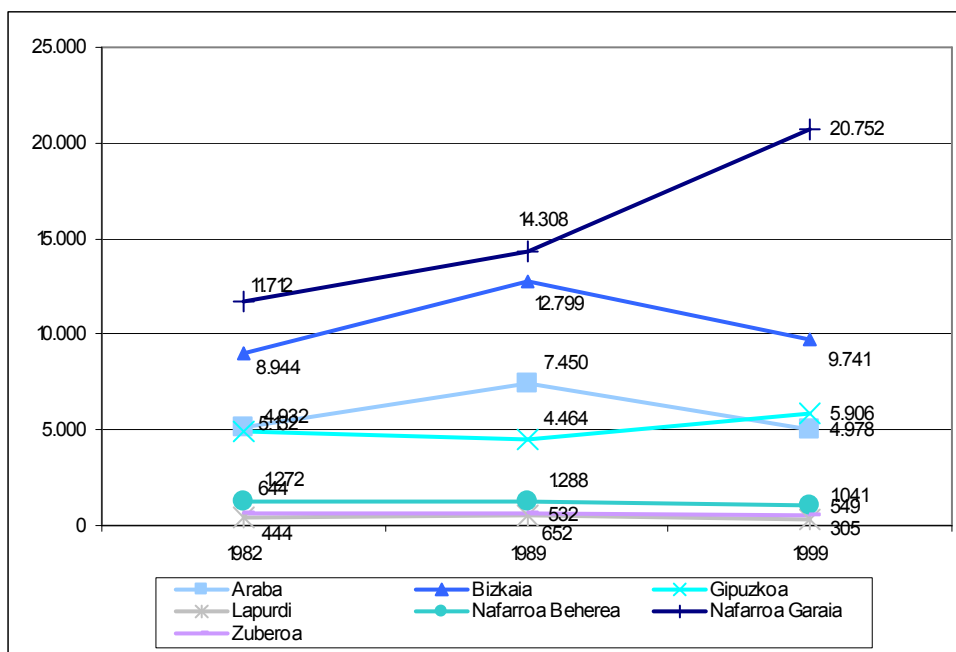
### 86. Ahuntz.-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-198-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	5.132	7.450	4.978	-3,0
Bizkaia	8.944	12.799	9.741	8,9
Gipuzkoa	4.932	4.464	5.906	19,7
Lapurdi	444	532	305	-31,3
Nafarroa Beherea	1.272	1.288	1.041	-18,2
Nafarroa Garaia	11.712	14.308	20.752	77,2
Zuberoa	644	652	549	-14,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>33.080</b>	<b>41.493</b>	<b>43.272</b>	<b>30,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

### 87. Ahuntz-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-198-1999 (abere-buru kopurua)



#### 4.4. Txerri-aziendak

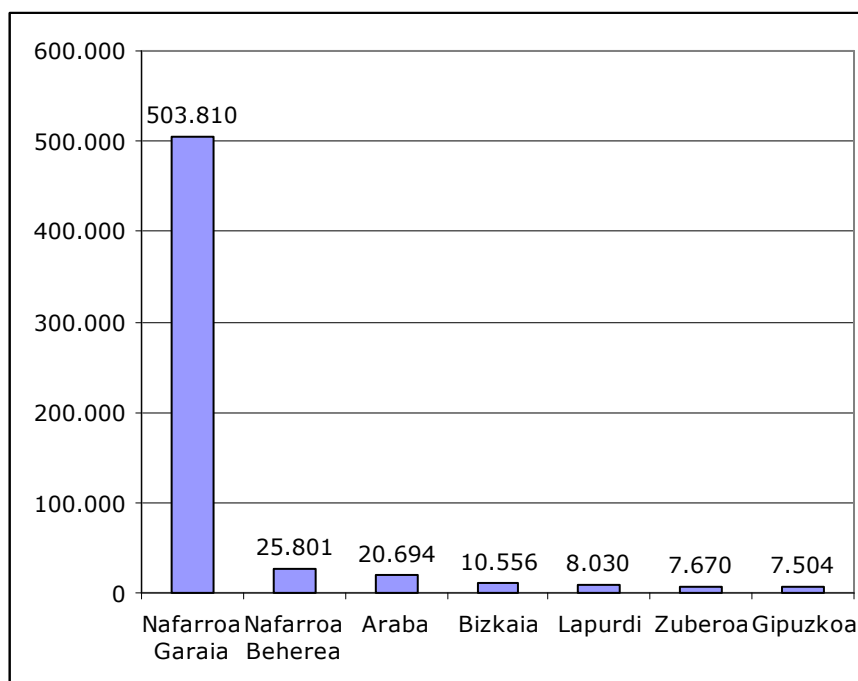
- **Euskal Herrian**, 1999. urtean 584.065 txerri hazienda zeuden zentsatuak; horietatik 85.338 txerri-amak.
- Txerri-azienda gehienak, eta alde handiarekin gainera, **Nafarroa Garaian** topatzen ditugu, herrialde honetan 503.810 txerri-azienda ditugu, Euskal Herriko txerri-aziendaren %86,3.
- **Gainontzeko** herrialdeetan kopuruak askoz txikiagoak dira. **Nafarroa Beherea** eta **Araba** apur bat aldentzen dira gainontzekoetatik, Euskal Herriko txerri-azienden %4,4 eta %3,5rekin, hurrenez hurren.

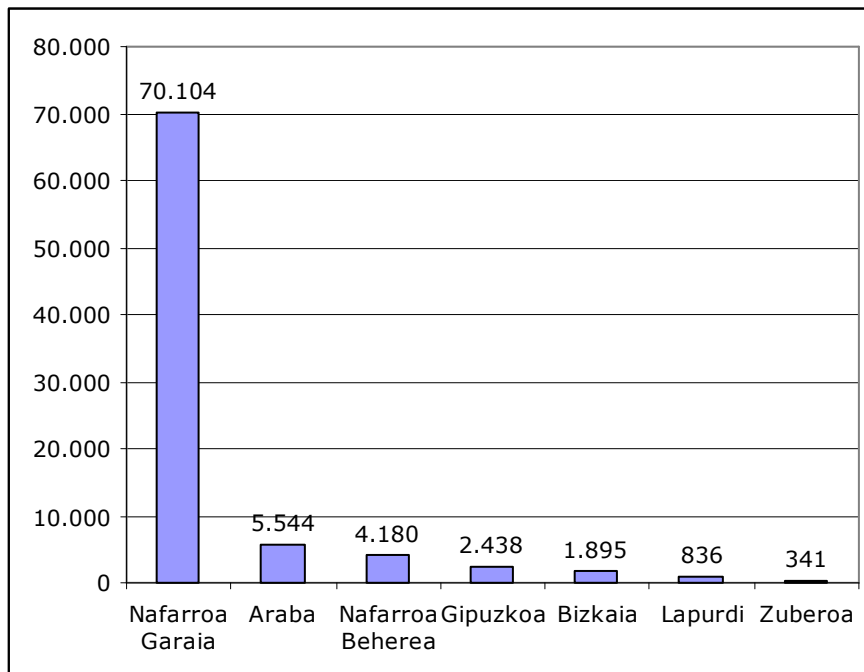
##### 88. Txerri-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Txerri- Aziendak	Txerri- amak	Gizen_txerriak	Txerri- Aziendak	Txerri- amak	Gizen_txerriak
	Kop.	Kop.	Kop.	% bert.	% horiz.	% horiz.
Araba	20.694	5.544	15.150	3,5	26,8	73,2
Bizkaia	10.556	1.895	8.661	1,8	18,0	82,0
Gipuzkoa	7.504	2.438	5.066	1,3	32,5	67,5
Lapurdi	8.030	836	7.194	1,4	10,4	89,6
Nafarroa Beherea	25.801	4.180	21.621	4,4	16,2	83,8
Nafarroa Garaia	503.810	70.104	433.706	86,3	13,9	86,1
Zuberoa	7.670	341	7.329	1,3	4,4	95,6
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>584.065</b>	<b>85.338</b>	<b>498.727</b>	<b>100,0</b>	<b>14,6</b>	<b>85,4</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

##### 89. Txerri-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**90. Txerri-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

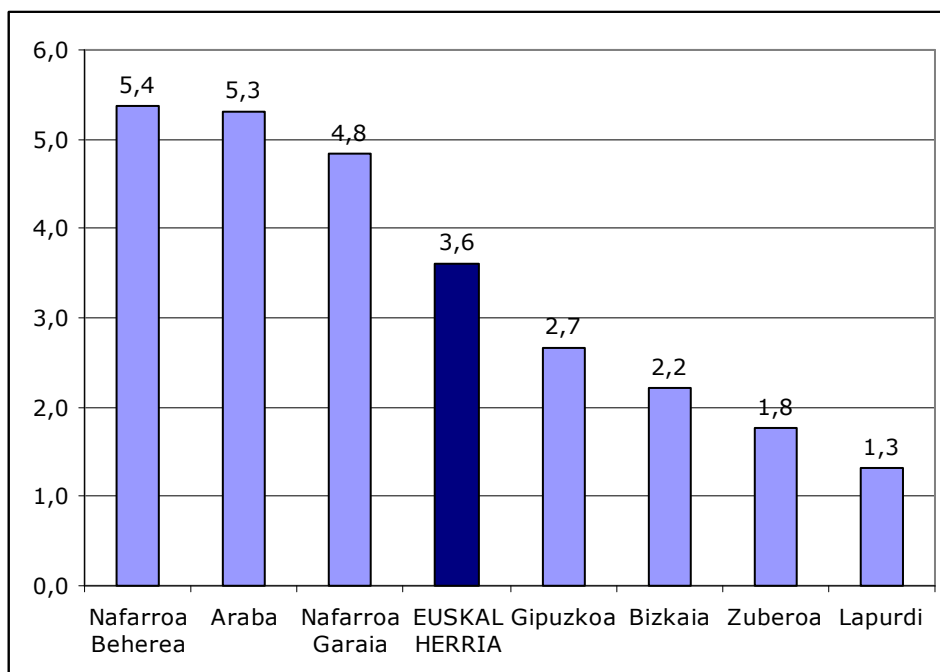
- Ez dugu daturik txerri-aziendak orotara zenbat ustiategietan aurkitu ditzakegun, baina bai txerri-amak zenbatetan aurkitzen diren, eta hori aztertuko dugu atal honetan.
- Txerri-amak 2.577 ustiategietan topatzen dira, **Euskal Herriko ustiategien %3,6etan**. Ustiategi horietako bakoitzean batez beste 33 txerri-ama daude.
- Txerri-amak dituzten ustiategi gehietak **Nafarroa Garaian** topatzen baditugu ere, 1.226 ustiategi hain zuzen, Nafarroa Garaiko ustiategien %4,8; txerri-amak dituzten ustiategien proportzio handiena **Nafarroa Beherean** eta **Arabara** dago, ustiategien %5etan baina gehiagotan aurkitzen dira txerri-amak herrialde horietan.
- Dena den, berriz ere, ustiategi bakoitzean batez beste txerri-ama kopuru altuena **Nafarroa Garaian** dugu, 57 txerri-ama ustiategi bakoitzeko. Ondoren datoz, **Nafarroa Beherea** (31 txerri-ama ustiategiko) eta **Lapurdi** (26). Gainontzekoak txikiagoak dira, eta berriz ere txikiak, **Bizkaikoak** eta **Gipuzkoakoak**.

### 91. Txerri-amak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

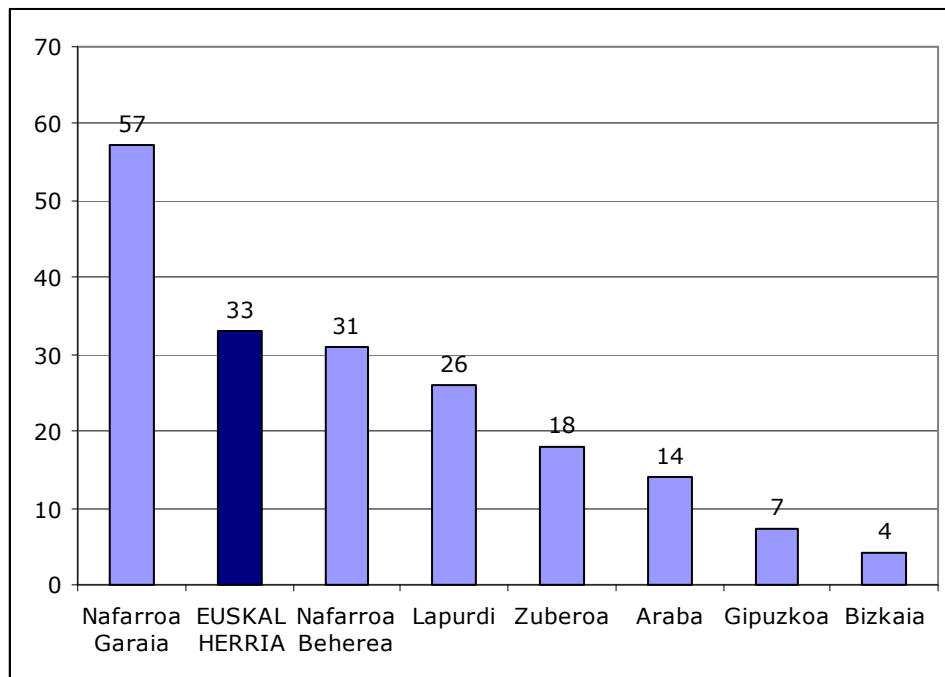
Herrialdea	Guztira		Txerri-amak	
	Ustiategiak*	Ustiategiak	Ustiategi %	Batez besteko abere kopurua ustiategiko
Araba	7.218	383	5,3	14
Bizkaia	20.333	452	2,2	4
Gipuzkoa	12.405	330	2,7	7
Lapurdi	2.404	32	1,3	26
Nafarroa Beherea	2.514	135	5,4	31
Nafarroa Garaia	25.406	1.226	4,8	57
Zuberoa	1.070	19	1,8	18
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>2.577</b>	<b>3,6</b>	<b>33</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 92. Txerri-amak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**93. Batez besteko txerri-ama kopurua, txerri-amak dituzten ustategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

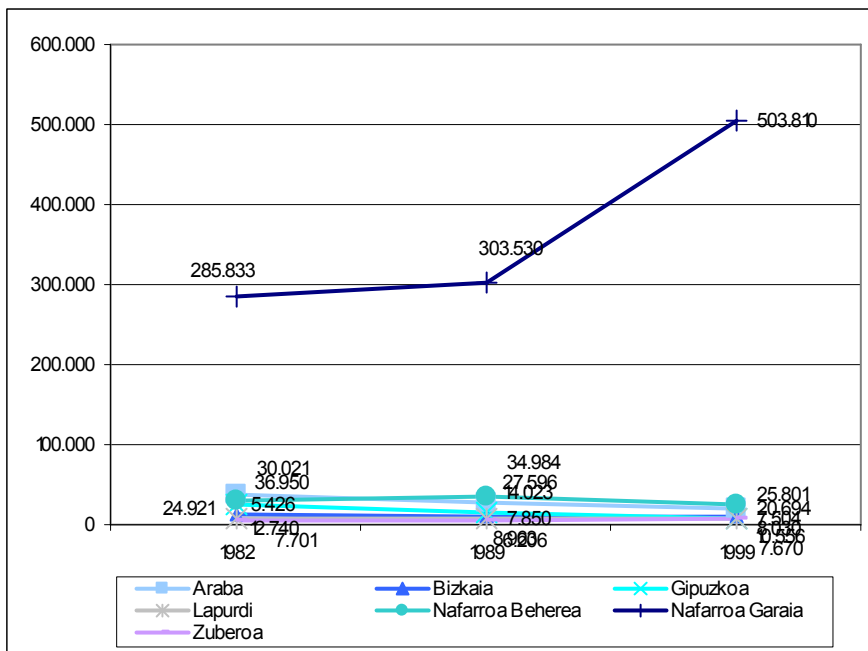
- Txerri-azienden kopuruak gora egin du aztertutako epealdian, 1982. urtetik 1999. urtera %44,7 hazi da txerri-azienden kopurua; 403.592 aberetatik 584.065 aberetara. Gainera, hazkundera 1989. urtetik 1999. urtera izan da, 1982tik 1989ra mantendu egin baitzen txerri-azienda kopurua.
- Txerri-azienda kopuruaren bilakaera ordea oso ezberdina izan da herrialde batetik bestera. **Nafarroa Garaian, Zuberoan** eta **Lapurdin** txerri-azienda kopuruak handitu egin dira. Batez ere, **Nafarroa Garaian** non %76,3 handitu den txerri-azienda kopurua.
- Aldiz, **Araban, Bizkaian, Nafarroa Beherean** eta, batez ere, **Gipuzkoan** txerri-azienda kopuruak behera egin du. Azken herrialde horretan, kopurua %69,9 jaitsi da.

#### 94. Txerri-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	36.950	27.596	20.694	-44,0
Bizkaia	12.740	8.963	10.556	-17,1
Gipuzkoa	24.921	14.023	7.504	-69,9
Lapurdi	7.701	7.850	8.030	4,3
Nafarroa Beherea	30.021	34.984	25.801	-14,1
Nafarroa Garaia	285.833	303.530	503.810	76,3
Zuberoa	5.426	6.206	7.670	41,4
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>403.592</b>	<b>403.152</b>	<b>584.065</b>	<b>44,7</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 95. Txerri-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



- Txerri-amen kopuruak ere gora egin du aztertutako epealdian, bereziki 1989. urtetik 1999. urtera. 1982. urtean txerri-amak 68.253 ziren **Euskal Herriko** ustiatagietan eta 1999. urtean 85.338; %25,0ko hazkundera.
- **Nafarroa Garaian** eta **Araban** soilik handitu dira txerri-amen kopuruak; %62,7 eta %48,2 hurrenez hurren.
- **Gainontzeko bost** herrialdeetan behera egin du nabarmen txerri-amen kopuruak.

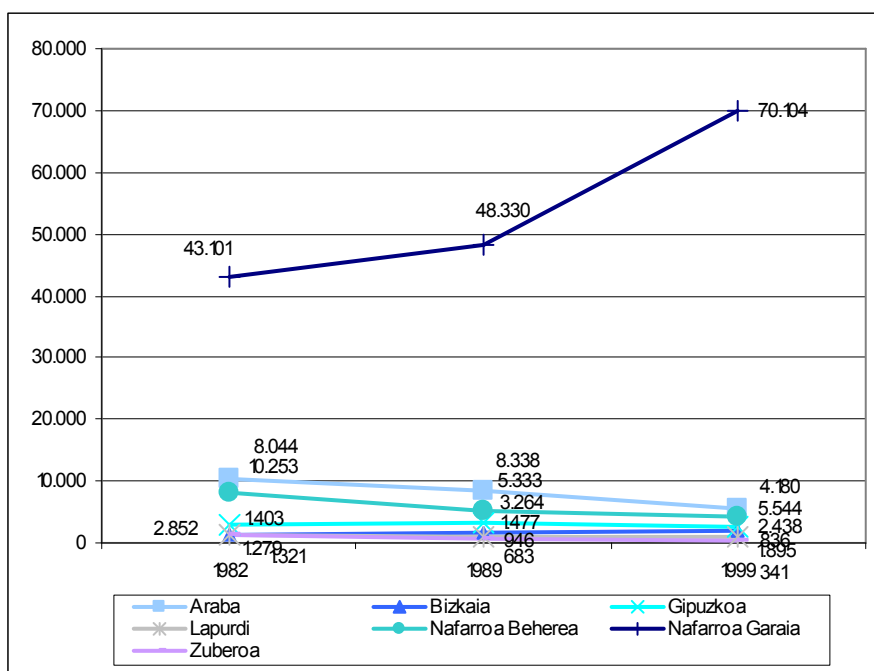
#### 96. Txerri-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	10.253	8.338	5.544	-45,9
Bizkaia	1.279	1.477	1.895	48,2
Gipuzkoa	2.852	3.264	2.438	-14,5
Lapurdi	1.321	946	836	-36,7
Nafarroa Beherea	8.044	5.333	4.180	-48,0
Nafarroa Garaia	43.101	48.330	70.104	62,7
Zuberoa	1.403	683	341	-75,7
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>68.253</b>	<b>68.371</b>	<b>85.338</b>	<b>25,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 97. Txerri-amak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



#### 4.5. Zaldi-aziendak

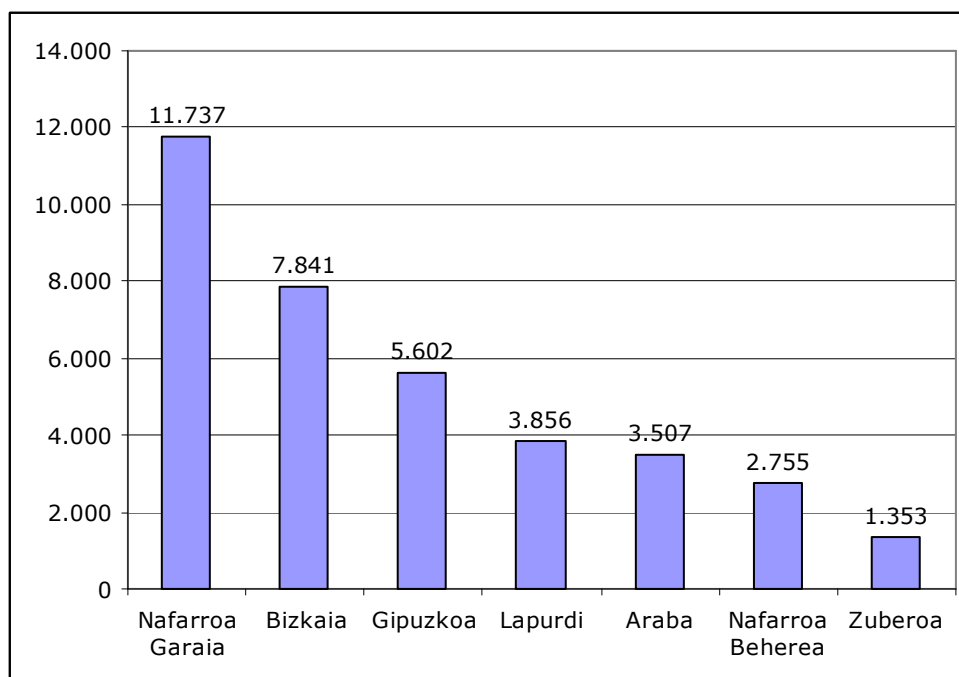
- 1999. urtean **Euskal Herrian** 36.651 zaldi-azienda zeuden errolaturik.
- Gehienak Nafarroa Garaian, 11.737, zaldi-azien den %32,0, **Bizkaian** %21,4 (7.841) eta **Gipuzkoan** %15,3 (5.602).

#### 98. Zaldi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Kopurua	%
Araba	3.507	9,6
Bizkaia	7.841	21,4
Gipuzkoa	5.602	15,3
Lapurdi	3.856	10,5
Nafarroa Beherea	2.755	7,5
Nafarroa Garaia	11.737	32,0
Zuberoa	1.353	3,7
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>36.651</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 99. Zaldi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (abere-buru kopurua)



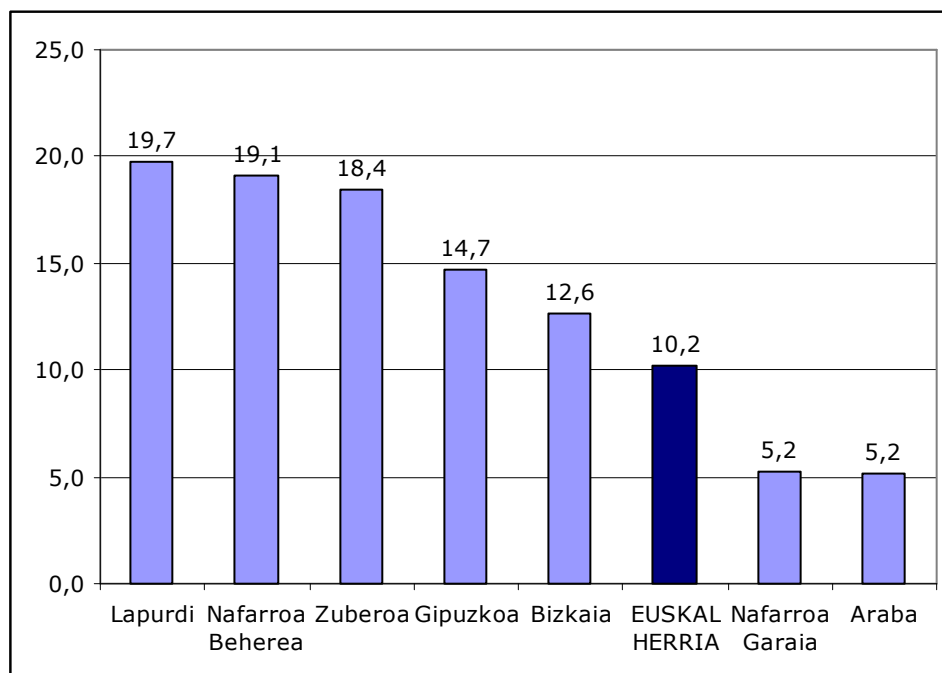
- Zaldi-aziendak **Euskal Herriko 7.254** ustiategietan aurkitzen dira, ustiategien %10,2tan. Ustiategi bakoitzean batez beste 5 zaldi-azienda daude.
- Proportzioan **Arabako** eta **Nafarroa Garaiko** ustiategi gutxiagotan aurkitzen dira zaldi-aziendak, bi herrialde hauetako ustiategien %5,2etan besterik ez. Dena den, batez beste ustiategi hauetako bakoitzean zaldi-azienda gehiago topatuko ditugu gainontzekoetan baino, 9 zaldi-azienda ustiategi bakoitzeko.

#### 100. Zaldi-aziendak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

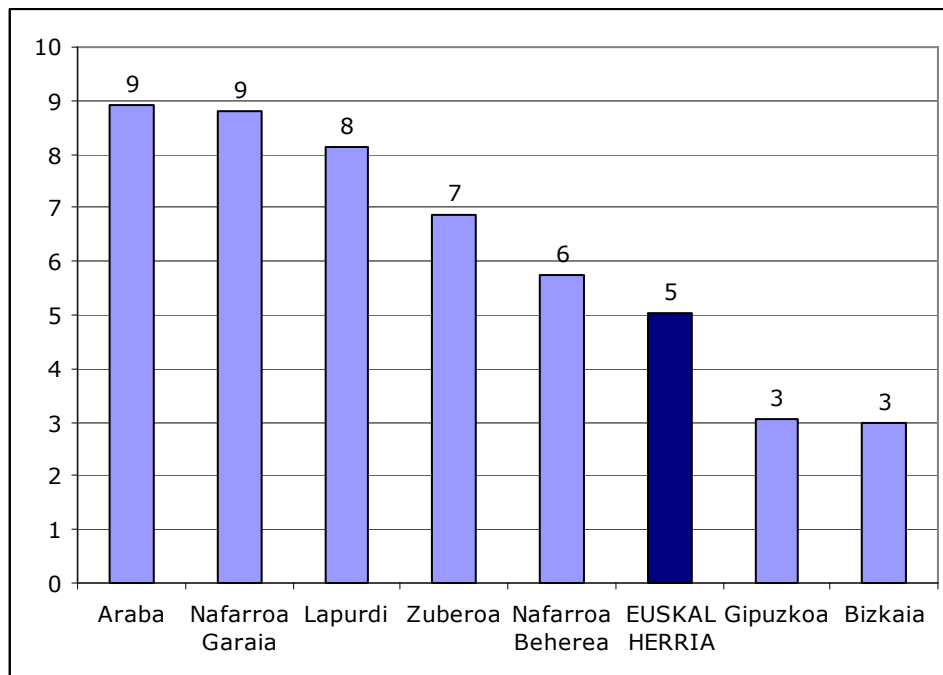
Herrialdea	Guztira		Zaldi-Aziendak	
	Ustiategiak*	Ustiategiak	Ustiategi %	Batez besteko abere kopurua ustiategiko
Araba	7.218	375	5,2	9
Bizkaia	20.333	2.570	12,6	3
Gipuzkoa	12.405	1.825	14,7	3
Lapurdi	2.404	474	19,7	8
Nafarroa Beherea	2.514	480	19,1	6
Nafarroa Garaia	25.406	1.333	5,2	9
Zuberoa	1.070	197	18,4	7
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>7.254</b>	<b>10,2</b>	<b>5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

#### 101. Zaldi-aziendak dituzten ustiategien portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**102. Batez besteko zaldi-azienda kopurua, zaldi-azientak dituzten ustiategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

- o Gora egin du zaldi-azienda kopuruak aztertutako 17 urteetan; 1982. urtean 33.955 zaldi-azienda izatetik, 36.651 izatera igaro dira, %7,9 igo da beraz zaldi-azienda kopurua.
- o Igoera, batez ere, **Lapurdi** eman da. Herrialde honetan %60,4 hazi da zaldi-azienda kopurua. **Araban, Nafarroa Beherean** eta **Nafarroa Garaian** ere igo egin da zaldi-azienda kopurua.
- o Aldiz, **Bizkaian, Zuberoan** eta **Gipuzkoan** behera egin dute zaldi-azienda kopuruek.

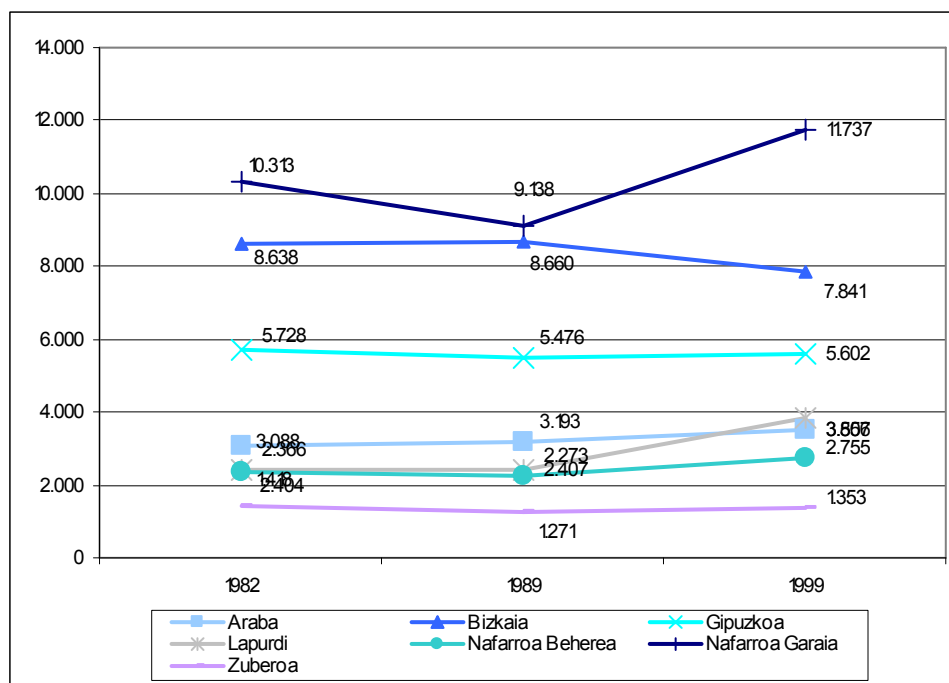
### 103. Zaldi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	3.088	3.193	3.507	13,6
Bizkaia	8.638	8.660	7.841	-9,2
Gipuzkoa	5.728	5.476	5.602	-2,2
Lapurdi	2.404	2.407	3.856	60,4
Nafarroa Beherea	2.366	2.273	2.755	16,4
Nafarroa Garaia	10.313	9.138	11.737	13,8
Zuberoa	1.418	1.271	1.353	-4,6
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>33.955</b>	<b>32.418</b>	<b>36.651</b>	<b>7,9</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

### 104. Zaldi-aziendak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



## 4.6. Hegaztiak

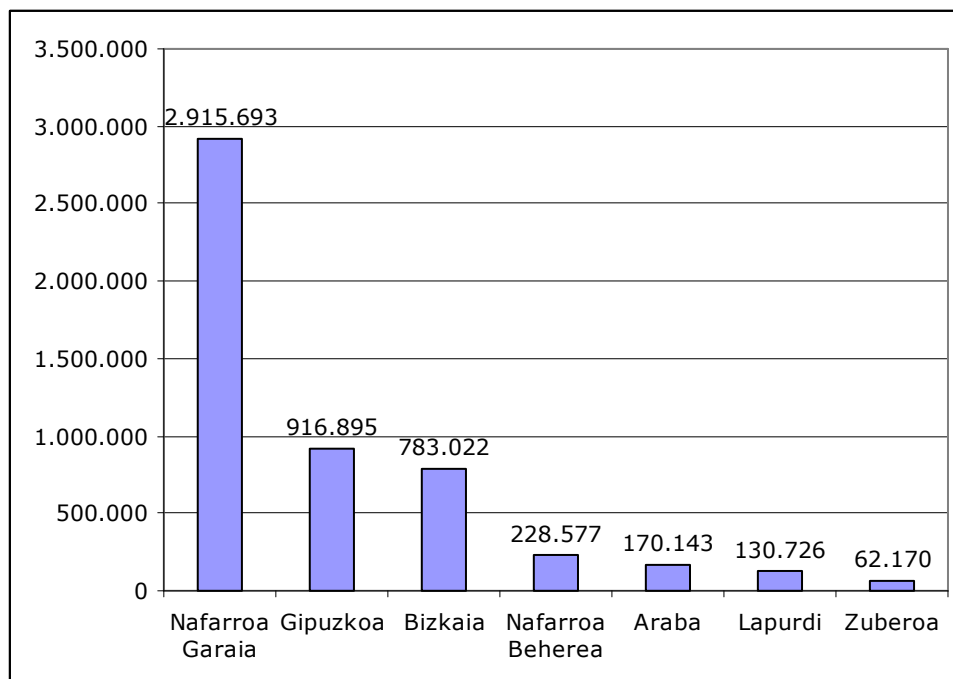
- **Euskal Herrian**, 1999. urtean, 5.207.226 hegazti zeuden erroldatuak ustitegietan.
- Erdiak baino gehiago Nafarroa Garaian (%56,0). Eta, **Gipuzkoan** (%17,6) eta **Bizkaian** (%15,0) ere gainontzeko herrialdeetan baino dezente gehiago.

### 105. Hegaztiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Kopurua	%
Araba	170.143	3,3
Bizkaia	783.022	15,0
Gipuzkoa	916.895	17,6
Lapurdi	130.726	2,5
Nafarroa Beherea	228.577	4,4
Nafarroa Garaia	2.915.693	56,0
Zuberoa	62.170	1,2
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>5.207.226</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 106. Hegaztiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (abere-buru kopurua)



- Hegaztiak 19.008 ustiategietan topatu ditzakegu, **Euskal Herriko** ustiategien %26,6etan. Bakoitzean batez beste 274 hegazti leudeke.
- Ustiategieta presentzia handiagoa dute hegaztiak **Zuberoan** (ustiategi en %80,7tan hegaztiak aurkitzen ditugu) eta **Nafarroa Beherean** (%73,2tan). Presentzia gutxien, berriz, **Nafarroa Garaian** dute; herrialde honetan, ustiategi en %9,3an soilik topatuko ditugu hegaztiak.
- Halere, **Nafarroa Garaikoak** dira ustiategi handienak; herrialde horretan batez beste 1.230 hegazti topatzen ditugu hegaztiak dituzten ustiategi bakoitzean. Txikienak berriz **Zuberoakoak** dira, bertan 72 hegazti topatzen ditugu ustiategi bakoitzean.

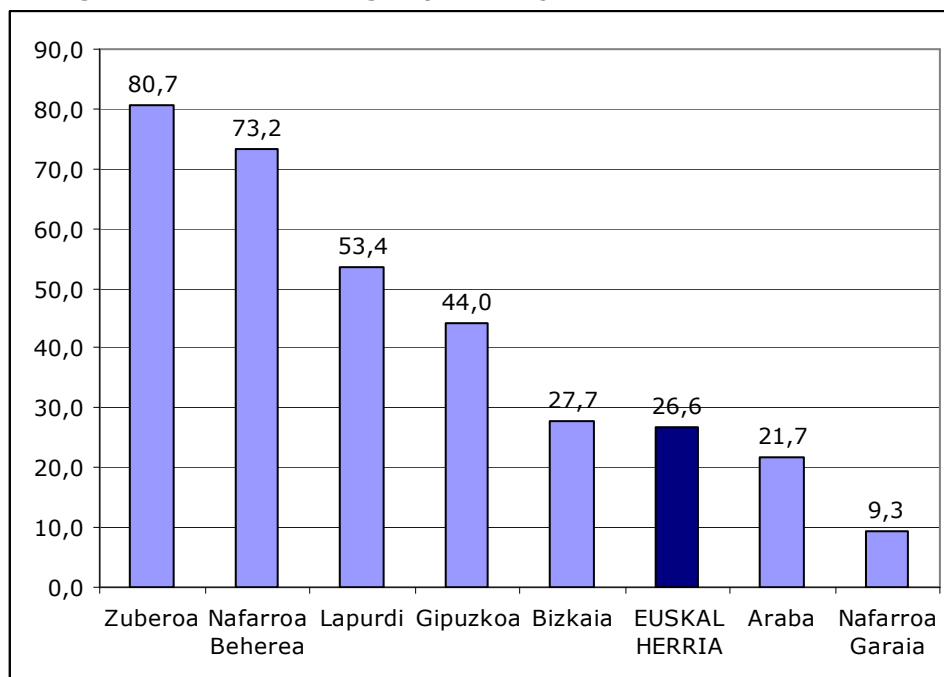
### 107. Hegaztiak dituzten ustiategiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Guztira		Hegaztiak*	
	Ustiategiak*	Ustiategiak	Ustiategi %	Batez besteko abere kopurua ustiategiko
Araba	7.218	1.567	21,7	108
Bizkaia	20.333	5.624	27,7	139
Gipuzkoa	12.405	5.459	44,0	168
Lapurdi	2.404	1.284	53,4	102
Nafarroa Beherea	2.514	1.840	73,2	124
Nafarroa Garaia	25.406	2.371	9,3	1.230
Zuberoa	1.070	863	80,7	72
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.350</b>	<b>19.008</b>	<b>26,6</b>	<b>274</b>

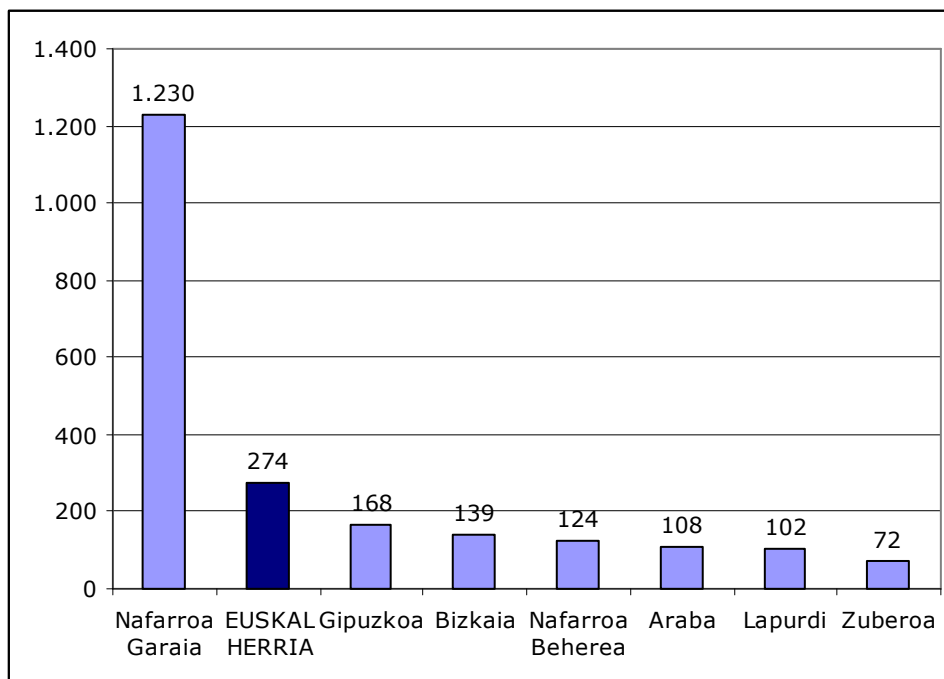
Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

### 108. Hegaztiak dituzten ustiategi en portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



**109. Batez besteko hegazti kopurua, hegaztiak dituzten ustategietan, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik

- Behera egin du hegazti kopuruak Euskal Herrian, 1982. urtetik 1999. urtera; 6.938.498 izatetik 5.207.226 izatera, %25,0ko beherakada.
- **Nafarroa Beherean**, ordea, dezente handitu da hegazti kopurua; 139.525 izatetik 228.577 izatera igaro dira, %63,8ko hazkundera. Kopuruak gora egin du ere **Lapurdi eta Nafarroa Garaian**. Dena den azken herrialde honetan, hazkundera 1982-1989 urteen artean gertatu zen, baina 1989. urtetik 1999. urtera hegazti kopurua jaitsi egin da.
- Aldiz, **Araban, Bizkaian, Zuberoan eta Gipuzkoan** behera egin dute hegazti kopuruak. Azken herrialde horretan %65,1eko galera izan da, 2.629.595 izatetik 916.895 izatera igaro dira 17 urte horietan.

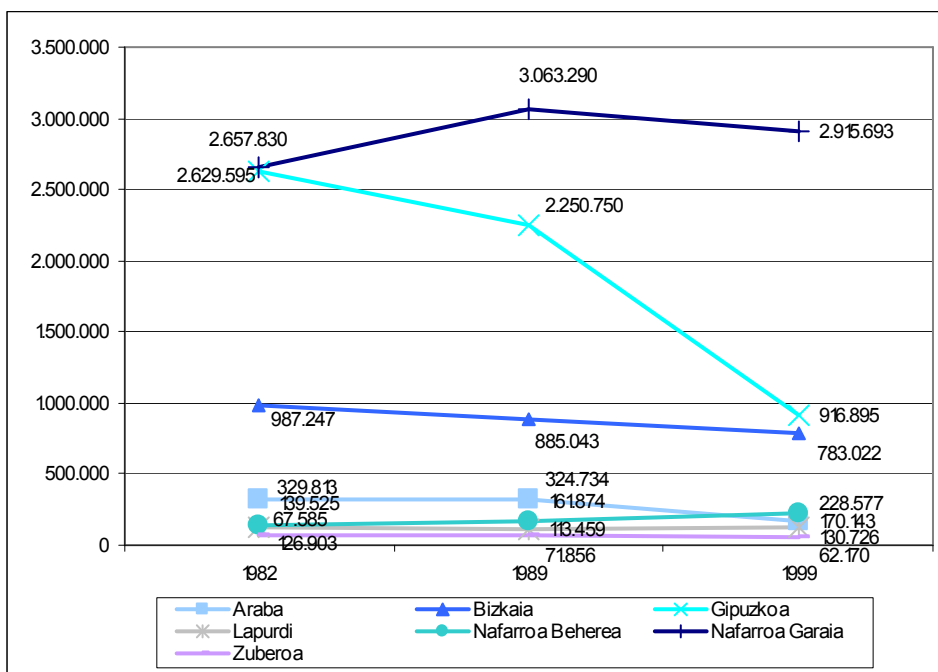
#### 110. Hegaztiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	329.813	324.734	170.143	-48,4
Bizkaia	987.247	885.043	783.022	-20,7
Gipuzkoa	2.629.595	2.250.750	916.895	-65,1
Lapurdi	126.903	113.459	130.726	3,0
Nafarroa Beherea	139.525	161.874	228.577	63,8
Nafarroa Garaia	2.657.830	3.063.290	2.915.693	9,7
Zuberoa	67.585	71.856	62.170	-8,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>6.938.498</b>	<b>6.871.006</b>	<b>5.207.226</b>	-25,0

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1982ko eta 1989ko datuetan

#### 111. Hegaztiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (abere-buru kopurua)



## 5. LAN FAMILIARRA ETA ALOKATUA

### 5.1. Ustiategiko nagusiak adinaren arabera

- o Nekazal zentsuaren arabera, ustiategiko nagusien erdiak baina gehiagok (%57,2) 55 urte edo gehiago dituzte. Gazteak, berriz, hau da, 40 urtetik beherakoak ustiategietako nagusien %13,3 besterik ez dira.
- o Aldeak handiak dira herrialdeka ustiategiko nagusien adin banaketari erreparatuta. Proportzioan gazte gehiago dago ustiategiko gidaritzan **Nafarroa Beherean** eta **Zuberoan** gainontzeko herrialdeetan baino. Nafarroa Beherean ustiategiko nagusien %35,1ek 40 urte baino gutxiago dituzte, eta Zuberoan %32,0k. Are gehiago, bi herrialde hauetan nagusien ia erdiak 40-54 urte bitartean dituzte; %46,0 eta %48,9 hurrenez hurren. Ondorioz, herrialde hauetan, ustiategiko nagusien %80tik gora 55 urte baino gutxiago dituzte.
- o Ustiategiak gidatzen pertsona adinduenak **Bizkaian** eta **Gipuzkoan** topatzen ditugu. Bizkaian nagusien %66,3k 55 urte edo gehiago dituzte, Gipuzkoan, berriz, %60,1ek. 40 urte baino gutxiago, berriz, Bizkaiko nagusien %7,9ak baino ez dituzte, eta Gipuzkoako nagusien %10,7ak.
- o Gainontzekoak tartean daude, **Lapurdiko** nagusiak gazteagoak, eta **Arabakoak** eta, batez ere, **Nafarroa Garaikoak** helduagoak.

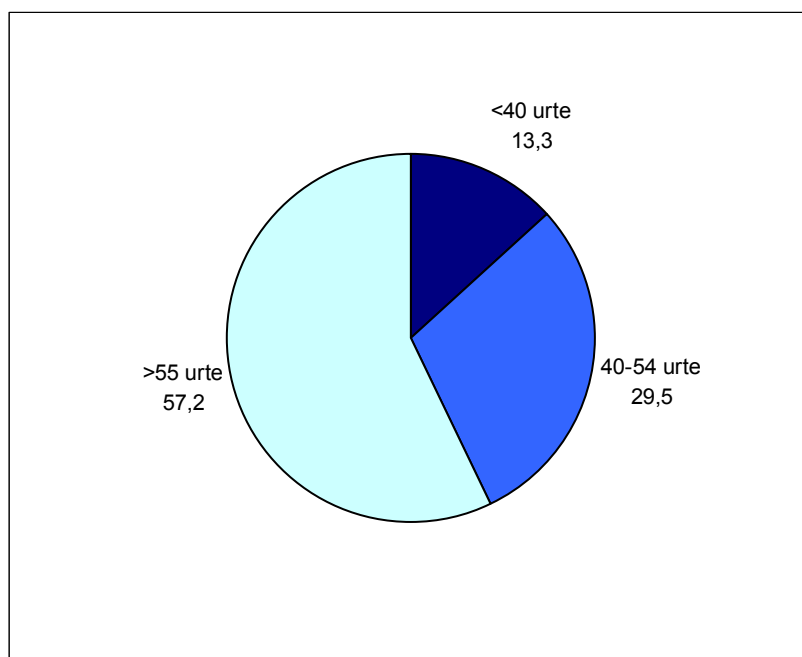
#### 112. Ustiategietako nagusien banaketa adinaren arabera, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

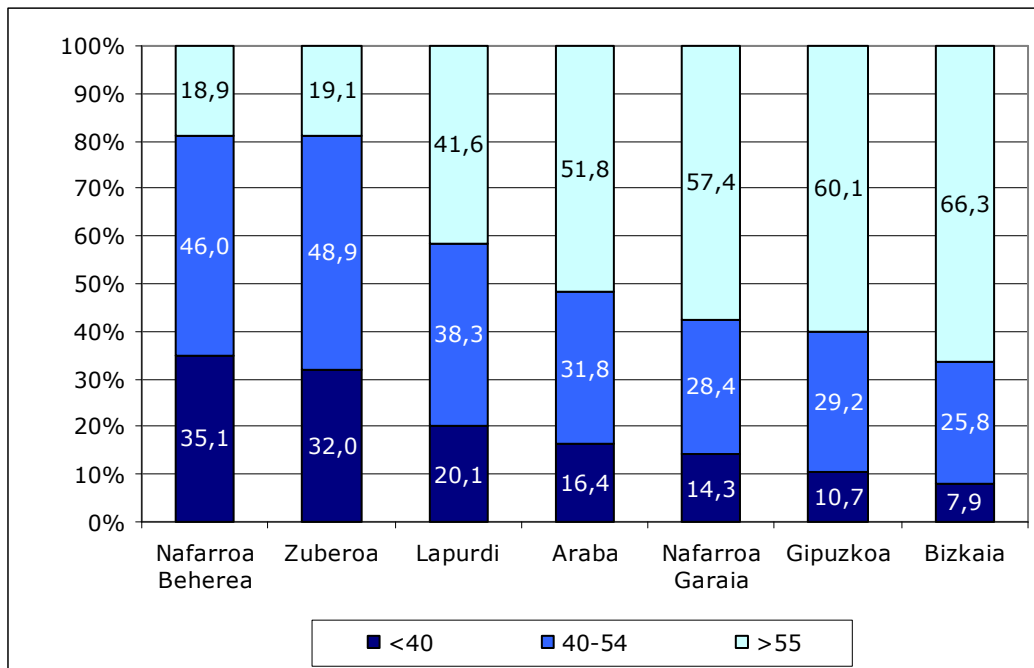
Herrialdea	<40	40-54	>55	GUZTIRA
Araba	16,4	31,8	51,8	100,0
Bizkaia	7,9	25,8	66,3	100,0
Gipuzkoa	10,7	29,2	60,1	100,0
Lapurdi	20,1	38,3	41,6	100,0
Nafarroa Beherea	35,1	46,0	18,9	100,0
Nafarroa Garaia	14,3	28,4	57,4	100,0
Zuberoa	32,0	48,9	19,1	100,0
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>13,3</b>	<b>29,5</b>	<b>57,2</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira eta datuak nagusiei eta nagusi-kideei dagozkie.

#### 113. Ustiategietako nagusien banaketa adinaren arabera. Euskal Herria, 1999



**114. Ustiatagietako nagusien adin banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1999**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira eta datuak nagusiei eta nagusi-kideei dagozkie.

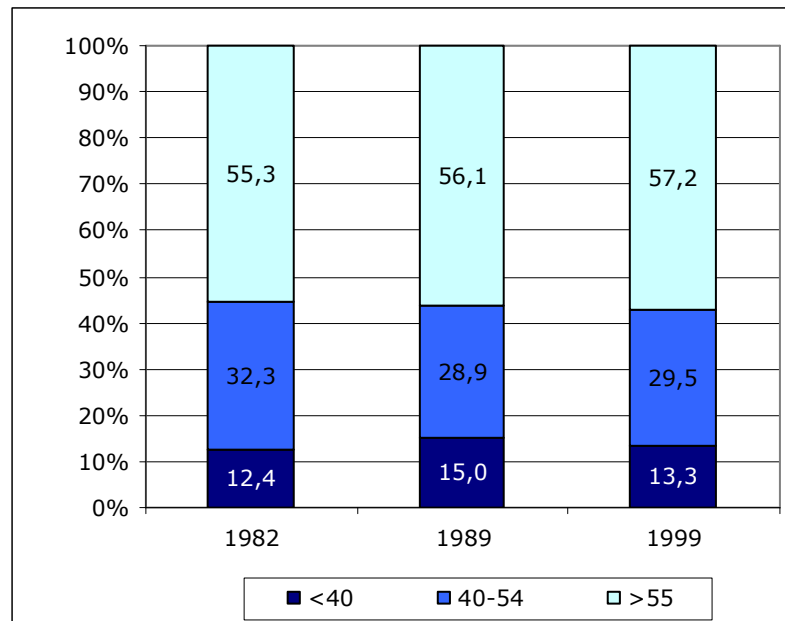
- **Euskal Herriko** ustiattegietako nagusiak geroz eta helduagoak dira, baina aldaketa ez da oso garrantzitsua izan.
- 1982. urtean, ustiatagia gidatzen zutenen %55,3ak 55 urte edo gehiago zituen eta 1999. urtean %57,2 zegoen adin tarte horretan.
- Gazteenak, berriz, hots, 40 urtetik beherakoak %12,4 izatetik %13,3 izatera pasa dira, 1982. urtetik portzentajea igo egin delarik, baina 1989tik jaitsi.
- Dena den, batez ere, adin ertainekoak jaitsi dira.

#### 115. Ustiattegietako nagusien adin banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999
<b>EUSKAL HERRIA</b>			
<40	12,4	15,0	13,3
40-54	32,3	28,9	29,5
>55	55,3	56,1	57,2
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Araba</b>			
<40	14,4	17,3	16,4
40-54	35,3	30,9	31,8
>55	50,4	51,8	51,8
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Bizkaia</b>			
<40	7,7	11,4	7,9
40-54	28,8	26,2	25,8
>55	63,5	62,3	66,3
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Gipuzkoa</b>			
<40	9,6	13,8	10,7
40-54	31,9	30,5	29,2
>55	58,5	55,7	60,1
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Lapurdi</b>			
<40	15,6	21,8	20,1
40-54	35,2	32,8	38,3
>55	49,2	45,4	41,6
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Nafarroa Beherea</b>			
<40	26,4	35,1	35,1
40-54	43,3	34,7	46,0
>55	30,3	30,2	18,9
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Nafarroa Garaia</b>			
<40	13,2	14,2	14,3
40-54	32,1	28,6	28,4
>55	54,7	57,2	57,4
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>
<b>Zuberoa</b>			
<40	24,4	34,1	32,0
40-54	44,2	32,8	48,9
>55	31,4	33,1	19,1
<b>GUZTIRA</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira eta datuak nagusiei eta nagusi-kideei dagozkie. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1989ko datuetan. 1982. urteko datuetan, Arabarako, Bizkairako, Gipuzkoarako eta Nafarroa Garaiko datuetarako enpresariaren datuak erabili ditugu.

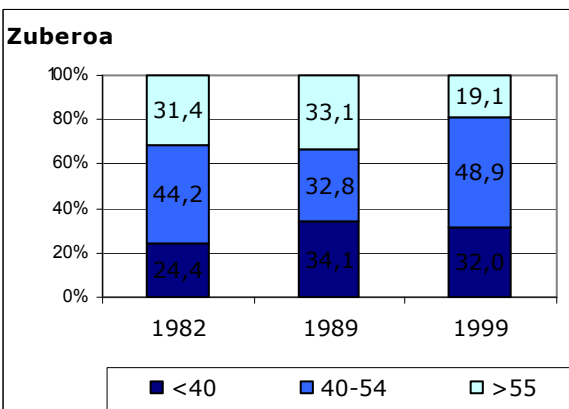
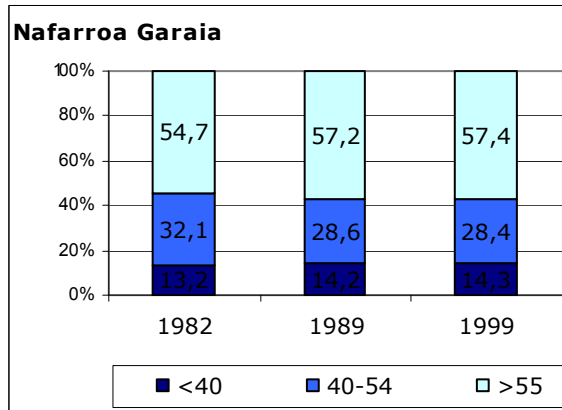
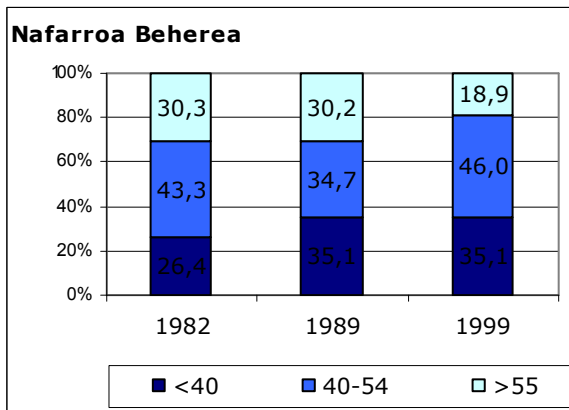
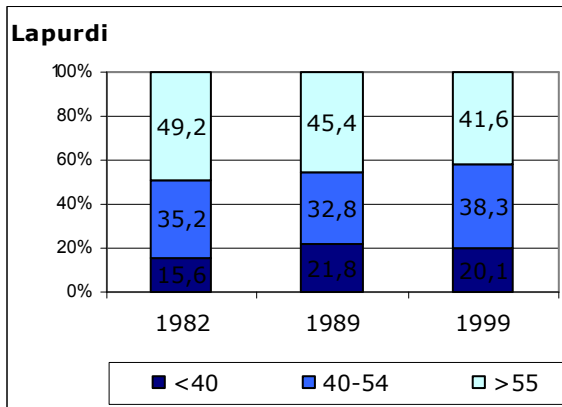
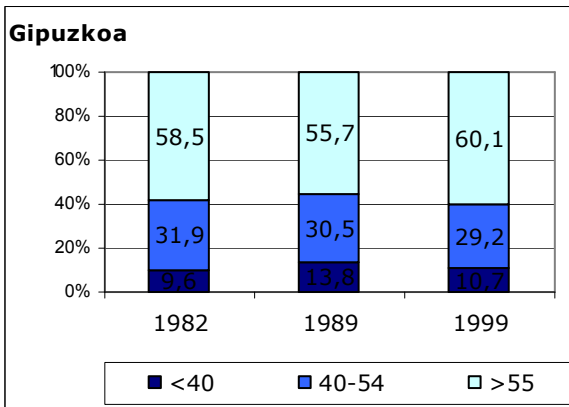
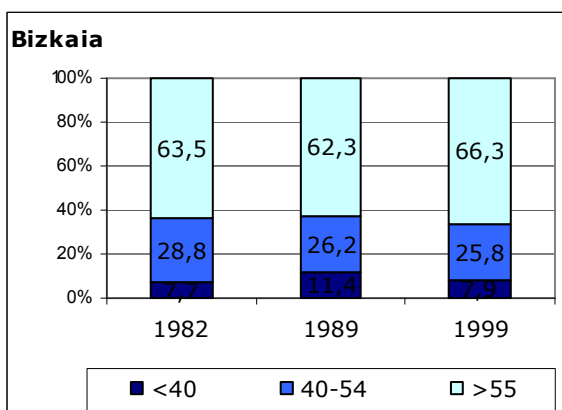
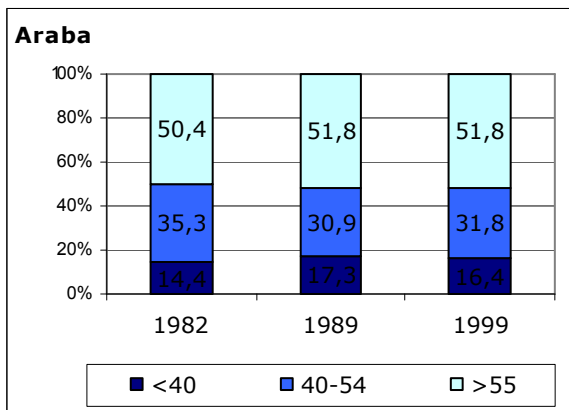
**116. Ustiategietako nagusien adin banaketa. Euskal Herria, 1982-1989-1999**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira eta datuak nagusiei eta nagusi-kideei dagozkie. Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1989ko datuetan. 1982. urteko datuetan, Arabarako, Bizkairako, Gipuzkoarako eta Nafarroa Garaiko datuetarako enpresariaren datuak erabili ditugu.

- Adin banaketaren bilakaerak egungo irudia irudikatzen du.
- **Nafarroa Beherean eta Zuberoan** bereziki, baina baita **Lapurdin** ere, 1979. urtetik 2000. urtera ustiategiko nagusietan gazteenen portzentajeak areagotu egin dira eta 55 urtetik gorako pisua txikitu egin da. Nafarroa Beherean 55 urte edo gehiago dituztenak nagusien %30,3 ziren 1979. urtean, 2000. urtean, berriz, portzentaje hori %18,9ra jaitsi da eta Zuberoan, %31,4tik %19,1era. Lapurdin jaitsiera apalagoa izan da, %49,2tik %41,6ra.
- **Arabian, Bizkaian, Gipuzkoan eta Nafarroa Garaian**, berriz, helduenen pisua areagotu egin da, batzuetan gutxiago eta besteetan gehiago. Adibidez, Bizkaian eta Nafarroa Garaian 3 puntu inguru igo da 55 urtetik gorako nagusien pisua, aldiz, Araban puntu bat eta Gipuzkoan ia bi.
- Halere, gutxi bada ere, lau herrialde horietan 40 urte baino gutxiago dituzten nagusien pisua ere handitu egin da. Gehiago 1982tik 1989ra, eta apur bat behera 1989tik 1999ra, Nafarroa Garaian izan ezik.

**117. Ustiatogietako nagusien adin banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999**



Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira eta datuak nagusiei eta nagusi-kideei dagozkie . Datuek ez dute biltzen Trebiñuko konderriko eta Villaverde Turtziozko informaziorik 1989ko datuetan. 1982. urteko datuetan, Arabarako, Bizkairako, Gipuzkoarako eta Nafarroa Garaiko datuetarako enpresariaren datuak erabili ditugu.

## 5.2. Urteko Lan Unitateak: Guztira

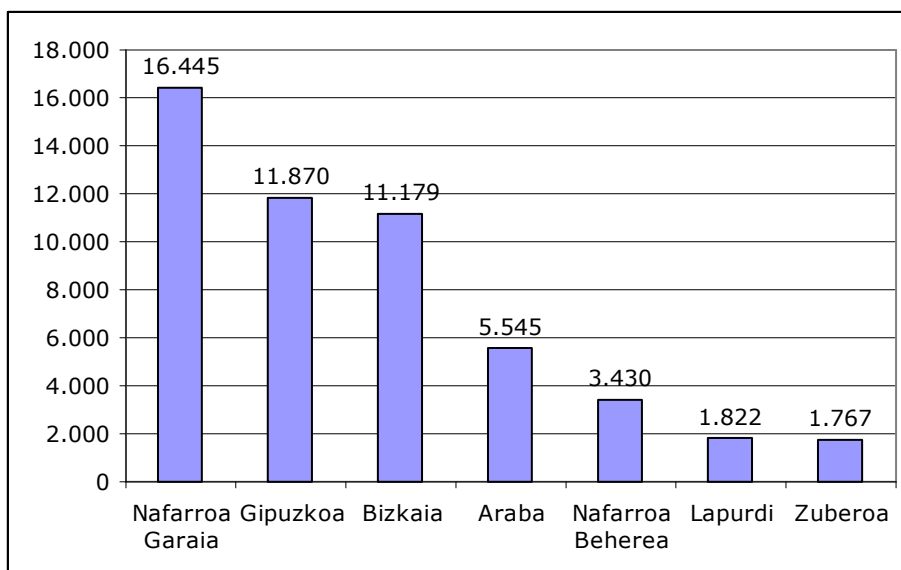
- o **Euskal Herrian** Urteko Lan Unitateak 52.059 ziren 1999. urtean.
- o Horietatik gehienak **Nafarroa Garaian** (%31,6), baina asko ziren ere **Gipuzkoan** (%22,8) eta **Bizkaian** (%21,5).

### 118. Urteko lan unitate guztiak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	ULU GUZTIRA	
	Kopurua	%
Araba	5.545	10,7
Bizkaia	11.179	21,5
Gipuzkoa	11.870	22,8
Lapurdi	1.822	3,5
Nafarroa Beherea	3.430	6,6
Nafarroa Garaia	16.445	31,6
Zuberoa	1.767	3,4
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>52.059</b>	<b>100,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 119. Urteko Lan Unitateak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999 (kopuruak)



- **Euskal Herriko** urteko lan unitateak behera egin dute aztertutako epealdian. 1982. urtetik 1999. urtera %23,4 jaitsi dira, 67.955 izatetik 52.059 izatera.
- Herrialde guztietan jaitsi dira gainera, gutxiago Gipuzkoan, non ia mantendu egin diren; are gehiago, 1989tik apur bat igo dira.
- Gehiago, Lapurdi, non Urteko Lan Unitateak %60,8 jaitsi diren, 1979. urtean 4.652 ULU ziren eta 2000. urtean 1.822.
- Gainontzekoak tartean: **Nafarroa Beherean** %37,6 jaitsi dira, **Zuberoan** %33,1, **Nafarroa Garaian** %27,0, **Bizkaian** %21,1 eta, azkenik, **Araban** %14,4.

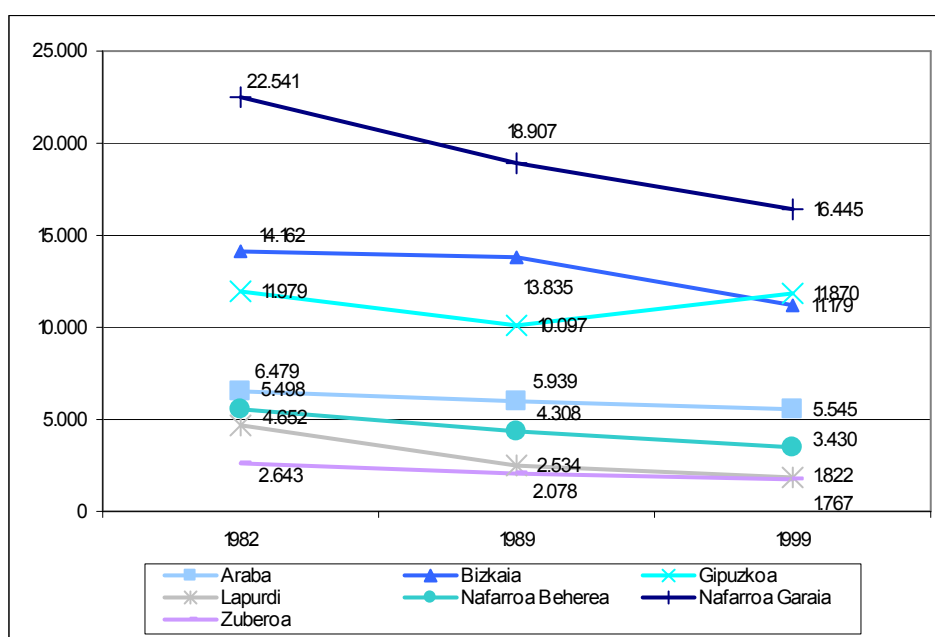
### 120. Urteko Lan Unitateak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	6.479	5.939	5.545	-14,4
Bizkaia	14.162	13.835	11.179	-21,1
Gipuzkoa	11.979	10.097	11.870	-0,9
Lapurdi	4.652	2.534	1.822	-60,8
Nafarroa Beherea	5.498	4.308	3.430	-37,6
Nafarroa Garaia	22.541	18.907	16.445	-27,0
Zuberoa	2.643	2.078	1.767	-33,1
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>67.955</b>	<b>57.698</b>	<b>52.059</b>	<b>-23,4</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole

Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

### 121. Urteko Lan Unitateak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (kopuruak)



### 5.3. Urteko Lan Unitateak: familiarra eta soldatapekoa

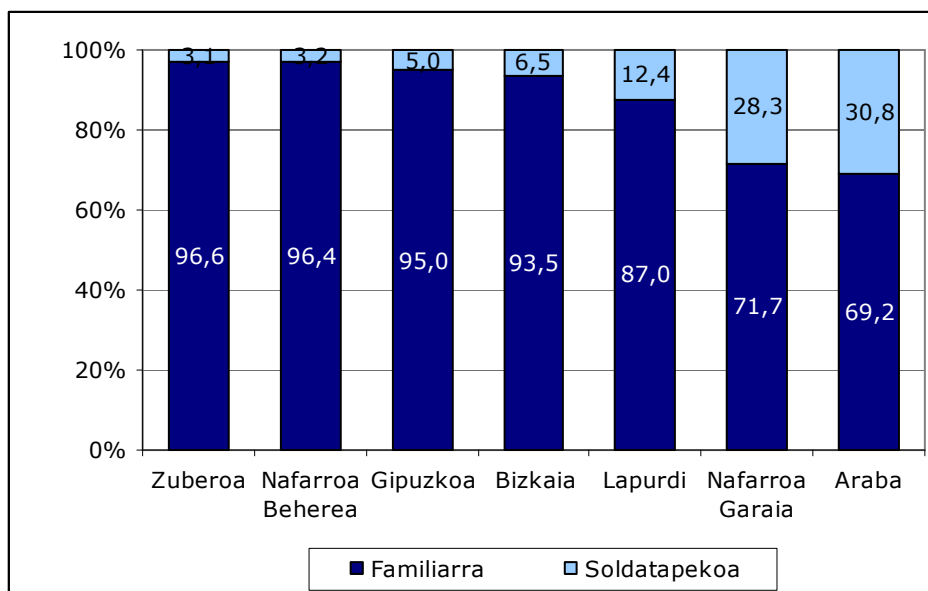
- o Urteko Lan Unitate gehienak familiakoak dira **Euskal Herrian**, zehazki, ULUen %84,4 familiarra da, eta gainontzeko %15,5a soldatapekoa.
- o Herrialdeka, soldatapeko ULUak pisu gutxien **Zuberoan** (%3,1), **Nafarroa Beherean** (%3,2), **Gipuzkoan** (%5,0) eta **Bizkaian** (%6,5) dute.
- o Pisu gehien berriz, **Arabian** (%30,8) eta **Nafarroa Garaian** (%28,3) dute.
- o Tartean, dugu **Lapurdi**, soldatapeko ULUak guztiaren %12,4 hartzen du herrialde honetan.

#### 122. Urteko Lan Unitateak motaren arabera, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	GUZTIRA	Familiarra	Soldatapekoa	Familiarra	Soldatapekoa
	ULU	ULU	ULU	%	%
Araba	5.545	3.839	1.706	69,2	30,8
Bizkaia	11.179	10.455	725	93,5	6,5
Gipuzkoa	11.870	11.272	598	95,0	5,0
Lapurdi	1.822	1.586	226	87,0	12,4
Nafarroa Beherea	3.430	3.305	111	96,4	3,2
Nafarroa Garaia	16.445	11.786	4.659	71,7	28,3
Zuberoa	1.767	1.707	54	96,6	3,1
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>52.059</b>	<b>43.949</b>	<b>8.080</b>	<b>84,4</b>	<b>15,5</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

#### 123. Urteko Lan Unitateak motaren araberako banaketa, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



- **Euskal Herrian ULU familiarrak behera** egin dute 1982. urtetik 1999. urtera; 61.873 izatetik, 43.949 izatera, %29,0ko jaitsiera. Aldiz, soldatapeko ULUak gora egin du; 1982. urtean 6.050 izatetik, 8.080 izatera 1999. urtean, %33,6ko igoera.
- Herrialde guztietan jaitsi da Urteko Lan Unitate familiarra; **Gipuzkoan** gutxiago eta **Lapurdi**n gehiago.
- Soldatapeko Urteko Lan Unitateak, berriz, bilakaera ezberdina izan du herrialdetik herrialdera. Badira soldatapeko ULUak asko igo dituzten herrialdeak, **Araba**, **Gipuzkoa** eta **Nafarroa Garaia** kasu.
- Eta badira soldatapeko ULUak jaitsi dituztenak, **Lapurdi**, **Zuberoa** eta **Bizkaia** kasu.
- Tartean, **Nafarroa Beherean** soldatapeko ULUak igo egin badira ere, igoera oso txikia izan da (%1,8 ULU gehiago).

#### 124. Urteko Lan Unitate familiarrak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

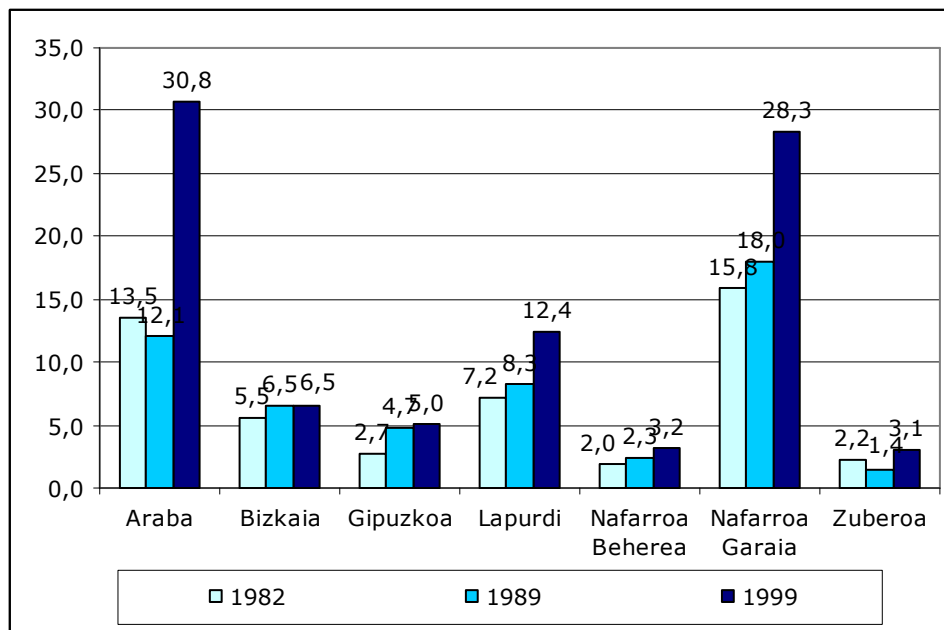
Herrialdea	1982 ULU	1989 ULU	1999 ULU	1982-1999 %
Araba	5.603	5.221	3.839	-31,5
Bizkaia	13.381	12.932	10.455	-21,9
Gipuzkoa	11.658	9.621	11.272	-3,3
Lapurdi	4.310	2.315	1.586	-63,2
Nafarroa Beherea	5.373	4.194	3.305	-38,5
Nafarroa Garaia	18.970	15.509	11.786	-37,9
Zuberoa	2.578	2.044	1.707	-33,8
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>61.873</b>	<b>51.836</b>	<b>43.949</b>	<b>-29,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

#### 125. Urteko Lan Unitatea soldatapekoa, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982 ULU	1989 ULU	1999 ULU	1982-1999 %
Araba	876	718	1.706	94,7
Bizkaia	781	902	725	-7,2
Gipuzkoa	322	476	598	86,1
Lapurdi	334	210	226	-32,3
Nafarroa Beherea	109	100	111	1,8
Nafarroa Garaia	3.570	3.398	4.659	30,5
Zuberoa	57	30	54	-5,3
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>6.050</b>	<b>5.834</b>	<b>8.080</b>	<b>33,6</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

**126. Soldatapeko ULUen portzentajea, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999**

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
 Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

## 5.4. Urteko Lan Unitateak: soldatapeko finkoa

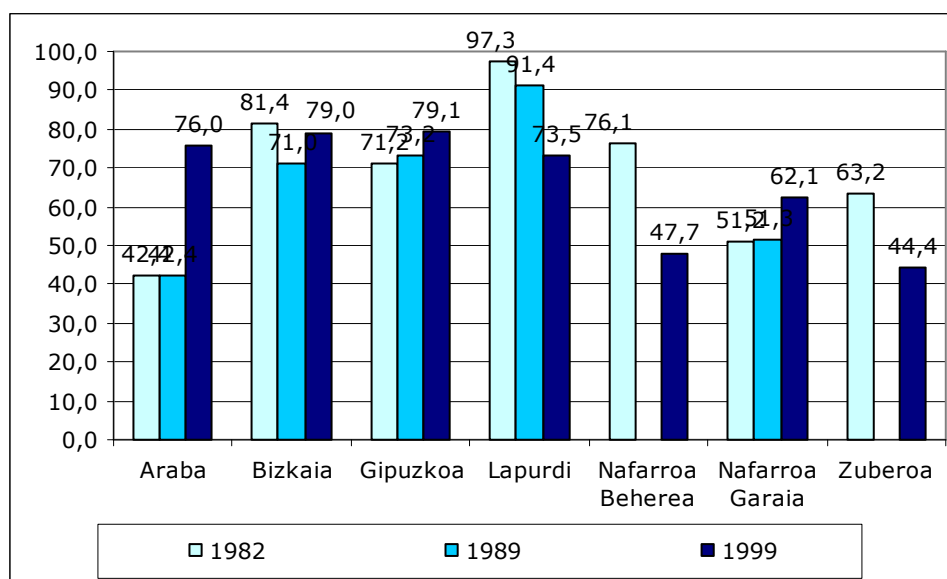
- Soldatapeko Lan Unitateetatik, bi herenak lan finkoa dira (%67,8). Proportzio hau gainera, urteetan igo egin da. 1982. urtean soldatapeko ULUetatik %58,0 zen finkoa.
- Herrialdeka, soldatapeko ULUa finkoagoa da **Arabana, Bizkaian, Gipuzkoan eta Lapurdi** (ia %80), gainontzeko herrialdeetan baino.
- Soldatapeko ULUaren artean gutxiago dira finkoak **Nafarroa Beherean eta Zuberoan** (%45 inguru).
- Tartean, **Nafarroa Garaia**; herrialde honetan, soldatapeko ULUaren %62,1 finkoa da.

### 127. Urteko Lan Unitateak; soldatapeko finkoak, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982 ULU	1989 ULU	1999 ULU	Soldatapekoetatik finko proportzioa			
				1982-1999 %	1982 %	1989 %	1999 %
Araba	372	304	1.297	249,0	42,4	42,4	76,0
Bizkaia	636	641	573	-10,0	81,4	71,0	79,0
Gipuzkoa	229	348	473	106,8	71,2	73,2	79,1
Lapurdi	325	192	166	-48,9	97,3	91,4	73,5
Nafarroa Beherea	83		53	-36,1	76,1		47,7
Nafarroa Garaia	1.829	1.744	2.895	58,3	51,2	51,3	62,1
Zuberoa	36		24	-33,3	63,2		44,4
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>3.509</b>	<b>3.229</b>	<b>5.481</b>	<b>56,2</b>	<b>58,0</b>	<b>55,3</b>	<b>67,8</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira. Hutsik dauden datuak ez ditugu eskuragarri, jaso ez direlako edo sekretu estatistikoak babestuak daudelako.

### 128. Soldatapeko ULUetatik, finko proportzioa, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (%)



## 5.5. Ustiategi indibidualak

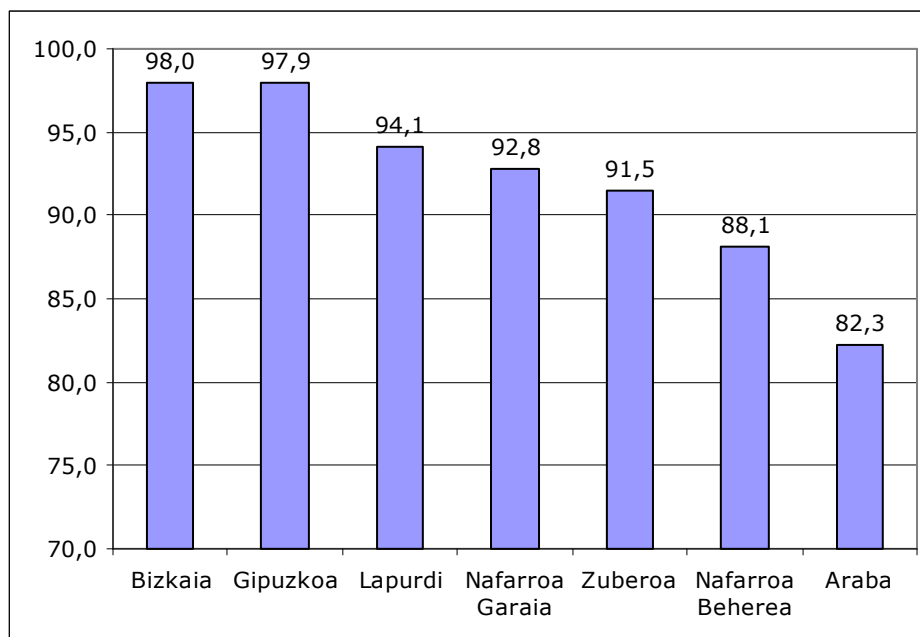
- **Euskal Herriko** ustiategien %93,9 ustiategi indibidualak dira (67.340), hau da, titularra pertsona fisiko bat da.
- **Herrialde gehienetan** ustiategi indibidualen portzentajea %90etik gora dabil. Salbuespena **Araba** eta **Nafarroa Beherea** dira; herrialde hauetan ustiategi indibidualak %82,3 eta %88,1 dira hurrenez hurren.

### 129. Ustiategi indibidualak, herrialdeka. Euskal Herria, 1999

Herrialdea	Ustiategiak	Indibidualak	%
Araba	7.521	6.187	82,3
Bizkaia	20.379	19.964	98,0
Gipuzkoa	12.405	12.150	97,9
Lapurdi	2.404	2.262	94,1
Nafarroa Beherea	2.514	2.215	88,1
Nafarroa Garaia	25.406	23.583	92,8
Zuberoa	1.070	979	91,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>71.699</b>	<b>67.340</b>	<b>93,9</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 2000. urtekoak dira.

### 130. Ustiategi indibidualen portzentajea ustiategi guztiekiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1999



- o Dena den, ustiategiekiko indibidualen pisua handia bada ere, 1982. urtetik 1999. urtera pisu hau jaitsi egin da. 1982. urtean ustiategien %96,8 indibiduala zen, eta 1999. urtean %93,9 dira. Ustiategi indibidualen garrantziaren txikitze hau, batez ere, 1989. urtetik aurrera gertatu da.
- o Herrialdeka, **Bizkaian** eta **Gipuzkoan** mantendu egin bada ere, gainontzeko herrialde guztietan txikitu egin da ustiategi indibidualen garrantzia. Batez ere, **Nafarroa Beherean** eta **Araban**.

### 131. Ustiategi indibidualen pisua ustiategi guztiekiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999

Herrialdea	1982	1989	1999	1982-1999 %
Araba	90,7	90,4	82,3	-9,3
Bizkaia	97,4	97,8	98,0	0,6
Gipuzkoa	97,3	97,8	97,9	0,7
Lapurdi	97,8	97,6	94,1	-3,8
Nafarroa Beherea	98,5	97,2	88,1	-10,6
Nafarroa Garaia	97,2	96,5	92,8	-4,5
Zuberoa	98,9	98,3	91,5	-7,5
<b>EUSKAL HERRIA</b>	<b>96,8</b>	<b>96,5</b>	<b>93,9</b>	<b>-3,0</b>

Iturria: INE: Censo Agrario eta Agreste: la statistique agricole  
Oharra: Lapurdi, Nafarroa Behereko eta Zuberoako datuak 1979, 1988 eta 2000. urtekoak dira.

### 132. Ustiategi indibidualen pisua ustiategi guztiekiko, herrialdeka. Euskal Herria, 1982-1989-1999 (%)

